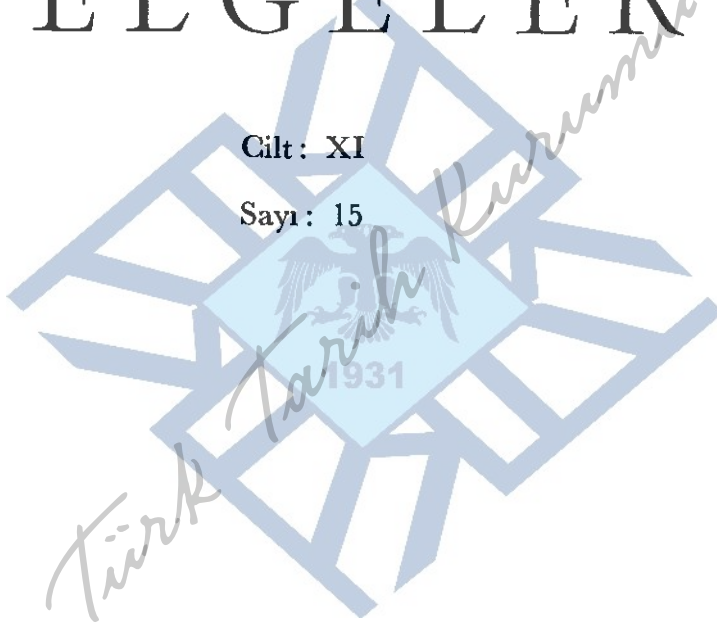

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
T Ü R K T A R İ H K U R U M U

BELGELER

Cilt: XI

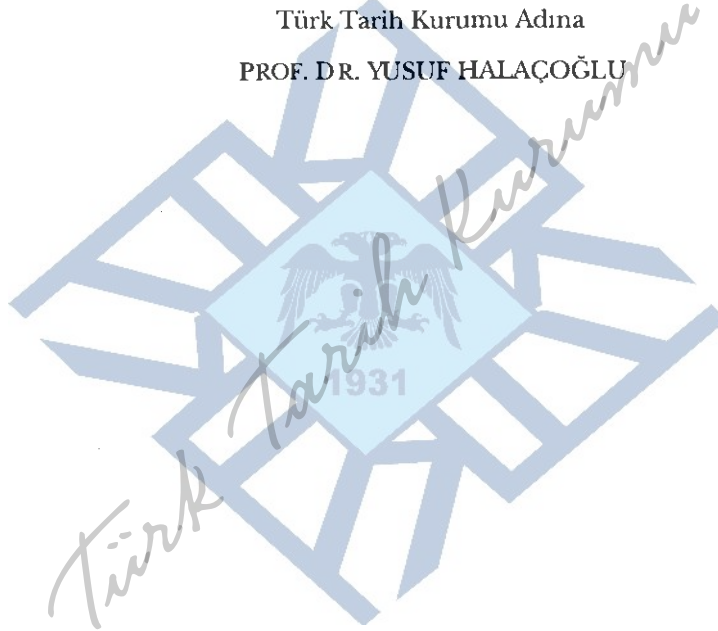
Sayı: 15

TÜRK TARİH KURUMU BASIMEVİ - ANKARA
2003

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü :

Türk Tarih Kurumu Adına
PROF. DR. YUSUF HALAÇOĞLU

Adres/Address:

Türk Tarih Kurumu Kızılay Sokak No: 1
06100-Sıhhiye/ANKARA
Tel: 310 23 68 (11 Hat)
Fax: 310 16 98
Internet: <http://www.ttk.org.tr>
email: yusuf@ttk.org.tr
e-posta: ttkinfo@ttk.org.tr

ISSN 0041-4255

Birinci Baskı : 1986

II. MAHMUD DEVRİNDE OSMANLI - SARDUNYA MÜNÂSEBETLERİNE DÂİR BÂZİ BELGELER

Prof. Dr. MÜNİR AKTEPE

XIX. yüzyılın başlarında, iç ve dış olaylar olmak üzere, Osmanlı İmparatorluğu'nu meşgûl eden çok önemli mes'eleler bulunuyordu. Anadolu ve Rumeli'de a'yânların harekâtı; Arabistan'da Vehâbiler'in başkaldırması; Nizâm-ı cedîd aleyhdan fa'âliyetler ve III. Selim'in tahttan indirilerek şehid edilmesi; Alemdar Mustafa Paşa vak'ası; Mehmed Ali Paşa'nın zuhûru; Tepedelenli Ali Paşa'nın tenkili; Karayorgi ve Miloş Obrenoviç zamanında Sırbaların isyânı; Mora'da Rum ihtilâli gibi daha bâzı iç mes'eleler yanında, 1812 Bükreş Anlaşmasıyla son bulan Osmanlı-Rus savaşı ve türlü sebeplerle meydana gelen Fransa, Avusturya, İngiltere ve Rusya ile Osmanlı devleti arasındaki siyâsî olaylar Devlet-i aliyye'yi kâfi derecede yormaktaydı. İstanbul'da, yoğun şekilde devletlerarası bir fa'âliyet dikkati çekiyordu. Bilhassa Sırbaların, Rumların ve Eflâk ile Bogdan beylerinin Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrı birer devlet olmaya çalışmaları, zaman zaman Rusların, Fransız ve İngilizlerin bu yolda onları tahrik ve takviye etmeleri yanında, bâzı Avrupa devletleri de, Devlet-i aliyye ile yeni yeni anlaşmalar yapmaya uğraşıyorlardı. Meselâ bunlardan biri olan Sardunya Krallığı, İngiltere'nin aracılığı sâyesinde, Osmanlı devletiyle bir ticâret anlaşması yapmak için büyük gayret sarf ediyordu.

Viyana Kongresi ve 1815 Paris Anlaşmasından sonra Avrupa'nın vechesi çok değişmiş ve bu meyanda, ortaya yeni sınırlar içinde bir de Sardunya Krallığı çıkmıştı. Sardunya, Fransa aleyhine Savua, Nice, Piyemonte ve Cenova toprakları ile genişletilerek, büyük bir krallık hâline getirilmişti ve bu devlet, diğer Avrupa devletleri gibi, Devlet-i aliyye ile bir ticâret anlaşması yapmak, bu sâyede de Karadeniz'e serbestçe çıkmak istiyordu. İngiltere Krallığı ise buna öncülük etmekte idi.

İşte II. Mahmud devrinde, 1820 tarihlerinden itibaren başlayan bu yoldaki siyâsî gelişmelere dâir, İstanbul'da Başbakanlık Arşiv Genel Müdürlüğü'nde bir hayli vesika bulunmaktadır. Biz bunlardan, II. Mahmud devri Hatt-ı hümayûnları ile İrâde-i seniyyelerini ve bir kısım evrâkı yayınlamak istiyoruz.

Buradaki Hatt-ı hümayûnların sayısı, melfûlariyle birlikte fihrist defterinde 47388-47412 numaralar arasında kayıtlı olmak üzere 46 adettir. İrâde-i seniyyeler ise 47414-47424 numaralarda mukayyed olmak üzere 16 adettir. 47425-47434 numaralarda da 35 vesika vardır. Bunlar Hatt-ı Hümayûn Fihrist Defterine târih sırasına göre kaydedilmemiştir. Ancak

biz bunları imkân nisbetinde târih sırasına koyup, evvelâ Hatt-ı hümâyûnları, melfûflariyle birlikte neşre hazırladığımız için Fihrist defterinde kayıtlı Hatt-ı hümâyûn sırası ile bizim verdiğimiz sıra numarası farklı olmuştur.

Vesîkaların bir kısmında târih mevcuttur; bir kısmına ise, Başbakanlık, Arşiv tasnif hey'eti tarafından yapılan incelemeler sonunda, vaktiyle târih konulmuştur. Bir kısım vesîkalar da tamâmen târihsizdir. Gâyemiz, bu vesîkaları, ayrı ayrı değerlendirmekten ziyâde, bu konuda çalışanlara, fakat Arşiv'den istifâde etme imkânı bulunmayanlara yardımcı olmaktadır. Târihlerimizde pek tesâdüf edemediğimiz Osmanlı-Sardunya münâsebetleri hakkında ¹, vesîkalar yardımıyla, araştırmalara ışık tutmaktadır.

Bu maksatla evvelâ hatt-ı hümâyûnlar ile melfûflarından 45 adedini yayınlıyoruz. Geri kalan kısımları da, gelecek yazılarımızda aynı şekilde yayınlamayı düşünüyoruz.

¹ Ahmed Cevdet, Târih-i Cevdet, C. XI, İstanbul 1309, sahife 213 ve c. XII, s. 87, 236-238; Ahmed Râsim, Resimli ve Haritalı Osmanlı Târihi, İstanbul 1328, C. IV, s. 1619.

10 No.lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47397

Benim Vezirim

İşbu takrîrin ve İngiltere elçisinin takdîm eylediği takrîr tercemesi ve elçiye i'tâ olunacak takrîr-i resmî müsveddesi manzûr-ı hümâyûnum olmuştur. Elçi-yi mersûmun mutayyiben gitmesi fâideden hâli değildir ve ricâ eylediği madde va'd olunmakta dahi be's yoktur. Müsvedde-i mezkûre bu vechile tebyîz olunup, elçi-yi mersûm hareket etmezden mukaddem kendüye i'tâ oluna.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

İngiltere elçisi sâbık Liston (لستون) 'nun geçen mah-ı Şa'ban'ın altısı târihi ile müverrah Bâb-ı âlilerine takdîm eylediği bir kıt'a resmî takrîrinin terceme-i me'âlinde Sardunya Kralı'nın Devlet-i aliyye ile akd-i mu'âhede etmek, müddet-i vâfireden berü arzûsu olduğuna binâen, işbu maslahatın terviç ve teshîli emrine devleti tarafından vâki' olan ta'limât üzere, arz-ı keyfiyete ibtidâr etmiş ise de, ba'zı mevadd mâni' olarak, tekrar inhâya ibtidâr ile fi'l-asi Sardunya lâfzının müştak olduğu Sardunya cezîresi kıtasından başka Kral-ı müşârün-ileyhin taht-ı hükûmetinde olan memleketlerin hudûd ve ma'mûriyyetini ve sevâhilde mevcûd limanların vâsi' ve merci'-i ticâret olduğunu ta'rîf ve Kral-ı müşârün-ileyhin makarr-ı ikâmeti olan Piyemonte ta'bîr olunur eyâlet ahâlisinin rüşd ü reviyet ve devlet-i müşârün-ileyhanın beyne'd-düvel mevsûf olduğu dirâyet ve ri'âyetini beyân ve tavsîf birle, Kral-ı müşârün-ileyhin işbu iltimâsına müsâ'ade buyurulur ise, düvel-i Avrupa'dan hiç birine vechen mine'l-vücûh, bâ'is-i kemâl ve su'-i zann olmayacağından ve mu'âhede-i mezkûrenin kuvvetden fi'ile gelmesinden özge arzûsu olmadığından bahisle, maslahat-ı mezkûrenin resîde-i hüsn-i hitâm olmasını iş'âr ve iltimâs etmekle, manzûr-ı me'âli-mevfûr-ı şâhâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılındı. Elçi-yi mersûm bu maddeyi bir müddetden berü bi'd-defa'ât hizmet-i riyâsete ifâde ve ricâdan hâli olmayup, muahharen devleti tarafına avdete me'zûn olmak mülâbesesiyle işbu takrîri göndermiş ve geçen gün kendüsü dahi nâme-i hümâyûnlarının ahzı zımında Bâb-ı âli'ye vürûdunda husûs-ı mezkûrun tanzîmi taraf-ı Devlet-i aliyye'den ricâ-yi mahsûsu olup, hayli müddet sefâretle Dersa'âdet'de bulunmuş ve Parga ve ta'rîfe maddelerinin tanzîminde kendünün mesâ'i-yi cemîlesi sebkât eylemiş olduğundan, bu bâbda vâki' olan hizmet ve emeğine hürmeten işbu ricâsının taraf-ı Devlet-i aliyye'den hüsn-i is'âfi ezher-cihet tamâmiyyet-i memnûniyyetini müstelzim olacağımı sûret-i ricâ ve niyâzda tekrar etmiş olmağla, elçi-yi mersûmun is'âf-ı iltimâsı rehîn-i müsâ'ade-i seniyye-i şâhâneleri buyurulduğu hâlde, verdiği takrîr-i resmîsine cevâben vâki' olan ricâsı, nezd-i Saltanat-ı seniyye'de mukârin-i kabûl olup, usûl ve iktizâsı Sardunya Kralı'nın bundan böyle

Dersa'âdet'e me'mûru vürûdunda söyleşilmeğe ta'lik olunmak üzere münâsibi ve iktizâsı vechile bir kıt'a takrîr-i resmî müsveddesi kaleme alınup, meşmûl-i lehâza-i me'âli-ifâza-i cihân-bânileri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmağın sebk ü ibâresi ve ol vechile tebyîz ve i'tâsı muvâfık-ı irâde-i seniyye-i mülûkâneleri buyurulur ise, ol bâbda ve her hâlde emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudre'tlû veli-ni'metim Efendim Padişâhım hazretlerindir.

10 No.lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu

Vesika Sıra

No. 47397/A

Âstâne-i sa'âdet'de mukîm İngiltere devletinin fevka'l-âde murahhas büyükelçisi Liston dâ'ileri tarafından işbu bin iki yüz otuz beş senesi mâh-ı Şa'ban'ın altısı [19 Mayıs 1820] târihi ile müverrehan Bâb-ı âli'ye takdîm olunan bir kıt'a resmî takrîrin tercemesidir.

Haşmetlû Sardunya Kralı cenâblarının Devlet-i aliyye-i Osmâniye ile kendü devleti beyninde ahid-nâme-i kaviyye ile tarh-ı esâs-ı muhâdenet ve temhîd-i revâbıt-ı ticâret husûsunda derkâr olan arzû-yı hâlisânesin müddet-i vâfireden berü beyân etmekte olduğuna binâen, bu dâ'ileri işbu maslahat-ı mergûbenin terviç ve teshîli bâbında ve devletim tarafından vâki' olan ta'limâta imtisâlen bundan evvel makâm-ı riyâsete mürâca'at ile arz-ı keyfiyyete mübâşeret olunmuş olup, ancak ibtidâ-yı emirde ba'zı umûr-ı lâzime-i mu'tenâbaha ve tanzîmi mültezem çend mebhûsât ve müzâkerâtın hulûlü maslahat-ı mes'ûle-i merkûmenin tetâbu'-ı hüsn-i temşiyetine mâni'-i kavî olmuş olmağla, elyevm bu bâbda iltimâs-ı hâlisânemin tekrârına bi'l-istizân is'âf-ı müsted'aya lâayık ve sezâvâr ba'zı mütâla'ât-ı sâibenin şu vechile inhâ ve takrîrine ibtidâr olunur ki, fi'l-asl Sardunya lâfzının müştak olduğu Sardunya ceziresi kıtasından başka, Kral-ı müşârün-ileyh cenâbları karada dahi Avrupa arâzisinde nice aktâr-ı ma'mûre-i vâsi'a sâhibi olduğu emr-i sarîh olup, aktâr-ı mersûme dahi sevâhilinde vâsi' limanlar mevcûd olan içdeniz yakaları hudûdundan tâ Alp ismiyle meşhur olan cibâl-i şâhikanın tepelerine değin mümted ve müstatil olarak, İsviçre ve Fransa memleketlerine kurbîyyet ve münâsebeti derkâr ve aktâr-ı şimâliye câniblerine giden emti'a ve eşyânın nakl ve isâline medâr gâyet meslûk ve âsûde bir memerr ve geçid idüğü âşikâr olmağla, vech-i meşrûh üzere Kral cenâblarının taht-ı hükûmetinde olan memleketler ma'mûr ve mercî-i ticâret olduğuna mebnî, Devlet-i aliyye re'âyâsı ve sefâyin-i teba'ası sevâhil-i mezkûrenin iskelelerine âmed-şud edegelüp, taraf-ı Devlet-i aliyye'den dahi ta'yîn buyurulan Şehbender me'mûrlarını kabulde Kral-ı müşârün-ileyh tarafından asla tereddüd olunmamıştır. Kaldı ki iki devlet arasında ahden bir râbıta-i kaviyye-i hayriyye ma'kûd olsa, tarafeyn teba'asının ticâreti kesb-i ittisâ' ve ol vechile emniyyet ve itminân-ı cânibeyn müzdâd ve fevâid ü menâfi'-i müştereke efzûn ve müterakki olmak, netâyic-i tayyibesine vesîle olacağını Kral-ı müşârün-ileyh peşin derk ve ihtisâs edüp, bir tarafdan dahi Kral-ı müşârün-ileyhin makarr-ı ikâmeti olan, Piyemonte ta'bir olunur eyâlet-i ceyyide ahâlisi kemâl-i zihn ve ferâset ile şöhet-yâb ve hânedân-ı merkûme kralları mezîd akl u basîret ve fart-ı rüşd ve zekâvet ile mümtaz olarak, hemvâre harb u kıtâl vâdilerinden ictinâb tarîkını usûl ittihâz ederek, beş yüz seneden berü kerrât ile hükümdarân-ı sâ'irenin arasında hulûl eden münâze'ât ve mu'ârızanın muslihâne def'ine vâsıta olageldikleri ve milel-i nasara arasında türiyen ya'ni Sardunya devleti beyne'd-düvel kâmil ve ri'âyetkâr ve reşîd ve dirâyetkâr evsâfı ile mevsûf ve mümtâz olduğu ve sefir ve me'mûrları hadd-i zâtlarında kâr-güzâr olmağla, Avrupa'da evkât-ı nâzikterin-i buhranda def'-i şikâk ve nifâk ve tesviye-i meşâkil-i münâza'ât ve tanzîm-i

mu'azzamât-ı mesâlih-i nezâket-peyvent misillû hutûb-ı hayriyye-i cesîmede düvel-i mu'azzamadan mahremâne istihdam olunageldikleri iş'âr ve ihtâra mucâseret olunur. Bundan kat'-ı nazar saltanat-ı seniyye tarafından haşmetlû Sardunya Kralı'nın işbu mültemisât-ı dostânesine müsâ'ade buyurulması düvel-i Avrupa'dan hiç birine vechen mine'l-vücûh bâ'is-i gümân ve su'-i zann olmayacağından gayri İngiltere devleti işbu muvâfakat-ı seniyyeden bi'l-husûs ve bi'l-vücûh memnûn ve mesrûr olacağı beyân ve tafsîlden müstağnidir. Kaldı ki, vükelâ-yı devlet-i ebed-müddetin tasdikât-ı mülâtfet-âmîz-i emânet-engîz-i dostânelerine eylediğim vech üzere bu defa bu maddede ta'bîr-i ani'l-merâm ve hitâb-ı ani'n-nefs etmek husûsuna icâzet verilür ise mu'âhede-i mes'ûle-i merkûmenin kuvvetden fi'ile gelmesine bâ'is ve bâdi olabilmekten özge bir güne arzum olmayup, maslahat-ı mezbûrenin bu defa hüsn-i hitâma resîde olması bu dâ'ilerinin mesâ'i ve metâ'ib-i hâlise-i mesbûkası bahâsı ve hidemât-ı sâfiye-i kadîmesinin mükâfâtı ve mizmâr-ı mesâlihde bunca eyyâm u a'vâm tedvâr ve istimrâr ile vâki' olan sefer-i durâ-durumun hâtîme-i hayriyye-i mucibetü'l-iftihârı add olunacağı bi-reyb ve menûtdur deyü takrîr-i mezkûrda mestûrdur.

[19 Mayıs 1820]

10 No.lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu

Vesika Sıra

No. 47397/B

İngiltere elçisine cevâbı hâvî verilmek üzere kaleme aldırılan takrîr-i resmî müsveddesidir.

Devlet-i aliyye-i ebediyü'd-devâm ve saltanat-ı seniyye-i sermediyü'l-kıyâm ile haşmetlû Sardunya Kralı Cenâbları akd-i revâbıt-ı müvâlât ve müsâfâta hâhişger olduğunu mutazammın İngiltere devletinin Dersa'âdet'de mukîm murahhas büyükelçisi asâletlû Robert Liston dostumuzun mukaddemâ şifâhen vâki' olan ifâdesi ve muahharen Bâb-ı âli'ye takdîm eylediği resmî takrîri me'âl ve mü'eddâsı mu-be-mu ma'lûm-ı âli olmuştur. Devlet-i aliyye'nin İngiltere devleti hakkında derkâr ve gün-be-gün tezâyüdü bedîdar olan safvet-i kâmile ve müvâlât-ı şâmile muktezâsinca, devlet-i müşârün-ileyhânın vâki' olan işbu iltimâs ve tavassut-ı dostânesine ri'âyeten ve Kral-ı müşârün-ileyhîn ibrâz olunan hulûs ve hâhişine binâ'en ve elçi-yi mumâileyhîn kadrine hürmeten, bundan böyle me'mûr ve ta'yîn kılınacak meb'ûsun vürûdunda husûs-ı mezbûrun müzâkere ve sûret-i tanzîmine müsâ'ade ve râğbet-i seniyye şâyân buyurulacağını mutazammın işbu takrîr-i âli tahrîr ve imlâ ve elçi-yi mumâileyh dostumuza i'tâ kılındı.

Fî 25 Ramazan Sene 1235 [6 Temmuz 1820]

14 No.lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47401

Benim Vezîrim

İşbu mufassal takrîrin ve kaleme alınan bir küt'a takrîr-i resmî müsveddesi ve İngiltere elçisinin takrîri ile müzekkeresi manzûr-ı hümâyûnum olmuştur. Bu vechile takrîrin verilmesinde be's yoktur. Müsvedde mücebince tebyîz olup elçi-yi mersûma i'tâ olunsun.

Şevketlû, kerâmetlû, mehabetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümayûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere, iki yüz otuz beş [1235 = 1820] târihinde, İngiltere elçisi sâbık Liston Dersa'âdet'den avdeti esnâsında Devlet-i aliyye ile Sardunya Kralı akd-i mu'âhede-i ticâret arzûsunda olduğunu ve Sardunya devleti ve ahâlisinin ma'mûriyyet-i memleket ve vüs'at-i ticâretlerine dâ'ir hâl ve haysiyyetini beyân ederek, Kral-ı müşârün-ileyhin is'âf-ı iltimâsına müsâ'ade buyurulmasını, gerek şifâhen vukû'a gelen ifâdatında ve gerek takdîm etmiş olduğu takrîr-i resmîde, mahsûsan ricâ ve istid'a ve hatta ol vakit resm-i vedâ' için Bâb-ı âli'ye geldiğinde dahi kendüsünün müddet-i medîde sefâreti eyyâmında vukû'a gelen hüsn-i hizmet ve mesâ'i-yi cemîlesine hürmeten bu bâbda is'âf niyâzına inâyet buyrulmak tamâmiyyet-i memnûniyyetini müstelzim olacağını inbâ' etmiş olduğundan keyfiyyet hâk-pâ-yi hümayûn-ı mülûkânelerine arz ve istizân olunarak, şeref efzâ-yı sudûr olan irâde-i seniyye-i şâhâneleri mücebince elçi-yi mersûmun mutayyiben gitmesi için ricâ eylediği husûs-ı mezkûrun usûl ve iktizâsı Sardunya Kralı'nın bundan böyle Dersa'âdet'e me'mûru vürûdunda müzâkere ve tanzîmine müsâ'ade-i seniyye erzân buyurulacağı cevâbını mutazammın, taraf-ı Devlet-i aliyyelerinden elçi-yi mersûme bir kıt'a takrîr-i resmî verilmiş imiş.

El-yevm Dersa'âdet'de olan İngiltere elçisinin (= وورنه) meclisinden Dersa'âdet'e avdetini müte'âkib min gayr-i resm akd olunan meclis-i mükâleme hitâmında kendüsü (وورنه) ya azîmetinde Sardunya Kralı ile mülâkat ederek, Kral-ı müşârün-ileyh ve Devlet-i aliyye ile akd-i mu'âhede-i ticâret arzûsunda olup, müzâkereye kendüsünü me'mûr ve murahhas kılmış ve husûs-ı mezkûru İngiltere Elçisi sâbık Liston Dersa'âdet'de iken Bâb-ı âli'ye bâ-takrîr lede'l-inhâ miyânede buna dâ'ir ba'zı mücâvebât vâki' olmuş ve nihâyet ol vaktin hükmünce müsâ'ade-i seniyye husûsu tesvîf buyurulmuş ise de, şimdi bu husûsu İngiltere devleti tekrar ricâ ve iltimâs ederek, tebliğ ve ifâdeye kendüsünü me'mûr eylediğini ve buna dâ'ir mahsûsan kendüsü takrîr takdîm edeceğini ve müsâ'ade buyurulması hassaten ricâ olunduğunu iş'âr eyledikde, berü tarafdan vâkı'a târih-i mezkûrda husûs-ı mezkûrun mücâvebesi sebk eylediği hâtur nişân ise de, sûret ve siyâkı hâturda mazbût olmamağla âna dâ'ir kayd ü evrak her ne ise, tetebbu' olunarak, hakikat-ı hâl anlaşılır ve dediği gibi takrîr takdîm eder ise, bi'l-mütâla'a iktizâsına bakılır yollu cevâb verilmiş ve ba'dehu elçi-yi mersûm husûs-ı mezkûrun emr-i tanzîmine, gerek İngiltere devleti ve gerek Sardunya Kralı taraflarından me'zûn ve murahhas kılınmış olduğunu beyân birle, bir an akdem iktizâ-yi tanzîmine mübâşeret buyurulmasını bir kıt'a takrîri ile inhâ ve istid'a ve tevârih-i mâziyede Saltanat-ı seniyyeleri ile İsveç ve Danimarka ve Prusya ve İspanya devletleri beynlerinde akd olunan revâbıt-ı musâfât keyfiyyatına dâ'ir bir kıt'a Türkiyü'l-ibâre müzekkere dahi takdîm ve isrâ' etmiş olmağla suret-i hâle nazaran Devlet-i aliyye ile Sardunyalu beyninde akd-i mu'âhede-i ticâret demekden meramları, Sardunya sefinelerinin yalnız Akdeniz ve Dersa'âdet'e âmed-şudlarından dolayı olmayup, mücerred Karadeniz ticâretine me'zûniyyet tahsili zımnında olduğu münfehim olduğundan ve bu aralık bunu böyle talebin sebebi dahi çünkü Sardunyalu'nun hayli ticâret sefâyini olup, mukaddemlerde Rusyalu ve sâ'ir Karadeniz ticâretine me'zûn olanlardan birinin bayraklarıyla Karadeniz'e âmed-şudleri vukû' bulmakda iken el-hâletü-hâzihi icrâ olunan liman nizâmı ve yoklama tetkikatı cihetleriyle her devletin sefâyini kendü bayrağı ile yürümesine dikkat olunmaktan nâşi Sardunyalular dahi eski sûretleri uyduramıyarak, şimdi Devlet-i aliyye ile böyle bir ticâret mu'âhede-i akdini istihsâl hâhişine düşdükleri anlaşıldığından ve bugünlerde muktezâ-yi irâde-i seniyye-i şâhâneleri üzere tanzîm ve icrâ olunan sūfūn-i mīriyye ve ehl-i İslâm sefâyini ticâret nizâmının hâvî olduğu imtiyâzâtından ve ez-cümle, ba'd-ezin işbu sefâyin-i ticâretin

Karadeniz'den götürcekleri zahire hamûlelerini, burada sâ'ir müste'men sefinelerine bey' ü devr etmelerine ruhsat verilmesinden dolayı, Sardunyalular dahi matlûbları olan zahire ahzi kazıyyesi bu sûretle dahi hâsil olacağını anladıkları gibi, kendülerinin Karadeniz ticâretine me'zûniyetlerine ruhsat istihsâli tekellüfünden vazgeçmeleri mülâhaza olduğundan, İngiltere tercemânı aralık aralık hizmet-i riyâsete gelüp, sâlifü'z-zikr takririn cevâbını su'âl ederek, hatta esnâ-yi kelâmında Sardunya Kralı (وورنه) Meclisi'nde bulunup, bu husûsda Elçi Bey dostunuza her türlü ruhsat vermiş olmağla, Karadeniz'e ruhsat ile beraber, mu'âhedenin akdinde sâ'ir devletler misillü Sardunya devleti tarafından dahi Makâm-ı Mu'allâ'ya ve sâ'ir erkân-ı devlete ne gûna takdîmât icrâsı münâsib görülür ise mahremâne ifâde buyurulsun, zîrâ Elçi Bey'in ruhsat olduğunu biliyorum ve kendiliğimden söylüyorum. Meselâ Sardunya gemilerinin Karadeniz'e azîmeti takdîrinde her bir gemiden beher seferlerinde mürûriyye nâmiyle akçe istenilse Devlet-i aliyye'nin hakkı olmağla bu dahi uydurulabilir gibi, tervîc-i merâma dâ'ir işbu ifâdâtı hüsn-i sûretle iktizâsına göre savuşturularak, hele bu husûsa dâ'ir evrak tetebbû' ve mütâla'a olunmaktadır. İktizâsı ifâde olunur denilmekte iken, zikr olunan ticâret nizâmının mu'ahharen icrâ ve i'lânında keyfiyyet frenklere mün'akis olduğu gibi, İngiltere tercemân mersûm hizmet-i riyâsete geldiğinde, şöyle bir şey işittik; ez-cümle ehl-i İslâmın Karadeniz'den getürecekleri hamûleyi burada müste'men sefinelerine devr ve aktarma eylemelerine ruhsat ve cevâz anlaşılıyor ve böyle ise Sardunyalular dahi Karadeniz'e me'zûn olmayan takımdan olarak, bu misillü Karadeniz'e me'zûn olmayanlara ba'd-ezin ruhsat verilmeyeceğe benzer. Sardunyalı'nun maddesi nasıl olacağını Elçi Bey dostumuz su'âl ediyor. Şimdiye dek buna dâ'ir bir şey söylenmedi. Sardunya Kralı bu maddeyi Elçi Bey'e sipâriş edeli hayli vakit oldu. Elçi Bey'in mahremâne ifâdesi ahd-i karîbde müzâkere ve tanzîm olunur yollu, taraf-ı Devlet-i aliyye'den hüsn-i sûretle bir cevâb verilse ve sonra beynimizde müzâkeresi olsa uyabilür ve Elçi Bey dostunuzun asıl merâmı şudur ki, çünkü Rusyalı'nun ticâret gemileri akall-i kalil olup, fesaddan evvel Devlet-i aliyye re'âyâsına bandıra verüp, ticâret ettürmekte iken, şimdi bu usûl bozulup, bundan sonra dahi uymayacağını anladığından, bugünlerde Sardunya Kralı tarafına, tüccarına tevzi' için Rusya sened-i bahrîsi olmak üzere, üç yüz kadar Dukala kâğıdı göndermiş olmağla, Rusyalı'nun merâmı kendü ticâret teknelerinin killeti cihetiyle bundan böyle Sardunya tekneleri Rusya bandırasıyla Karadeniz'e âmed-şud etsünler demek olduğundan, Elçi Bey dostunuz bu fesadın önünü kesdirmek için şimdi Devlet-i aliyye ile Sardunya devleti beyninde bir ticâret mu'âhedesini akd olursa Devlet-i aliyye hakkında hayırlı olacağına binâen tervîcine sa'y ediyor dediğinde, hizmet-i riyâsetden, vâkı'a Devlet-i aliyye bu esnâda kendü nizâmât-ı dâhiliyesi iktizâsından olmak üzere ehl-i İslâm tüccarını ba'zı serbestiyet ve imtiyâzâta mazhar edüp, bunların Karadeniz'den getürecekleri hamûlenin değer bahâsiyle dilediklerine satmalarına cevâz verilmesi ale'l-ıtlak dâ'ire-i serbestiyetlerine dâhil olmak cihetiyle müste'mine satdıkları sûretde tabi'atiyle devr lâzım gelecektir. Kaldı ki, Sardunyalı ile akdi iltimâs olunan ticâret mu'âhedesini olsa olsa mukaddem va'd olduğuy vechile ahden Karadeniz'e me'zûn olmayan İspanya ve Sicilyateyn ve sâ'ir düvel-i sagîre misillü demek olup yoksa Karadeniz'e ruhsat maddesi mu'âhede-i ticârete dâhil olmamak lâzım gelür; her ne ise bu husûsun etrâfiyle mülâhaza ve mütâla'asına bu aralık meşgûliyyet mâni' oluyor denilmiş ve tercemân-ı mersûm dahi Elçi Bey dostunuzun bu bâbda asıl merâmı Sardunya sefinelerini Rusyalı'dan kurtarmak garzinden ibâret olmağla, ne mâni' Devlet-i aliyye Sardunyalı hakkında Karadeniz'e ruhsat sûretini mu'âhedeyle derc edemez ise bile, yalnız düvel-i sâ'ireye kıyâsen akd-i mu'âhede-i ticâret ettiği hâlde dahi Rusyalı diyecek bulamayup, fesâdı münkati' olmasına vesile olur ve bu sûret Devlet-i aliyye'ye dahi hayırlı ve

nâfi' görünür. Sardunya Kralı bu maddeyi Elçi Bey'e sipâriş edeli biraz vakit olduğundan, şimdi kendüsünün verdiği takrîrine cevâben va'd-i âlfi ve ahd-i karîbde müzâkeresine mübâşeret buyurulacağını mutazammın tiz elden bir cevâb kaleme alınup verilse Elçi Bey dahi bu cevâbı irsâl ve ba'dehu ihtilâs-ı vakt ile mev'ûd olan akd-i ticâret husûsu dahi bir aralıkda Elçi Bey ile bi'l-müzâkere bir hüsn-i sûret bulur. Ve Karadeniz'e ruhsat sûreti bu mu'âhedeye dâhil olmasa bile, bi'l-farz sonra ruhsat verilecek olsa bile sâ'iri i'dâdından ma'dûd olarak, müsâ'ade olmuş olur diyerek ve şimdiki hâlde müzâkere olunması sûretini her ne sebebe mebnî ise ta'cil etmiyerek, hâsılı tiz elden böylece va'd-i âlfî-yi sâbıkı ahd-i karîb takyîdi ile verdiği takrîrin cevâbı verilmesi sûretini îmâ eylemiş olmağla, siyâk-ı hâlden münfehîm olduğu üzere Elçi-yi mersûm Sardunyalı ile Devlet-i aliyye'nin akd-i mu'âhede-i ticâret eylesine dâ'ir mukaddem ve mu'ahhar hizmet-i riyâsete ihbârî âri olup, cidden talep ve hâhiş sûreti göstermeyüb bu mu'âhededen dahi merâm mutlaka Karadeniz ruhsatını tahsil iken, Elçi-yi mersûm ticâret nizâmı şüyû'unda ehl-i İslâm'ın Karadeniz'e âmed-şudlarına verilen serbestiyete nazaran, vürûd husûsunda dahi Sardunyalulara vâki, ruhsata binâen, Karadeniz'e ruhsat verilmeyeceğine zehâb ile yalnız akd-i ticâret her ne vakit olsa olur yollu mülâhazattan dolayı mıdır nedir? Şimdilik öylece bir cevâb i'tâsî sadedine düşmüş ve bir an akdem verilmesini talep ve ta'cil eylemiş olduğundan ve vakt ü hâle göre, şimdilik yine def-i leyyin ile bir cevâb verilmek münâsib görüldüğünden, keenne Devlet-i aliyye, İngiltere devletinin hatırına ri'âyeten Sardunya devleti ile sâ'ir akrân ve emsâli olan düvel-i sagîre misillü akd-i revâbıt-ı müvâlât etmeklikden istinkâf etmez ve meşgale-i dâhiliyyesinden kesbi te'ehhür sûreti görünse bile, ahd-i karîbde ihtilâs-ı vakt ile müzâkere ve tanzîm olunur me'âlinde cevâbı hâvî bir kıt'a takrîr-i resmî müsveddesi kaleme alınup, me'mûrîn ve ba'zı havass kullarının manzûrları olduktan sonra Elçi-yi mersûmun sâlifü'z-zikr takrîri tercemesi ve müzâkere ile berâber manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı mülûkâneleri buyrulmak için arz ve takdîm kılınmış olmağla, müsvedde-i mezkûrenin sebk ü ibâresi ve ol vechile tebyîz ve i'tâsî muvâfık-ı irâde-i seniyye-i şâhâneleri buyrulur ise emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

[1236 = 1820-1821]

7 No.lu Hatt-ı Hümâyûn

Vestka Sıra

No. 47394

Benim Vezîrim

İşbu üç bend takrîrinle liman me'mûrlarının takrîrleri ve İspanya elçisinin bir kıt'a takrîr-i resmînin tercemesi manzûr-ı hümâyûnum olmuştur. Çünkü beyne'l-havass bir kaç def'a müzâkere olunmuş ise de takrîrinde beyân eylediğin vechile ruhsat verilmekten gayri ehven sûreti bulunamamış olduğundan, artık bi'z-zarur Sardunyalı'ya Fransa bandırasıyla ve diğerlerine dahi kendü bandıralarıyla Karadeniz'e azîmetlerine ruhsat verilsün.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyrulduğı üzere öteden berü Karadeniz ticâretine ahden me'zûn olan İngiltere ve Nemçe ve Rusya ve Fransa devletleri tüccar sefâyininden mâ'da İspanya ve Sicilyateyn ve Prusya ve İsveç misillü düvel-i sagîreye dahi mukaddemlerde taraf-ı Devlet-i aliyye'den müsâ'adeten ba'zı şurût ile ruhsat verilmiş ve

muahharen Rusyalu ile sefer vukû'una mebnî Karadeniz Boğazı cümle düvel-i ecnebiyye sefinelerine sedd olunarak, eğerçi müsâ'adât-ı sâbika mülga hükmüne girüp, ba'de'l-müsâlaha dahi fakat İsveç elçisinin vâki' olan istid'asına ve Rusya elçisinin şefâ'at ve ilhâhına mebnî ol vakit Meclis-i şûrâda nik ü bedi müzâkere ve mülâhaza olunarak, bi'l-âhire Bahr-i sefid ve siyaha âmed-şud edecek İsveç tüccarı sefineleri her def'ada yoklanmak ve derûnunda eşyâ-yı memnû'a bulunur ise ihrâç olunmak ve götürüp getireceği hamûlesinin Dersa'âdet'de lüzumu var ise râyıcıyla fûrûht olunmak şerâiti İsveç elçisine kabûl ettirilerek, ber-mûcib-i irâde-i seniyye fakat İsveç tüccarı sefinelerinin me'zûniyyet-i sâbıkası ibkâ birle, diğerleri meskût ve mülga kalmış olup, ancak o makûle me'zûn olamayanlar sefinelerine, Karadeniz ticâretine me'zûn olan devletlerden birinin bandırasını ta'lik ve ol devletin elçi ve maslahat-güzârı tarafından takrîr takdîmiyle, izn-i sefine evâmiri tahsil ederek ol vechile Karadeniz'e *gidüp gelmişler ise de bundan akdemce Kurşunlu Mahzen'e me'mûrlar ikâmesiyle ba'd-ezin mürûr ve ubûr eden kâffe-i sefâyin hâl ve keyfiyetleri taharrî ve tedkîk ve içlerinde re'âyâ ve firârî olup, olmadığı ve hamûleleri ne idüğü tahkîk kılınmak ve sefineleri gerek gümrük ve gerek yoklama defterlerinde kadîmden hangi devletin himâyesinde bulunmuş ise yine ol devletin bayrağı ile yürüyüp, âhir devlet himâyesine girdim diyerek, ta'lik edeceği diğer bandıraya i'tibâr olunmamak üzere verilen nizâma mebnî, muahharen yine Karadeniz'e gitmek üzere vürûd eden birtakım ispanya ve Sicilyateyn tekneleri evvelki gibi sâ'ir me'zûn olan düvel süferâsı taraflarından bandıra alamıyarak, bu tarafda kalmış olduklarından, İspanya elçisi ile Sicilyateyn maslahat-güzârı birer kıt'a takrîr takdîmiyle sefâyin-i mezkûrenin Karadeniz'e mürûrlarına ruhsat verilmesini lede'l-istid'a bunlar öteden berü âhir devlet bandırasıyla âmed-şud eder iken şimdi andan memnû' olup kendü bandıraları ile azîmete ruhsat istihsâlınden dahi me'yûs oldukları takdîrde belki giderek yine usûl-i sâbıkaları üzere ahden me'zûn olan düvel me'mûrlarını bi'l-icmâ' temyîzi müşkil tasannu'ât ile dahi, âhar bandıra ta'likına fırsatyâb olurlar ise, ol zaman temyîzi güçleşüp tefrik ve temyîzi ile uğraşılmakda dahi kıl ü kâl tekevvin ederek, nizâm-ı mezkûrun ilerüsünde fâide hâsıl olamamış olacağı mülâhazasına mebnî bunların şurût-ı sâbika-i mukayyedeleri üzere götürüp getirecekleri hamûlelerinden demir ve âlât misillü tersâneye lüzumu olan eşyâyı ve iktizâsı olur ise zahîre ve gerek sâ'ir erzak hamûlesini râyıcıyla Dersa'âdet'de bey' etmek ve sefinelerine zinhâr eşyâ-yı memnû'a tahmîl etmemek ve mürûr u ubûrlarında gereği gibi yoklanup, memnû' âtdan nesne bulunur ise ihrâç ettirilerek şartıyla yine mutlaka müsâ'ade kabîlinden olarak ruhsat i'tâsı veyâhud redd ile cevâb verilerek, sefâyin-i mezkûrenin yine Akdeniz'e i'âdesi şıkları ol vakit bâ-takrîr-i hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerinden lede'l-istizân ol bâbda şeref-efzâ-yi sudûr olan irâde-i seniyye-i mülûkâneleri mücebince husûs-ı mezkûrun nef' ü zarr ve hüsn ü kubhı, havass kulları beyninde müzâkere olundukda sefâyin-i merkûmenin Karadeniz'e azîmetlerine şimdiki hâlde gerek ruhsat verilmek ve gerek verilmemek şıklarında hâtıra gelen mehâzir ve mazarrât-ı mütekâbile îrâd ve ta'dâd olunarak, nihâyet şimdilik hizmet-i riyâsetden bunlara Devlet-i aliyye'nin mesâlih-i dâhiliyyesiyle meşgûliyeti bu misillü mevaddın istimâ'ına bile mâni'dir yollu cevâb i'tâsiyle savuşturulması sûreti beyne'l-havass tensîb olunmuş ve ol vechile hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerinden bi'l-istizân şeref-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şâhâneleri mücebince hizmet-i riyâsetden ol vechile cevâb-ı dâfi' verilmiş idi.*

Muahharen Liman me'mûrları kulları bir kıt'a takrîr takdîmi ile me'âlinde Karadeniz ticâretine me'zûn olmayan düvelden fi'l-asl Fransa bayrağı ile âmed-şud edegelüp, nizâm-ı mezkûrdan sonra Karadeniz'e azîmetlerine ruhsat verilmeyen Sardunya tüccarından hamûleli ve hamûlesiz vâfir Sardunya tüccarı tekneleri bugünlerde Rusya bandırası ile

Dersa'âdet limanına gelüp, bunların sahîh Sardunyalı oldukları liman defterlerinden isim ve resimleri ile ma'lûm ise de, ba'zısı muvâza'aten Rusya bazirgânlarıyla bey' ü şirâ' sûretine koyarak ve ba'zısı âher-güne taraf takrîbini bularak, Rusyalı'dan ahz etmiş oldukları Dukala (دوقاله) ta'bir olunur sefine senedini ibrâz ile Bahr-i siyah'a azîmetlerine ruhsat i'tâsını ilhâh ve isrâr etmekde olduğunu ve bunlardan mâ'da vâfir Sardunya sefineleri Bahr-i siyah'a mürûrlarına ruhsat verilmeyeceğini cezm eylediklerinden birazı Akdeniz'e avdet etmişler ise de, birazı gâliba sâlifü'z-zikr yedi kıt'a sefine misillü birer takrîb Rusyalı'dan sened almak için ayak sürümekte oldukları ve el-hâletü hâzihi işbu Sardunya sefineleri haklarında üç suret hâtıra gelüp, evvelkisi ibrâz eyledikleri Dukala senedine ve gerek Rusya bandırasına i'tibar olunmıyarak, hâh ve nâ-hâh yine Akdeniz'e i'âde olunmaları ve ikincisi bunların Sardunya sefinesi olduğu tecâhül olunarak, dukalarına i'tibâr ile keenne Rusyalı sefinesidir deyü mürûrlarına ruhsat verilmesi ve üçüncüsü, çünkü bu Sardunya sefâyîni kapdanları bundan akdem, bidâyet-i nizâm esnasında Karadeniz'e azîmet için türlü türlü niyâz ve istid'aya ibtidâr ederek, ez-cümle mukaddema İsveçlü'ya verilmiş olan ruhsat-ı meşrûta misillü âmed-şud edüp sefineleri her def'ada yoklanmak ve eşyâ-yı memnû'a bulunur ise ihrâç ettirmek ve hamûlelerinden Dersa'âdet'de lüzûmu olan eşyâ ve erzâk makûlesi her ne ise râyiciyle mübâya'a olunmak şartlarıyla ruhsat i'tâsına râzî ve hâhişger olmuş iken yine men' olunduklarına mebnî bu def'a Rusya Dukalası alup, Rusya bandırası küşâdına yol bulmuş olduklarından, öyle olmaktan ise, şimdi İsveçlü misillü bunlara dahi şurût-ı mezkûre ile ruhsat i'tâsı ehven addolunması şıkları olmaktan nâşi şukûk-ı selâse-i mezkûreden hangisinin tercih ve icrâsı muvâfik-i irâde-i seniyye buyrulur ise menût-ı re'y-i âlf idüğünü inhâ ve iş'âr etmiş olmalarıyla, husûs-ı mezkûr geçende Bâb-ı Fetvâ-penâhî'de kable'l-meclis havass-ı kulları beyninde lede'l-müzâkere mukaddem ve muahhar söyleşildiği vechile frenglerin Karadeniz ticâretine me'zûniyyet vesilesiyle lâ-yen-kat' Haliç Kostantaniyye'den mürûr ve ubûr ve Dersa'âdet limanında tecemmû' ve tahaşşüdleri husûsunda mahzûr ve mazarrat derkâr olup, gerçi bu def'aki liman nizâmı ile Karadeniz'e me'zûn olup olmayanlar temyiz olunarak, diledikleri gibi âmed-şud edememelerine medâr olmuş ise dahi, frenglerin hilelerine nihâyet olmadığından, yine i'mâl-i tasannu'âta başlayup, ez-cümle takrîr-i mezkûr me'âline nazaran zikr olunan Sardunya sefinelerinin sahîh Sardunyalı olduklarında şübhe yok ise de ne takrîb ile ise yedlerine Rusya Dukalası alarak, Rusya bandırası küşâd etmiş olduklarından, vâkı'a tiz elden bu bâbda süver-i selâse-i mezkûreden gayri sûret hâtıra gelmeyüp, ma'-hezâ bu sûretlerin üçü dahi mehâzirden sâlim olamıyarak, meselâ evvelki sûret üzere, bunların Rusya Dukala ve bandırasına i'tibâr olunmayarak, cebren Akdeniz'e i'âde olunsun denilse, Rusyalı'nun bayrakları, hakkında ahden iddi'a eyledikleri serbestiyete nazaran Moskovlu bu maddeyi dahi başkaca nizâ' ve kîl ü kâle vesile ederek ahid-nâmenin vüs'at ve mesâğına göre dahi zâhir hâlde bu güne mu'âmele muktezâ-yi ahde münâfi görüneceği derkâr ve ikinci şık üzere keenne bunların mukaddem Sardunyalı oldukları bilinmemiş gibi yedlerindeki Dukalarına i'tibâr ile Rusyalı sefinesidir deyü Bahr-i siyah'a imrârlarına ruhsat verilmek lâzım gelse, bundan böyle, gerek sâ'ir mecmû' Sardunya sefineleri ve gerek bu makûle me'zûn olmayan sâ'ir milel-i muhtelif sefâyîni birer tahrîb Dukala tedârik ve Rusya bandırası küşâd ederek, âmed-şude başlayacakları ve bu takdîrce limanda derkâr olan takayyüdâtın dahi bundan böyle hayr ve semeresi hâsıl olmıyarak terk ve ta'til olunmak lâzım geleceği nümûdar olduğuna binâen, bu sûretin dahi derece-i mehâzîri vâzîh ve âşikâr ve üçüncü şık üzere sefine-i mezkûre kapdanlarının mukaddem ve muahhar vâki' olan istid'aları vechile İsveç misillü bunlara dahi öylece meşrûten ruhsat i'tâsı sûretinde dahi yine Bahr-i siyah'a külliyyetlü müste'men sefinelerinin âmed-şudleri mehâzîri bâkî ve ber-karar olduğundan başka, bunlara

verilecek ruhsat bundan böyle sâ'ir me'zûn olmayan devletlere ve ale'l-husûs Amerikalı'ya dahi ser-rişte-i istid'a olması melhûz olup, ancak müste'men sefâyinin külliyyet ile Bahr-i siyah'a âmed-şudlerinin men' ve def'i nâ-kâbil ve mümkün olabilse âna diyecek olmayup, re's-i mes'ele dahi burası ise de, vâkı'ât-ı hâle nazaran taraf-ı Devlet-i aliyye'den her ne kadar kendü bandıralarıyla azîme ruhsat verilmese dahi frengler Rusya bandırası alarak ve şöyle ederek, böyle ederek beherhâl Karadeniz'e azîmetin yolunu bulup, bu cihetle Devlet-i aliyye'nin bunlara ruhsat vermemesi mücerred Moskovlu'nun iksâr-ı kuvvetini mü'eddi olmakdan gayri semereyi müfid olmamak lâzım geleceği zâhir ve hüveyda ve nihâyet bunlara, ya'ni gerek İspanya ve Sicilyateyn ve Danimarka ve Sardunya tüccar teknelerinin kable's-sefer me'zûniyyetleri vechile ve me'zûniyyet-i sâbıklarından fazla İsveçlû misillü şurût-ı meşrûhaya rabt ile ba'd-ezin âmed-şudlerinin her bir def'asında yoklanmak ve memnû'at var ise çıkarılmak ve hamûlelerinden lüzûmu olan şeyler Dersa'âdet'de râyiciyle mübâya'a olunmak şartları kabûl ettirilerek, kendü bandıraları ile azîmetlerine ruhsat verildiği taktîrde, bu kadar sefâyini Moskov bandırası ile âmed-şudden kurtarmak ve Karadeniz'e azîmete ale'l-ıtlak me'zûn olmayup, azîmetleri meşrût ve mukayyed olmak misillü fi'l-cümle fâ'ide ve ehveniyet rû-nümâ olduğundan mâ'da, müste'men sefinelerinin Bahr-i siyah'a kesret üzere azîmetlerinin asıl mazarratı Moskovlu ile sefer vukû'ı esnâsında olup, Moskovlu i'lân-ı harb eylediği vakitte dahi sâbıklarda olduğu vechile Karadeniz Boğazı cemî' düvel-i ecnebiyyeye sedd olunacağından bu cihetle ol mahzûr dahi tabi'atiyle ber-taraf olmak lâzım geleceğinden gayri işbu Sardunya ve İspanya ve Sicilyalı ve Danimarka tüccar sefineleri haklarında işbu beyân olunan sûret yeniden Akdeniz'e ruhsat demek olmayup, liman nizâmına kadar, âhar Karadeniz'e ruhsatı olan düvel bandırasıyla bilinmeyerek giderler iken nizâm-ı mezkûrdan berü tebdîl-i bandıraya cür'et edememelerinden ve etseler men' olunacaklarını bildiklerinden nâşi Karadeniz ticâretinden mahrûm olmamak için Sardunyalı'nun Moskov bandırasına muhâyeletleri ve Moskovlu ahdinin vüs'ati cihetiyle, Sardunyalı'yı Moskov bandırasından kurtarmak için ber-vech-i meşrûh İsveçlû şurûtu üzere Sardunyalı kemâfi'l-evvel Fransa bandırası ve diğerlerine dahi kendü bandıraları ile Karadeniz'e azîmete ruhsat verilmek hasbe'l-vakt ve'l-hâl ehven olacağı beyne'l-havass tezekkür ve tensîb olunmuş ve evvel ve âhir bu husûsun âhar bir hüsn-i çâresi mülâhaza kılınmış ise de, bundan gayri ehven sûreti bulunamamış olduğundan bu bâbda bu vech ile irâde-i seniyye-i mülûkâneleri mûte'allik olur ise emr ü fermân, şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Pâdişahım hazretlerindir.

7 No.lu Hatt-ı Hümayûn Melfûfu

Vesika Sıra

No. 47394/A

Liman me'mûrları tarafından takdîm olunan takrîrdir.

Sardunya tüccar sefinelerinin Bahr-i siyah'a mürûra me'zûniyyetleri olmadığından bir müddetden berü Fransa bandırası küşâd ederek ve Fransa elçilerinin takrîrleriyle izn-i sefîne emri alarak Bahr-i siyah'a mürûr edegelmiş iken bu def'a icrâ olunan liman nizâmında bandıra tebdîli men' ve her sınıf kendü bandıralarını küşâd etmek üzere nizâma rabt olunmuş olduğundan, geçende Sardunya sefâyini yine Fransa bandırası küşâd ederek, Dersa'âdete gelüp, kemâfi's-sâbık Bahr-i siyah'a mürûrları için izn-i sefîne evâmiri isdârını Fransa elçisine

takrîr ettirmişler ise de Sardunya seffinesi oldukları liman tarafından fark ve temyiz olunarak tekârîr-i mezkûre tevkîf ve te'hîr olunduğuna binâ'en bu takrîb Bahr-i siyah'a azîmete yol bulamıyarak, bundan akdemce Dersa'âdet limanında yüz kadar müctemi' olan Sardunya sefâyini kapdanları hezâr güne niyâz ve istid'aya ibtidâr etmişler ise de nihâyet kendülerinin Bahr-i siyah'a mürûrlarına ruhsat verilmeyeceğini cezm eylediklerinden vâfiri geldikleri gibi Bahr-i sefid'e avdet ve birazında düvel-i sâ'ire tüccarı emvâli olarak bulunan hamr hamûlelerini bu tarafda ihrâca mübâderet birle anlar dahi Bahr-i sefid'e azîmet etmek üzere cevâb veriyorlar ise de gâliba bunlar dahi zikri âti sefâyin misillû bir takrîb Bahr-i siyah'a mürûra çâre bulmaklık için ayak sürümekte oldukları melhûzdur. Zirâ nizâmdan sonra ber-vech-i bâlâ Karadeniz'e imrârlarına ruhsat verilmeyen sahîh Sardunya teknelerinden yedi kıt'ası bugünlerde Rusya bandırası küşâd ve Rusyaludan ahz etmiş oldukları Dukala ta'bir olunur sefine senedâtını ibrâz etmekte olup, şöyle ki, bu vechile Rusyalu'ya tebdîl-i bandıra ederek Dukala ahz etmiş olanlardan şimdiye kadar ma'lûm ve âşikâr olan yedi kıt'a Sardunya sefinelerinden biri, Can Nikola Biga Kapdan râkib olduğu San-Pavlo ta'bir olunur bir kıt'a seffinesiyle 26 Ramazan sene 1237 târihinde Nisa (نيسه = Nis) nâm mahâlden, hamûleden tehî ve Fransız bandırası ile liman-ı Âstâne-i Sa'âdet'e vürûd edüp, Bahr-i siyah'a mürûru için Fransa elçisi tarafından takrîr ettirmiş ise de, Sardunyalu olduğu ma'lûm olarak, mürûruna ruhsat verilmemiş olduğundan bu defa kapdan-ı mersûm ismini Ağustino Biga ismine tebdîl ederek, Rusya Dukalası ibrâz ettiği ve biri dahi Dominiko Spostiyo nâm kapdan süvâr olduğu sefine fi'l-asl Nemçelû seffinesi olup, bundan bir kaç sene mukaddem Fransalu Graviye bezirgân satın almış ve bir müddet Fransa bandırasıyla geşt ü güzâr etmiş iken bundan akdem Hocabey (Odesa)'ye azîmetinde güyâ kapdân-ı mersûm, mesfûr Graviye bezirgânın tarafından vekâleten Hocabey'de mukîm Rusyalu Karlo Sikar bezirgâna fûruht ettim diyerek, bu defa Rusyâ bandırası küşâd ile Dersa'âdet'e vürûd ve Rusya Dukalası ibrâz ettiği ve biri dahi Cüzapa Bava (جوزة به باوا) Kapdan râkib olduğu Birik Natay ta'bir olunur bir kıt'a seffinesiyle liman nizâmından mukaddem Sardunya'dan hamr hamûlesi ve Fransız bandırasıyla liman-ı Âstâne-i Sa'âdet'e vürûd ve Taygan cânibine azîmet etmiş ve seffinesini Taygan'da mukîm Rusyalu Baladsaro Draskovik (بالدسارو دراسقوويق) bezirgâna bey' ettim deyü 9 Zi'l-ka'de sene 1237 târihinde mahlût eşyâ hamûlesi ve Rusya bandırası ile Der-i aliyye'ye vürûd ve Dukala ibrâz eylediği; ve biri dahi Cülânopulo (جولانوبولو) Kapdan süvâr olduğu Brik veya Cuni ta'bir olunur bir kıt'a seffinesiyle 9 Zi'l-hicce sene 1237 târihinde Cenova'dan hamûleden tehî ve Fransız bandırasıyla liman-ı Âstâne'ye vürûd; 4 Zi'l-hicce sene 1237 târihinde yine Bahr-i sefid'e azîmet için Fransa elçisi tarafından takrîr ettirüp, izn-i sefine emr-i şerîfi sudûr etmiş ise de sefine-i mezkûre el-yevm limanda olup, bu defa yalnız seffinesinin ismini tebdîl ederek, Rusya bandırası küşâd ve Dukala irâe eylediği; ve biri dahi Ciovanni Viyanki Kapdan süvâr olduğu Nava dö vidinsa (ناوه دو ويدنسه) ta'bir olunur seffinesiyle fi 10 Muharrem sene 1238 târihinde Sardunya'dan eşyâ-i mütenevvi'a hamûlesi ve Rusya bandırasıyla liman-ı Âstâne-i sa'âdet'e vürûd edüp, fi 12 Muharrem sene 1238 târihinde Bahr-i siyah'a azîmet için takrîr ettirmiş ise de Sardunyalu seffinesi olduğu tahkîk olunarak, alıkonulmuş olup, ancak bu dahi Rusya Dukalası ibrâz ettiği; ve biri dahi Dominiko Miralo kapdan süvâr olduğu Nostra Sinyora Delkarmine ta'bir olunur bir kıt'a seffinesiyle fi 5 Muharrem sene 1238 târihinde Sardunya'dan hamûleden tehî ve Rusya bandırası ile Âstâne-i sa'âdet limanına vürûd ve bu taraftan duhan tahmîl edüp fi 9 Muharrem sene 1238 târihinde Bahr-i siyah'a azîmet için takrîr ettirmiş ise de sefine-i merkûme Sardunyalu seffinesi olduğundan alıkonmuş olup, bu dahi Dukala ibrâz ettiği; ve biri Petro Maroviç kapdan râkib olduğu Birik Miyodi tesmiye olunur bir kıt'a seffinesiyle fi 5 Şevvâl sene 1237 târihinde hamûleden tehî ve Fransız bandırasıyla Bahr-i sefid'e azîmet edüp fi 14 Muharrem sene 1238

târihinde Rusya bandırası ile Âstâne-i Sa'âdet limanına vürüd ve Dukala ibrâz etmiş ise de, Sardunyalı olduğundan tevkîf olunmakta olduğu derkâr olup, ancak işbu yedi kıt'a Sardunya sefineleri, bâlâda tahrîr ve beyân olunduğu vechile birer takrîb muvâza'a tarîkı ile güyâ Rusyalı birer bezirgâna fûruht eylemiş ve fûruhtuna binâen Dukala ahz ve Rusyalı bandırası küşâd ederek gelmiş ve hatta ba'zısı Dersa'âdet limanında durduğu hâlde bir takrîb Rusya Dukalasını celb ve tedârik eylemiş olduklarından el-hâletü-hâzihi ba'zısı tehî ve ba'zısı emvâl-i tüccar ile mahmûl olarak, Bahr-i siyah'a azîmetleri için Rusya sefâyini diyerek izn-i sefîne evâmiri isdârını gümrük tarafından takrîr ettirmişler ise de, keyfiyyetleri bi't-tahkîk takrîrleri Liman Odası'nda tevkîf ve sefâyin-i mezkûre elyevm limân-ı Âstâne-i Sa'âdet'de ikâmet ettirilmiş olup, lâkin bu maddenin gün be-gün sızıltısı artmakta ve sefâyin-i merkûme Kapdanları ilhâh ve isrâra ibtidâr etmekte olduklarına nazaran gerek bu yedi kıt'a sefîne ve gerek kusûr Sardunyalı sefineleri limanda bu hâl ile mevkûf kalmıyarak, haklarında üç sûretin birisi icrâ buyrulmak lâzım geleceğinden arz ve istîzâna cesâret olunduğu:

Evvelki sûret:

İşbu yedi kıt'a sefineler kapdanları yedlerinde olan Dukala ta'bîr olunan Rusya senedine ve ta'lik eyledikleri Rusya bayraklarına kat'an i'tibâr olunmayarak ve bu sefineler *sahih* Sardunya tekneleri olduğu ma'lûmdur. Şöyledir, böyledir denilerek hemen mukaddem Sardunya sefineleri hakkında icrâ olduğu misillü yine takîmiyle hâh ve nâ-hâh Bahr-i sefid'e avdet ettirilmeleri sûreti olup, ancak Rusyalı'nun bayrakları hakkında ahden iddi'a eyledikleri serbestiyetine nazaran bu güne mu'âmelenin cevâz ve adem-i cevâzı mutlaka re'y-i âliye menût mevatdan idüğü;

İkinci Sûret:

Mukaddema Sardunya sefineleri oldukları bilinmemiş gibi iğmâz ve Dukalalarına i'tibâr ederek güyâ Rusya sefinesidir deyü Bahr-i siyah'a imrârlarına ruhsat i'tâsı şıkkı olup, ancak bu sûrete müsâ'ade buyrulmak lâzım gelse bundan böyle, gerek sâ'ir mecmû' Sardunya sefineleri ve gerek bu makûle me'zûn olmayan sâ'ir mil-i muhtelif sefâyini cümleten birer takrîb Dukala tedârik ve Rusya bandırası küşâd ederek, âmed-şuda başhyacakları emri-âşikâr ve bu takdîrce vaz' olunan liman nizâmının dahi bundan böyle bir güne hayr ve semeresi hâsıl olmıyarak terk ve ta'til olunmak lâzım geleceği nümûdar ve bu sûretin derece-i mehâzîr ve mazarrâtı dahi müstâğni-yi ta'rif ve iş'âr olmağla bu dahi mutlak menût-ı re'y-i âli olan keyfiyâtdan olduğu;

Üçüncü Sûret:

Çünkü bu Sardunya sefâyini kapdanları bundan akdem, bidâyet-i nizâm esnâsında Karadeniz'e azîmetden men' olundukları vakit türlü türlü niyâz ve istid'aya, ibtidâr ederek, ez-cümle İsveçlü'ya mukaddema verilmiş olan ruhsat-ı meşrûta misillü ya'ni kendü bayraklarıyla âmed-şud birle sefineleri her def'ada yoklanmak ve hamûlelerinde memnû'atdan eşyâ bulunur ise ihrâc ettirmek ve derûnlarında Dersa'âdet'e lüzûmu olan erzak ve eşyâ bulunur ise râyic-i vakt üzere bu tarafda mübâya'a olunmak şartlarıyla ruhsat i'tâsına râzı ve hâhişger olmuş iken yine men' olunduklarına mebnî bu def'a Rusya Dukalası olup, Rusya bandırası küşâdına yol bulmuş olduklarından, şimdi İsveçlü misillü bunlara dahi şurût-ı mezkûre ile ruhsat i'tâsı ehven addolunduğu hâlde mersûmları yine bu istid'aya tenezzül ettirinceye kadar ayak basılarak, bu kerre yine ol istid'ayı tekrar ederler ise öylece meşrûten ruhsat i'tâsına bir sûret verilmek şıkkı olup, ancak bu sûretde dahi eğerçi bu kadar sefâyini Moskov bandırasıyla âmed-şuddan kurtarup, şerâit-i mezkûre cihetiyle dahi

ehveniyyet derkâr ise de, yine her bâr Bahr-i siyah'a külliyyetlü müste'men sefâyininin âmed-şudı mehâziri bâki ve ber-karar ve belki şimdi böyle meşrûten ruhsat verilse dahi yarın Moskov elçisi Dersa'âdet'e geldikten sonra, Rusya bayrağının serbestiyetinden hâsil olacak menâfi'e tama'en yine Rusya bandırası küşâdı misillü sanâyi' ve irtikâbâta tasaddî etmeleri muhtemel olarak, bu def'aki verilecek ruhsatın âtîde lâyıkı vechile semeresi hâsil olmaması dahi hâtır-güzâr olduğundan başka bunlara verilecek ruhsat sâ'ir me'zûn olmayan devletlere ve ale'l-husûs Amerikalı'ya dahi ser-rişte-i istid'a olacağına nazaran, bundan tevellüd edecek mahzûrât dahi vâzih ve bedîdâr, ve'l-hâsil şukûk-ı selâse-i mezkûrenin her birinde bir gûne mahzûr ve mazarrât derkâr ve bunlardan hâric sûret-i âhar mütebâdir-i hâtır olmadığı bedidâr olmakdan nâşi hangisinin tercih ve icrâsı muvâfık-ı irâde-i seniyye buyurulur ise ol bâbda ve her hâlde emri fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

[1238 = 1822-1823]

7 No.lu Hatt-ı Hümayûn Melfûfu

Vesika Sıra

No. 47394/B

Der-i aliyye'de mukîm İspanya elçisi tarafından bu def'a makâm-ı ri'yâsete takdîm olunan bir kıt'a takrîr-i resmînin tercemesidir.

11 Safer sene 1238

İspanya tüccar sefâyini husûsunda Devlet-i aliyye tarafından izhâr olunan mu'âmele ile elçi-yi mumâileyhin takdîm eylediği takrîr-i resmîyeye cevâb olarak tercemânına şifâhen buyurulan ifâdât-ı hâlisâne beyninde te'add ve vukû'u, sefâyin-i mezkûrenin her vechile himâye ve âdet-i sâbıkaya i'timâden bundan mukaddem Der-i aliyye'ye vürûd ve vüsûl ve savb-ı maksûdlarına azîmetden zecr ve men' olunarak, bi'l-âhire ashâbının mutazarrır oldukları hâlde, gerü memleketlerine avdetlerinden müsteban idüğü ve devlet-i aliyye ile İspanya devleti miyânelerinde mün'akid olan uhûd ve şurûta kemâl derecede muvafakat üzere olan İspanya teba'ası haklarında zuhûr eden sûret-i te'addi için elçi-yi mumâileyh me'mûriyyeti muktezâsınca bilâ-istiknâh kirâren ve mirâren takdîm eylediği tekârîr vâsitasıyla vâki' olan ihtilâfâtın ta'mîrini ricâ etmiş olduğu ve el-hâletü-hâzihi evliyâ-yı umûr hâzerâtının makâlât-ı mübhemeleri sebebiyle İspanya devleti tarafına muhtemel olan şübhe ve endişenin izâlesi için ber-vech-i izâh ifâde ve madde-i mebhûsa-i mezkûre taharrî ve tecessüs ve dostâne iskât ve ilzâm ile ıslâh-ı mâ-beyn buyurulmasını istid'a ve kaldı ki İspanya devleti, devleteyn taraflarından lâzım gelen ri'âyet-i mütebâdile sâbit-kadem olup, asla Devlet-i aliyye menâfi'inin hilâfi ve devleteyn tevâbi' ve levâhikının hukûk-ı müşterekelerine mugâyir ve münâfi olarak, kendü menfa'at hassası arzûsunda olmadığından sarf-ı nazar, ittihâd ve muhâdenet ve emri ticâretin vikâyesine hâhişger olan iki devlet miyânesinde müsâvâtın icrâsı, kavânîn-i mülkiyye ve adâlet muktezasından ve müsâvât-ı mezkûre dahi lâfzen ve ma'nen ahid-nâme-i hümayûna muvâfık olmağla, sâ'ir düvel-i mütehabbe teba'asına ihсан buyurulan imtiyâzât ve mu'âfiyât biayniha İspanya teba'asına dahi i'tâ buyurulmuş olduğuna binâen devlet-i müşârün-ileyha esas müsâvât üzere mü'esses olan uhûdun icrâsını iddi'a ve istid'a edüp, şöyle ki, Devlet-i aliyye tarafından istid'asına iğmâz buyurulduğu takdîrde, devleteyn beyninde ma'kûd mukâvele-i ticâretin şart-ı evveli nakz ile kadîm ve dost-ı müstedîm olan bir devlet-i cesîmenin amden kesri hâtırına kasd kılınmış idüğü cemî'

düvel-i Avrupa'ya i'lân ve beyân olunmuş olmağla, devleteyn beyninde cereyâmı lâzım gelen musâfât ve hüsn-i imtizâcın bekâ ve takviyesi husûsunda olan elçi-yi mumâileyhin iştiyâk-ı samimiyesi işbu müfâdât-ı hayr-hâhânesinden ma'lûm-ı âlileri buyuruldukda, iştiyâk-ı dostânesi husûl-pezir olmak me'mûlü idüğü muharrerdir.

[11 Safer 1238 = 28 Ekim 1822]

4 No.lu Hatt-ı Hümayûn

Vesika Sıra

No. 4739I

Tura

Mahmud bin Abdülhamid

Mücebince ruhsat-ı hümayûnum olmuştur.

İftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir müstecmi'-i cemî'i'l-me'âlî ve'l-mefâhir el-muhtass be-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-kâdir mütehayyizân-ı ricâl-i Devlet-i aliyye'mden hâlâ Tophâne-i Âmire'm Nâzırı olup, ruhsat-ı kâmile ile mükâlemelere me'mûr olan Mehmed Seyyid edâme ulüvvehu tevkî'-i refî'-i hümayûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki, Memâlik-i mahrûsatı'l-mesâlik-i şâhânemle Sardunya memleketleri beyninde bu'd mesâfe olmak cihetiyle Devlet-i aliyye-i ebediyü'd- devâmımın Sardunyalular ile şimdide kadar bir güne mu'âhede vukû' bulmamış ise de, hâlâ Sardunya Kralı ve Savua ve Cenova Dükası ve Piyemonte ve sâ'ir yerlerin hâkimi olan iftihâr-ı ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye muhtâr-ı küberâi'l-fihâmi'l-Mesîhiyye muslih-i mesâlih-i cemâhîri't-tâifeti'l-nasrâniye sâhib-i ezyâli'l-haşmet ve'l-vekâr sâhib-i delâilü'l-mecd ve'l-i'tibâr miknetlü menzeletlü dostumuz Şarl Felix hatemallahu avâkıbehu bi'l-hayr ve'r-reşâd ve elheme ileyhi sebîle's-savâb ve's-sedâd tarafından bu bâbda kemâl-i hâhiş ve arzû zuhûru ile husûs-ı mezburun pezirâ-yi husûlüne İngiltere devletini tavsi ederek, Saltanat-ı seniyye-i sermedi'l-kiyâmımla ticârât ve mu'âmelât mevaddını müzâkere ve akd etmek üzere İngiltere Padişahı'nın der-bâr-ı şevket-karâr-ı mülûkânemde mukim fevka'l-âde murahas büyükelçisi kıdvetü ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Lord Strangford hutimet avâkıbehu bi'l-hayrı mümzâ ve memhûr ruhsat-nâme ile me'mûr ve terhis etmiş olduğunu elçi-yi mumâileyh resmen beyân ve inhâ eylediği atebe-i gerdûn-mertebe-i şâhâneme arz ve telhîs olunup Saltanat-ı seniyye-i kavî-şevketimle İngiltere devleti beyninde derkâr olan kemâl-i hulûs ve safvet ve vüfûr-ı vedd ü muhâdenet muktezâsınca ol vechile tavassutu nezd-i Devlet-i aliyye'mde karin-i kabûl olarak, Saltanat-ı seniyyeme nâfi' vech-i vecih üzere Kral-ı müşârün-ileyh ile müceddeden rabt-ı şerâit-i mu'âhedeye müsâ'ade-i mekârim-âde-i hüdâvendikârânem erzânî kılınmış olmakdan nâşi sen ki mumâileyhsin, senü bu maddeye istisvâb ve ta'yîn ve Saltanat-ı seniyye'nin şân ve şükûhuna şâyân ve lâyıq ve nâmûs-ı şevket-me'nûs-ı cihandârâneme çesbân ve muvâfik olduğu üzere Kral-ı müşârün-ileyh tarafından me'mûr ve murahas olan elçi-yi mumâileyh ile mükâleme ve rabt-ı şurût-ı mu'âhedeye cânib-i sûtüde menâkıb-ı mülûkânemden terhis kılındığını müş'ir işbu ruhsat-nâme-i hümayûnum isdâr ve yedine i'tâ olunmuştur.

İmdi a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhîrin efdalü'l-füdalâi'l-müteverri'in yenbû'ü'l-fadl ve'l-yakîn keşşâfû'l-müşkilâti'd-diniyye, hâllâlû'l-mu'dilâti'l-yakiniyye, miftâh-ı künûzü'l-hakâyık, misbâh-ı rümûzü'd-dekâyık al-mahfûf be-sunûf-ı avâtıfı'l-meliki'l-a'lâ sâbikan

Rumeli Kazaskeri olup, ruhsat-ı kâmile ile mükâlemelere me'mûr olan Halil Paşa zâde Mevlâna Mîr Mehmed Ârif edâm-Allahu te'âlâ fezâilehu ve iftihâr-ı mühîretü'l-küttâb câmi'ü'l-fünûn ve'l-âdâb zü'l-kadri'l-etemm ve'l-fahri'l-eşemm al-muhtass be-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-vehhâb Devlet-i aliyye-i ebediyü'l-karârımda ruhsât-ı tâmmе ile bi'l-fi'il Re'isü'l-küttâbım olan Mehmed Sâdık dâme ulüvvehu ile bi'r-refâka elçi-yi mumâileyh ile akd-i meclis-i mükâleme birle mecbûl ve meftûr olduğun kârşinâsi ve reviyet ve huş-mendî ve sadâkat mübteğâsınca Kral-ı müşârün-ileyh ile in'ikâd-pezir olacak mevadd, kemâl-i dikkat ve basîret üzre müzâkere ve ta'yîn ve Devlet-i aliyye'me min külli'l-vücûh menâfi'-i mülkiyye ve fevâid-i zımniyyeyi müstelzim olur sûret-i müstahsene ile her bir madde temhîd ve tebyîn kılınarak manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı pâdişâhânem olmak üzere huzûr-ı fâizü'n-nûr-ı şehriyârâneme arz ve takdîmiyle hüsn-i tesviyye ve tanzîmi husûsuna mübâderet ve âcilen ve âcilen mülkî ve nizâmî mazarrı müntec olur hâlâtı tecvîzden ittikâ' ve mübâ'adet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yafte-i sūdûr olan ruhsat-nâme-i hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince amel ve hareket eyliyesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasın. Tahriren fi evâil-i şehri Muharremü'l-haram sene tis'a ve selâsine ve mi'eteyn ve elf.

[Muharrem 1239 = 1823 Eylül ortaları]
Be-makâm-ı Kostantaniyyeti'l-mahrûsa

6 No.lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra
No. 47393

Tura
Mahmud bin Abdülhamid

Mücebince ruhsat-ı hümâyûnum olmuştur.

İftihâr-ı mühretü'l-küttâb Câmi'ü'l-fünûn ve'l-âdâb zü'l-kadri'l-etemm ve'l-fahri'l-eşemm al-muhtass be-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-vehhâb Devlet-i aliyye-i ebediyü'l-karârımda ruhsat-ı tâmmе ile bi'l-fi'il Re'isü'l-küttâb olan Mehmed Sâdık dâme ulüvvehu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olcuk ma'lûm ola ki, memâlik-i mahrûsati'l-mesâlik-i şâhânemle Sardunya memleketleri beyninde bu'd mesâfe olmak cihetiyle, Devlet-i aliyye-i ebediyü'd-devâmının Sardunyalular ile şimdiye kadar bir güne mu'âhedesi vukû' bulmamış ise de hâlâ Sardunya Kralı ve Savua ve Cenova Dükası ve Piyemonte vesâ'ir yerlerin hâkimi olan iftihâr-ı ümerâi'l-izâmi'l-İseviyye, muhtâr-ı küberâi'l-fihâmi'l-Mesîhiyye, muslih-i mesâlih-i cemâhîri't tâifeti'l-nasrâniyye, sâhib-i ezyâli'l-haşmet ve'l-vekâr, sâhib-i delâilü'l-mecd ve'l-i'tibâr, miknetlû, menzeletlû dostumuz Şarl Felix hatemallahu avâkıbehu bi'l-hayr ve'r-reşâd ve elheme ileyhi sebîle's-savâb ve's-sedâd tarafından bu bâbda kemâl-i hâhiş ve arzu zuhûru ile husûs-ı mezbûrun pezirâ-yi husûlüne İngiltere devletini tavsit ederek, Saltanat-ı seniyye-i sermedi'l-kıyâmımla ticârât ve mu'âmelât mevaddını müzâkere ve akd etmek üzere İngiltere pâdişâhının derbâr-ı şevket-karâr-ı mülûkânemde mukim fevka'l-âde murahhas büyükelçisi kîdvetü ümerâi'l-milleti'l-Mesîhiyye Lord Strangford hutimet avâkıbehu bi'l-hayrı mûmzâ ve memhûr ruhsat-nâme ile me'mûr ve terhîs etmiş olduğunu elçi-yi mumâileyh resmen beyân ve inhâ eylediği atebe-i gerdûn-mertebe-i şâhâneme arz ve telhîs olunup, Saltanat-ı seniyye-i

kavî-şevketimle İngiltere devleti beyninde derkâr olan kemâl-i hulûs ve safvet ve vüfûr-ı vedd ü muhâdenet muktezâsınca, ol vechile tavassutu nezd-i Devlet-i aliyye'mde karîn-i kabûl olarak, Saltanat-ı seniyye'me nâfi' vech-i vecih üzere kral-ı müşârün-ileyh ile müceddeden rabt-ı şerâit-i mu'âhedeye müsâ'ade-i mekârim-âde-i hüdâvendikâranem erzânî kılınmış olmakdan nâşi sen ki, Re'îsü'l-küttâbım mumâileyhsin, sen bu maddeye istisvâb ve ta'yîn ve Saltanat-ı seniyye'min şân ve şükûhuna şâyân ve lâyük ve nâmûs-ı şevket-me'nûs-ı cihan-dârâna çesbân ve muvâfik olduğu üzere kral-ı müşârün-ileyh tarafından me'mûr ve murahhas olan elçi-yi mumaileyh ile mükâleme ve rabt-ı şurût-ı mu'âhedeye cânib-i sûtûde menâkıb-ı mülûkânemden terhîs kıldığımı müş'ir işbu ruhsat-nâme-i hümâyûnum isdâr ve yedine i'tâ olunmuştur. İmdi a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn, efdalu'l-fudalâi'l-müteverri'in, yembü' ü'l-fadl ve'l-yakîn, keşşâfü'l-müşkilâti'd-diniyye, hallâlü'l-mu'dilâti'l-yakiniyye, miftâh-ı künûzü'l-hakâyık, misbâh-ı rümûzü'd-dekâyık, al-mahfûf be-sunûf-ı avâtüfî'l-meliki'l-a'lâ sâbikan Rumeli Kazaskeri olup ruhsat-ı kâmile ile mükâlemelere me'mûr olan Halil Paşa zâde Mevlâna Mir Mehmed Ârif edâm-Allahu te'âlâ fezâilehu ve iftihârü'l-ümerâ ve'l-ekâbir müstecmi-i cemî'ü'l-me'âli ve'l-mefâhir, al-muhtass be-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-kâdir, mütehayyîzân-ı ricâl-i Devlet-i aliyye'mden hâlâ Tophâne-i âmire'm Nâzım olup, kezâlik ruhsat-ı kâmile ile mükâlemelere me'mûr olan Mehmed Seyyid edâm ulûvvehu ile bi'r-refâka Elçi-yi mumâileyh ile akd-i meclis-i mükâleme birle mecbûl ve meftûr olduğun kâr-şinâsi ve revîyyet ve huşmendî ve sadâkat mübteğâsınca kral-ı müşârün-ileyh ile in'ikâd-pezîr olacak mevadd, kemâl-i dikkat ve basîret üzere müzâkere ve ta'yîn ve Devlet-i aliyye'me min külli'l-vücûh menâfi'-i mülkiyye ve fevâid-i zimniyyeyi müstelzim olur sûret-i müstahsene ile her bir madde temhîd ve tebyîn kılınarak, manzûr-ı me'âli-mevfûr-ı pâdişâhânem olmak üzere huzûr-ı fâizü'n-nûr-ı şehriyârâneme arz ve takdîmiyle hüsn-i tesviyye ve tanzîmi husûsuna mübâderet ve âcilen ve âcilen mülki ve nizâmî mazarrı muntec olur hâlâtı tecvîzden ittikâ ve mübâ'adet eylemek bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmuştur. Buyurdum ki, vüsûl buldukda bu bâbda vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan ruhsat-nâme-i hümâyûn-ı şevket-makrûnum mücebince amel ve hareket eyliyesin, şöyle bilesin, alâmet-i şerîfeme i'timâd kılâsın.

Tahrîren fi evâil-i şehr-i Muharremü'l-haram sene tis'a ve selâsine ve mi'eteyn ve elf.

[Evâil-i Muharrem 1239 = 1823 Eylül ortaları]

Be-makâm-ı Konstantaniyyeti'l-mahrûsa

22 No.lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesîka Sıra

No. 47409

Benim Vezîrim

İşbu iki bend mufassal takrîrini ve zikr olunan mu'âhede ve takrîr müsveddelerini harf-be-harf mütâla'a birle me'âlleri ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Âferin Re'îs. Doğrusu yolu ile davranmış; mahzûz oldum. Müsveddelerin sebk ü ibâreleri güzeldir. Mu'âhede-i mezkûreyi mutazammın ber-mu'tâd iktizâ eden temessükü tahrîr ve vaz'-ı imza ve temhîr olunarak, Elçi-yi mersûmun hazır edeceği temessük ile mübâdele resmî icrâ oluna ve bend-i sâni'de beyân olunduğu üzere hedâyânın ol vechile kabûl olunması bir vechile câiz değildir. Tezekkür ve tensîb kıldığı vechile cevap verilsün.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı me'âlf-melzûm-ı mülûkâneleri buyurulduğı üzere, Sardunyalı ile akdi mev'ûd olan mu'âhedenin bir an akdem akd ü tanzîmi husûsunu Dersa'âdetlerinde mukîm İngiltere elçisi, mu'ahharen akd olunan meclis-i mükâlemede irâd ve ısrâr ve bu husûsda İngiltere devleti mutavassıt hükmünde olmak üzere, elçi-yi mersûm işbu mu'âhedenin müzâkere ve akdi için Sardunya Kralı tarafından hâmil olduğı ruhsat-nâmenin mûmzâ sûretini ve mu'âhede mevaddı olmak üzere bend bend kaleme almış olduğı kâğıdı Bâb-ı âlilerine irsâl ve tercemâmı ile şifâhen gönderdiğı haberlerde dahi Sardunya mu'âhede bu vechile müzâkere ve akd olunup, Karadeniz ticâretine me'zûniyetleri dahi başkaca takrîr ile tanzim olunmak kâfi ise de, İsveçlû misillû şerâit-i ma'lûme derci uymıyacağından başka, bu husûsun tasdiknâmeler mübâdelesinden sonraya ta'likî hayli müddete mütevakıf olacağına binâen ol sûret tecvîz olunmuyarak, güyâ Rusyalı'nun iskâtı kazıyyesi için hemen tarafeynden temessükler mübâdele olunduğı gibi tasdiknâme-i hümâyûn mübâdelesine ta'lik olunmaksızın bu husûsun takrîri dahi yazılıp verilmesi, mûcib-i memnûniyyeti olacağı iş'âr eylemiş ve bu keyfiyetler bundan akdemce akd olunan Meclis-i havâssda cümleye beyân olunarak, cereyân eden ebhâsın fezlekesinde, Sardunyalı ile akd olunan mu'âhede husûsu mukaddema va'd olunmuş ve takrîrler verilmiş olduğundan şimdi tereddüde mahâll ve tanzimine mübâşeretden gayri çâre olmayup, fakat Karadeniz'e me'zûniyetlerinde İsveçlû misillû şerâit derc olunmaması ve tasdiknâmeler mübâdelesinden mukaddem icrâsı bahs u mülâhaza götürür şeyler olduğundan, bu husûslar hizmet-i riyâsetden iktizâsına göre muhâbere ve mübâhase olunarak, usûl-i devlete muvâfık ve iktizâ-yi vakt u hâle mutâbık hüsn-i sûreti istihsâline sa'y ü gayret ve ol vechile mu'âhedenin tanzimine mübâşeret olunmak lâzım geleceğı müzâkere olunmuş ve tafsîl-i keyfiyyet hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerine, mukaddem ve mu'ahhar takrîr-i âcizânemle arz ve istizân olunarak, şeref-efzâ-yi sudûr olan irâde-i seniyye-i şâhâne ve mükâleme me'mûrları kullarına verilen ruhsat-nâme-i hümâyûn-ı mülûkâneleri mücebince mu'âhede-i mezkûrenin muhâbere ve müzâkeresine şürû' olunarak, evvel-emirde elçi-yi mersûmun sâlifü'z-zikr bend bend kaleme alup, gönderdiğı mevadd Bâb-ı âli'den sâbıklarına ve emsâline ve iktizâ-yi vakt ü hâle tatbîkan tashîh ve tenkîh olunarak, Elçi-yi mersûma gönderilüp, ol dahi iliştığı yerler için haberler irsâl ederek ve hizmet-i riyâsetden dahi iktizâsına göre su'âl ve cevâb ve ba'zı maddelerde azîm mübâhase ve mücâdeleler cereyânıyla bi'd-defa'ât mahv ü isbât olunarak nihâyetü'l-emr sâye-i şevket-vâye-i şâhânelerinde sâ'ir düvel-i sagîre mu'âhedelerinden dahi hafif ve ehven olmak üzere, madde be-madde ilzâm ve iskât birle, topu on beş madde ve bir hâtime üzerine karar verilmiş ve bundan başka Sardunya tüccar sefinelerinin Karadeniz'e âmed-şudları maddesi bunların aksâ-yı merâmı olup, hatta bu mu'âhede tekellüfâtı dahi bütün bütün bu ruhsatı tahsil garazından ibâret olduğuna binâen, ibtida bu husûsun dahi mu'âhedeye derci talebinde olmuşlar ise de ceffe'l-kalem cevâb i tâsı ile redd olunarak, nihâyet emsâli olan düvel-i sagîre misillû resmîtakrîr i'tası ile müsâ'ade-iruhşat i'tâsına irzâ olunduktan sonra işbu müsâ'adeten verilecek ruhsat dahi İsveçlû misillû şerâit-i ma'lûme ile meşrût kılınmak ve bu dahi tasdiknâmeler mübâdelesinden sonra icrâ olunmak maddelerinde dahi Elçi-yi mersûm tarafından vâfir mücâdele ve sıkı sıkı haberler ve ayak patırdıları zuhûr etmiş ise de, her bir defasında evcibe-i mülzeme ve tefhîmât-ı mü'essire ile ilzâmına sa'y ü ikdâm olunarak, bi'l-âhire şerâit husûsu İsveçlû'dan bir nevi' hafif olmak üzere kabûl ettirilüp şöyle ki, Karadeniz'den gelen İsveç gemilerinde zahîre hamûlesi olur ise, Dersa'âdet'e lüzûmu olup olmadığı i'lâm olunmak için Zahîre Nâzırı Efendi kullarına ve Demir ve âlât misillû Tersâne-i âmire'ye dâ'ir eşya bulunur ise, Tersâne-i âmireleri Emîni Efendi bendelerine havâle

olunarak, anlar dahi taraflarından me'mûrlar ta'yîni ile yoklatup lüzûmu oldukça, râyic-i vakt üzere bahâlarını ba'de'l-kat' ahz u iştirâ edegelmîşler ise de, güyâ gerek yoklama maddesinde ve gerek fi'at kat'ında me'mûrlar taraflarından azîm tas'îbât ve te'addiyât olduğunu Elçi-yi mersûm beyân ederek, Sardunyalı hakkında bir güne tas'îbâtı müstelzîm mu'âmelâtı kabûl etmiyeceklerini irâd ve ısrâr etmesine mebnî, Sardunya tekneleri âmed-şud ettikçe, derûnlarında olan hamûleleri liman nizâmı iktizâsınca yoklanup bilineceğine binâen, izn-i sefine fermâmı ısdârı için takdîm edecekleri takrîrler, Zahîre Nâzırı ve Tersâne Emîni efendilere havâle ile vakit geçirilmiyerek, yürüyüp, eğer bunların hamûlesinden ba'zen Anbar-ı âmire'ye zahîre ve Tersâne-i âmire'ye demir ve âlât misillü eşya alınmak lâzım oldukça, Zahîre Nâzırı Efendi kulları tarafından, gerek devr maddesine nezâret ve gerek bu güne mürûr ve ubûr eden sefinelerden Anbar-ı âmire'ye zahîre iştirâsının lüzûmunu ihbâr için ale'd-devâm bulunmak üzere, mahsûs ta'yîn ve ikâme olunacak me'mûr ma'rifetiyle ve Tersâne-i âmire'ye lâzım olan eşya dahi Tersâne tarafından Liman Nâzırı kullarına sipariş olunarak, ol güne hamûleli sefine zuhûr ettikçe, nâzır-ı mumâileyh vesâtetiyle Zahîre Nâzırı ve Tersâne Emîni Efendiler taraflarına haber verilerek, Don ve Çerviş ve Revgan-ı sâde misillü havâyic-i zarûriyye-i Âstâne'den olan erzâkın dahi lüzûm ve adem-i lüzûmu keyfiyeti Gümrük Emîni ma'rifetiyle Esnaf kethüdâlarından tahkîk birle, sâhibleri ile bahâları söyleştirilerek fi'at-ı câriyeleri zarar ve himâyeden ârî vechile kat' ve tanzîm ve ol vechile ahz ve iştirâ olunmak, ve'l-hâsıl âmed-şud eden Sardunya teknelerinden Dersa'âdet'e lüzûmu olan zahîre ve eşya vech-i meşrûh üzere, su'ûbetsizce ahz ve tanzîm olunup, her def'asında lâzım olur olmaz bihûde oraya buraya i'lâma havâle ile meks ü tas'îb olunmıyarak, Sardunya Maslahat-güzârı tarafından bi'l-istid'a iktizâ eden izn-i sefine evâmiri, fakat Tersâne ve Gümrük Emînleri taraflarına âdi havâle olunarak, ba'de'l-isti'lâm böylece teshilen ısdâr ve i'tâ olunmak üzere icrâsını kabûl etmesine binâen verilecek takrîr dahi bu suretin icmâlisi olmak üzere muhtasarca kaleme alınup, bu dahi def'atle mahv ü isbâtdan sonra karargîr olmuş ve eğerçi işbu mu'âhedenin istikrârı tasdiknâmeler mübâdelesinden sonra hâsıl olacağına binâen, Karadeniz'e müsâ'ade-i ruhsat maddesi dahi tasdiknâmeler mübâdelesinden sonra câri olmak iktizâ ederek, kaleme alınan takrîrde dahi ol vechile yazılmış ve lâfzen öylece yazılmasını Elçi-yi mersûm dahi kabûl etmiş ise de tasdiknâmeler mübâdelesî dört mah mehl ile meşrût olduğundan, müddet-i mezkûreye kadar Karadeniz'e âmed-şude hâhişger olan Sardunya tekneleri mu'attal kalmamak ve bunların bir an akdem âmed-şude mübâşeretleri Rusya devletinin dahi, menâfi'-i ticârete mebnî memnûniyyetini mücib olmak için şimdiden ruhsat ve izn-i sefine evâmiri i'tâ olunarak bu vechile dahi teshîle müsâ'ade buyrulmasını ricâ ve ilhâh ve sâlifü'z-zikr karargîr olan mu'âhede mevaddı tarafeynden bi-ibârethi temessûke rabt ve tehyie birle, bugünlerde mükâleme me'mûrlarıyla kendüsü mahsusca bir meclis akdiyle tarafeynin temessükleri mübâdele ve zikr olunan ruhsat-ı takrîri dahi meclis-i mezkûrda kendüsüne i'tâ olunmasını iş'âr ve ta'cîl eylemiş olmağla, sâlifü'z-zikr kaleme alınup, karargîr olan mu'âhede mevaddı ve takrîr-i resmî müsveddeleri hîn-i tanzîminde ba'zı havâss kullarının dahi manzûrları olmuş ise de, bir kerre cümlelerin dahi ma'lûmu olmak için dünkü gün nezd-i çâkerîde müctemî' olan havâss ve me'mûrîn kulları beyninde dahi kırâ'et ve tafsîl-i makal beyân ve hikâyet olunarak, hasbe'l-vakt ve'l-maslaha, gerek mu'âhede ve takrîr müsveddelerinin sebk ü ibâreleri ve gerek îcâb-ı hâle göre tutulan usûl icrâsı cümle tarafından tasvîb ve istihsân ve mu'âhede-i mezkûrenin her bir maddesi lâfzen be-lâfz dikkat ve ihtimam ile kararlaştırılmış olduğundan başka, on üçüncü maddesi olmak üzere Sardunya gemileri âhar devlet bayrağı ile yürümek ve bunlar dahi re'âyâya bayrak ve patente vermemek misillü münderic olan takyîdât, sâ'ir mu'âhedelerde bulunmıyarak, hasbe'l-vakt bunun böylece derc ve tasrîhi, sâ'ire dahi ibretnûmâ olması

ciyetiyle emr-i müstahsen olduğu irâd ve ityân ve heman bu vechile iktizâlarının icrâsına mübâderet olunmak münâsib olacağı tezekkür ve beyân kılınmış ve zikr olunan mu'âhede ve takrîr müsveddeleri manzûr-ı me'âlf-mevfûr-ı şâhâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmış olmağla, sebk ü ibâreleri nezd-i me'âli-vefd-i şehinşâhîlerinde dahi tasvîb ve istihsân buyurulur ise, mu'âhede-i mezkûreyi mutazammın ber-mu'tâd iktizâ eden temessükü tahrîr ve me'mûr ve murahhasları olan Sadr-ı Rumeli sâbık Ârif Beyefendi dâ'ileri ve Re'is Efendi ve Tophâne-i âmireleri Nâzırı Seyyid Efendi bendeleri taraflarından vaz'-ı imzâ ve temhîr olunarak İngiltere Elçisi ile bi'l-muhâbere, çend rûz zarfında mahsusca bir meclis akdi ile Elçi-yi mersûmun tehyie edeceği temessük ile mübâdele resmi icrâ ve takrîr-i mezkûr dahi öylece tebyiz olunarak, ol meclisde Elçi-yi mersûma i'tâ ve ba'dehu Sardunya Kralı tarafından tasdiknâmesi geldiğinde, ol vakit iktizâ eden tasdiknâme-i hümâyûnları dahi hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerinden bi'l-istfzân isdâr ve tanzîm olunmak üzere Elçi-yi mersûmun vereceği temessük ber-mu'tâd Dîvân-ı hümâyûnları kaleminde hıfz ettirileceği muhât-ı ilm-i âlileri buyruldukdâ, emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velf-ni'metim Efendim Pâdişâhum hazretlerindedir.

22 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47409 Eki

Sardunya mu'âhedesinin akd ü tanzîmi talebine dâ'ir İngiltere Elçisi ile mukaddem vâki' olan mücâvebâtı mutazammın takdîm-i atebe-i ulyâ-yı mülûkâneleri kılınan takrîr-i ubeydânemde arz ve beyân olunduğu üzere İngiltere tercemânı ol vakit hizmet-i riyâsete vâki' olan ifâdesinde, mu'âhede-i mezkûrenin sür'at-i tanzîmini istihsâl ve zu'umlarınca tervîc-i merâm dâ'iyyesiyle akd-i mu'âhede husûsu râbîta pezîr olduğu gibi Sardunya Kralı tarafından hedâyâ takdîmine Elçi-yi mersûm me'zûn ve me'mûr olduğunu lede'l-beyân hizmet-i riyâsetden bu makûle lâkırdı kâl ve kaleme alınur şey olmadığını mutazammın ceffe'l-kalem cevâb verilmiş ve ba'dehu bu zemîn ile tervîc-i merâm edemediklerini anladıkları gibi Rusyalı ve ticâret lâkırdılarında dolayı ayak patırdısı ve ihâfe sûretlerine sülûk ederek, her ne ise aslından va'd olunmuş ve vakt u hâle göre muvâfakat icâb etmiş bir madde olmak mülâbesesiyle cümlelerin re'y ve ittifâkı ile ber-vech-i bâlâ sûret-i akd ve tanzîmi karargîr olmuş olup, ancak Elçi-yi mersûm tarafından şimdi dahi zikr olunan hedâyâ maddesi dermiyân olunarak, güyâ, Sardunya Kralı Devlet-i aliyye'ye arz-ı hulûsa hâhişger ve bu misillû mu'âhedât akdinde hedâyâ takdîmi mu'tâd olduğundan, Kral-ı müşârün-ileyh tarafından hâk-pâ-yi Şâhânelerine ve makâm-ı sadârete ve Bâb-ı âli ve mükâleme me'mûrlarına alâ-merâtibihim hedâyâ tertîbi ile hemen şimdiden takdîm edeceğini hizmet-i riyâsete bir kaç def'adır ihbâr ve isrâr etmekte ise de vakt ü hâle nazaran ahz u kabûlü bir vechile câiz olmadığından hizmet-i riyâsetden Elçi-yi mersûm tarafına hüsn-i sûretle cevâb-ı dâfi' verilüp şöyle ki, gerçki bu makûle mu'âhedât akîbinde hedâyâ takdîmi mesbûk ve mu'tâd gibi ise de, Devlet-i aliyye'nin bu mu'âhede-yi akde muvâfakatı mücerred İngiltere devletinin hâtırına ri'âyet için olduğuna binâen hedâyâ tekellüfü tecvîz olunmaz. Nihâyet Sardunya Kralı bu husûsı Devlet-i aliyye'ye olan hulûsunu izhâra vesîle ittihâz edecek olduğu hâlde bundan sonra tarafeyn tasdiknâmelerinin mübâdelesiyile Kral-ı müşârün-ileyh tarafından Dersa'âdet'e Elçi ve yahud Maslahat-güzâr misillû bir me'mûr gönderildikde sâ'ir düvel-i mütehabbe süferâsının hîn-i vürûdlarında atebe-i aliyyeye hedâyâ takdîmleri misillû, bu dahi

vilâyeti meta'ından alenen hedâyâ-yı resmîye tertîp ve irsâl etse olabilir. Bundan başka sûret uymaz yollu cevâb ile savuşturulmak münâsib olacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyruldukta emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

22 No.lu Hatt-ı Hümayûn Melfûfu

Vesika Sıra

No. 47409/A

Bu def'a Devlet-i aliyye ile Sardunya Kralı beyninde İngiltere devleti tavassutu ile in'ikâdı matlûb olan mu'âhedenin şurûtudur.

Ba'de'l-mukaddeme

Evvelki Madde: Devlet-i aliyye-i Osmâniyye ile Kral-ı müşârün-ileyh beyninde bu def'a sâ'ir düvel-i mütehabbe misillû tarh-ı encümen-i dostî ve müvâlât olunmuş olmağın binâ-berfn levâzım-ı hubb ve musâfâtdan olmak üzere Kral-ı müşârün-ileyhin tüccar ve teba'a ve ticâret sefâyini Memâlik-i mahrûsa'ya âmed-şud ve kemâl-i emn ü selâmetle mürûr ve ubûr ve ticâret edüp, himâyet ve sıyânet olunalar ve bi'l-mukâbile Devlet-i aliyye teba'a ve tüccarı ve ticâret sefâyini dahi Sardunya Kralı müşârün-ileyhin memleketlerinde ticâret ve mezîd emn ü selâmetle geşt ü güzâr eyleyüp, himâyet ve sıyânet kılınalar;

İkinci Madde: Tarafeyn teba'a ve tüccarının gayr-i ez-memnû' alup götürüp ve getirdükleri emti'adan Sardunya tüccarı yüzde üç esas olarak, sâ'ir müste'menler misillû ve Devlet-i aliyye teba'a ve tüccarı dahi kezâlık yüzde üç hisâbı ile resm-i gümrük verüp, ziyâde talep olunmaya;

Üçüncü Madde: Memâlik-i mahrûsa mahsûlâtından gayr-i ez-memnû' ve lüzûm-ı emti'a ve eşyanın nakl ve ihrâcı husûsunda Sardunya tüccarına dahi sâ'ir müste'menler misillû ruhsat verile;

Dördüncü Madde: Memâlik-i mahrûsa'da Sardunya teba'asına göre mevki-i ticâret olup, umûr ve husûslarının rü'yeti zımında konsolos ve konsolos vekîli bulunmasının lüzûmu tebeyyün eden mahâllere kendü cinslerinden konsolos ve vekiller ikâme olunup, bunlara imtiyâzât ve mu'âfiyâtı hâvi ber-mu'tâd lâzım gelen berâvât ve evâmir-i aliyye i'tâ kılınalar ve bi'l-mukâbile Sardunya memleketlerinde dahi Devlet-i aliyye cânibinden lede'l-icâb şehbenderler ve vekiller nasb ve ta'yîn olunup, imtiyâzât-ı lâyika ile mümtaz olalar;

Beşinci Madde: Devlet-i aliyye tarafından Sardunya limanlarında ikâme olunacak şehbenderler ve vekiller yedlerinde olan ta'rife üzere Devlet-i aliyye tüccarının seftneleriyle zikrolunan limanlara nakl ve ihrâc edecekleri emti'adan şehbenderlik resmini ahz edeler. Ve Sardunya tüccar sefâyini ile Sardunya tüccarının dahi Memâlik-i mahrûsa iskelelerine nakl ve ihrâc edecekleri eşyâlarından Sardunya konsoloslarına ve konsolos vekillerine mu'tâd olan konsolota resmini edâ edeler;

Altıncı Madde: Sardunya teba'ası Kudüs-i şerif ve sâ'ir Memâlik-i mahrûsa'dan li-ecli'z-ziyâre ve's-seyyâha bir mahâlle varmak istediklerinde âminen ve sâlimen gidüp, gelüp, mürûr ve ubûrlarına mûmâna'at olunmayup, himâyet ve sıyânet olunmak bâbında yedlerine evâmir-i aliyye i'tâ oluna;

Yedinci Madde: Sardunya teba'asından biri Memâlik-i mahrûsa'da, esnâ-yi ikâmetinde hâlik oldukça terekesini vereseşi tarafına îsâl etmek üzere ol mahâlde bulunan konsolos ahz ve

konsolos bulunmadığı hâlde hâkim-i belde tarafından tereke-i mezkûre tahrîr ve bir kıt'a mûmza defter ile cümle eşyâ-yi metrûke, karib mahâlde mukîm konsolosuna irsâl oluna ve Sardunya memâlikinde bulunan Devlet-i aliyye teba'a ve re'âyâsı hakkında dahi bi-aynihi ol vechile icrâ kılınâ;

Sekizinci Madde: Sardunya teba'ası beyninde zuhûr eden de'âvî ve münâze'ât elçi ve konsolosları ma'rifetiyle rü'yet olunup, eğer Devlet-i aliyye teba'a ve re'âyâsı ile Sardunya re'âyâsı beyninde nizâ' ve da'vâ vâki' olur ise, tercemânı hazır olduğu hâlde, şer' ile görülüp, dört bin akçeden ziyâdeye reşide olan da'vâları Âstâne-i sa'âdet'e havâle kılınarak, muktezâ-yı şer'-i şerîf üzere rü'yet oluna;

Dokuzuncu Madde: Memâlik-i mahrûsa'ya gelüp giden Sardunyalular kendü hâllerinde, ticâretleri ile meşgûl olup, bir güne töhmet ve kabahatleri mütehakkik olmadıkça, hükkâm ve zâbitân ve sâ'ir taraflarından bilâ-mücib dahl ve ta'arruz olunmayup, ve töhmetleri vukû'unda sâ'ir müste'menân haklarında mu'âmele olunduğu vechile elçileri ve konsoloslarının inzimâm-ı ma'rifeti ile iktizâ-yi te'dibleri icrâ oluna;

Onuncu Madde: Tarafeynin cenk sefâyini birbirleriyle lede't-tesâdüf kâ'ide-i bahriyye üzere yek-diğere izhâr-ı dostî eyliyeler ve kezâlik tarafeynin tüccar teknelerine rast geldiklerinde mu'âmele-i bi'l-mücâmele icrâ oluna ve tarafeynin tüccar sefâyini yek-diğere liman ve savâhiline vürûdlarında cânibeynin nizâmât-ı mülkiyesine muvâfakat edeler;

On Birinci Madde: Sardunya teba'asından biri dîn-i İslâmı kabûl eylediği hâlde, tercemânı muvâcehesinde istintak olunup, âhire düyûn-ı müsbitesi olduğu sûretde, bermuktezâ-yi şer'-i şerîf rü'yet ve tanzim oluna;

On İkinci Madde: Memâlik-i mahrûsa'da mukîm Sardunyalı'nun konsolos ve konsolos vekîlleri ve li-ecli't-ticâre gelüp giden bi'l-cümle Sardunya teba'ası cizye ve bac ve tekâlif-i sâ'ireden mu'âf ve müsellemler olalar;

On Üçüncü Madde: Memâlik-i mahrûsa'ya li-ecli't-ticâre âmed-şud eden Sardunya tüccar sefâyini kendü bayrağı ile yürüyüp, düvel-i sâ'ire bayrağını ahz u isti'mâl etmemek ve sâ'ir düvel ve cins-i âher sefinelerine ve gerek re'âyâ teknelerine Sardunya bayrağını vermemek ve elçi ve konsolos ve konsolos vekîlleri taraflarından Devlet-i aliyye re'âyâsına patente i'tâ ve hafî ve celî tasahhub ve himâyet olunmamak üzere karar verilmekle işbu usûle münâfi vaz' u harekete kat'a cevâz gösterilmeye;

On Dördüncü Madde: Ba'd-ezîn nezd-i Devlet-i aliyye'de ve Memâlik-i mahrûsa'da Kral-ı müşârûn-ileyh tarafından ikâmete me'mûr olacak elçi ve konsoloslar hakkında dostluğa lâıyk imtiyâzât ve hukûk ve mu'âfiyât, sâ'ir düvel-i mütehabbe me'mûrları haklarında olduğu vechile kâmilen icrâ oluna ve mukâbele-i bi'l-misl olarak, işbu imtiyâzât ve hukûk ve mu'âfiyât usûlü Sardunya memâlikinde ikâmet edecek Devlet-i aliyye'nin şebbender ve vekîlleri hakkında dahi câri ola;

On Beşinci Madde: Bâlâda mezkûr dostluk ve ticâreti hâvî mevadd tarafeynden imzâ ve tasdik olunduktan sonra hilâfî vaz' u harekete cevâz verilmeyüp, kemâyenbağı mer'i ve mu'teber ve ale'd-devam düsturu'l-amel tutula;

Hâtîme: Devlet-i aliyye ile Kral-ı müşârûn-ileyh beyninde akd olunan mu'âhede-i mezkûre bilâ hâlel hıfz ve mürâ'at olunmak üzere tasdikı husûsuna dört mah mühlet ta'yîn. *

Târih-i Mübâdele-i Temessük 20 Safer Sene 1239 [26 Ekim 1823]

* 22 No. lu Hatt-ı Hümayûn'un Melfûfu bulunan 47409/B sayılı vestika dahi bu anlaşma metninin aynı, yâni ikinci bir kopyasıdır.

22 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu

Vesika Sıra
No. 47409/C

İngiltere elçisine verilmek üzere kaleme alınan takrîr-i resmî müsveddesidir.

Bu def'a Saltanat-ı seniyye ile müceddeden akd-i mu'âhede ve müvâlât için temessükleşmiş olan Sardunya devleti tüccar sefinelerinin Karadeniz ticâretine me'zûniyyetleri husûsuna müsâ'ade-i ruhsat-ı seniyye erzân buyurulmasını Devlet-i aliyye'nin dost-ı ehabb ve ehassı olan İngiltere devletinin Dersa'âdet'de mukîm murahhas büyükelçisi asâletlû Lord Strangfort (استرنغفورت) dostumuz, haşmetlû Sardunya Kralı cenâbları tarafından bi'l-vesâte ricâ ve istid'a edüp ber-mûcib-i uhûd ve şurût Karadeniz Boğazı'ndan Rusya iskelelerine âmed-şuda me'zûn olan düvel-i ma'lûmeden mâ'da sâ'ir ba'zı düvel-i mütehabbe tüccar sefâyininin mukaddema taraf-ı Devlet-i aliyye'den müsâ'ade-i mesbûk olan ruhsatları tarafeynin husul-i menâfi'ine şâmil olduğundan ba'd-ezin Akdeniz'den Karadeniz'e ve Karadeniz'den Akdeniz'e âmed-şud edecek Sardunya tüccar sefinelerinin Halic'e hîn-i vürûdlarında hamûleleri keyfiyeti, me'mûrlar ma'rifetiyle bilinüp, derûnunda gayr-i ezmemnû'at götürüp getireceği hamûlesinden lede'l-iktizâ, dersa'âdet'e lüzûmu olduğu hâlde tarafeynden, râyic-i câriye muhâlif teklif vukû'a gelmiyerek, akçesiyle ahz ve iştirâ olunmak üzere bi-mennihi-te'âlâ tasdîknâmeler mübâdelesinden i'tibâren âmed-şudlarına müsâ'ade-i ruhsat-ı seniyye erzân buyurulduğu beyâniyle Elçi-yi mumâileyh dostumuza zâten derkâr olan hürmet ve i'tibârımızı te'yîd zımnında işbu takrîr-i resmî tasfîr ve i'tâ olundu.

Fi 20 Safer Sene 1239 [26 Ekim 1823]

5 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra
No. 47392

Benim Vezîrim

İşbu mufassal takrîrin ve evrâk-ı sâ'ire manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Müzâkerede hâtıra gelen ihtimâlât da yerindedir ve Re'isinde mukâbeleleri yolludur, mutlak giderim dediği takdîrce meks ü tevkîfi pek uymayacak, kaldı ki, bir devletin elçisi mükâleme istedikde reddi bürûdeti müstelzim olur. Diyeceği ne ise anlaşılın. Maslahatın iktizâsına göre Re'is mukâbele eder; yâhud istizâna ta'lik eyler. Hâsılı bir münâsib vakit ta'yîni ile mükâleme olunsun. Ba'dehu meclisde her tarafı güzelce mülâhaza ve müzâkere olunarak ittîfâk-ı ârâ ile karârı taraf-ı hümâyûnuma arz oluna.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere Devlet-i aliyyeleri ile Sardunya devleti beyninde müceddeden akd olunan mu'âhede-i ticâret tasdîknâmelerinin mübâdelesini resminin icrâsı meclisinde İngiltere elçisi güyâ tarafeyn tüccarına menfa'ati mutazammın olmak üzere Sardunya Kralı'nın hâric ez-mu'âhede mültemesi olan ba'zı mevaddın başkaca senedleşilmesi zımnında bir takrîr i'ta ve mûcebince müsâ'ade-i seniyye erzân buyurulmasını ifâde ve ricâ etmiş ve bir taraftan dahi, takrîr-i mezkûr terceme ve evliyâ-yı umûra irâe olunarak ba'dehu iktizâsı tarafınıza ifâde olunur yollu mukâbele olunup, ba'dehu meclisde bi'l-müzâkere elçi-yi mersûm tarafına verilen cevâbda, el-hâletü-hâzihi Sardunyalu ile akd ve

temhîd olunan mu'âhede-i hayriyye devletçe rabt ve tensîka şâyân görünen her bir maddeyi câmi' ve mutazammın olup, tarafeyn tasdîknâmelerinin mübâdelesi resmi dahi icrâ ve tetmîm kılınmış olduğuna binâen, mevadd-ı mün'akidenin tamâmi-yi icrâsına tarafeynin niyyet-i hasenesi derkâr olarak, bundan hâriç mevadd-ı zâidenin devletçe rabt ve tensîkî lâzım gelmiyeceği ve Sardunya devleti tüccar-ı Devlet-i aliyye hakkında kendiliğinden olarak ba'zı müsâ'dât ve imtiyâzât icrâsına himmet eylediği hâlde, kendisinin re'y ve fütüvvetine muhavvel olup, hâsılı şurût-ı mün'akide ilâve ve izâfeden müstağnî olduğu irâd olunmuş ise de elçi-yi mersûm yine tercümânını Bâb-ı âli'ye irsâl ile iltimâsında ısrar ve türlü türlü sözler irâd ve tezkâr ederek, nihâyet bu ısrârın asıl sebebi ve senedleşmek istedikleri mevadd-ı mübhmeden maksûdları, çünkü Frenk devletlerinin kendü memâliklerinde olan gümrükleri, Devlet-i aliyye gümrüğü gibi ahd ve şart tahtında olmayup, her biri kendü memleketlerine gelen yek-diğerin tüccarından, emti'anın râyicine ve usûl ve nizâmlarına tatbîkan istedikleri kadar gümrük almaları nizâmât-ı dâhiliyyeleri muktezâsından olup, hatta sâ'ir düvel-i ecnebiyye iskelelerine giden Devlet-i aliyye tüccarı haklarında dahi birbirine olan mu'âmeleleri gibi mu'âmele etmekte oldukları derkâr ise de, bu def'a Sardunyalı ile akd olunan mu'âhede, tarafeyn tüccarından yek-diğerin memâlikinde yüzde üç hisâbiyle gümrük alınmak sûreti derc ve tasrîh kılınmış olmağla, güyâ bu madde Sardunya devleti hakkında azîm mazarratı mücib olduğundan, senedleşilmesi iltimâs olunan sûret işbu yüzde üç hisâbının zımnen lağvı ile Sardunya memâlikinde sâ'ir Avrupa devletleri tüccarı haklarında her ne vechile mu'âmele olunur ise Devlet-i aliyye tüccarı haklarında dahi ol vechile mu'âmele olunmak sûreti demek olduğunu ifâde ve elçi-yi mersûmun vermiş olduğu sâlifü'z-zikr takrîrine cevâben şu vechile, muhtasarca bir takrîr-i resmî i'tâ buyurulması elçi-yi mersûmun niyâz-gerdesidir diyerek, keenne Sardunya memâlikine giden Devlet-i aliyye tüccarı ol taraflarda sâ'ir düvel-i mütehabbe teb'a ve tüccarının dâhil oldukları nizâmât-ı dâhiliyyeye bunlar dahi dâhil olmak zemîninde bir kıt'a takrîr müsveddesi ile hizmet-i riyâsete bir kıt'a tezkire göndermiş ve keyfiyyet nezd-i çâkerîde bi'l-mülâhaza elçi-yi mersûmu ilzâm ve iknâ' için hizmet-i riyâsetden cevâbî hâvi bir kıt'a tezkire kaleme aldırılıp, me'âlinde mukaddemki cevâblardan bahs ile Devlet-i aliyye'nin işbu mu'âhede muvâfakati mücerred İngiltere devletinin hâturına ri'âyeten olup, ale'l-husûs Sardunya devleti tüccarının emsâli hakkında memnû' olan Karadeniz ticâretine dahi Devlet-i aliyye başkaca ruhsat i'tâsı ile bu bâbda dahi kazıyye-i müra'atı tamamca isbât ve icrâ eylediği müsellemler ve âşikâr olduğundan, şimdi bir kat dahi tezkire hâcet olmadığı misillü, mu'âhede-i mezkûreye müteferri' olan mevadd ve şurût dahi tarafeyn me'mûrları beyninde bi'd-defa'at müzâkere ve muhâbere olunarak, nihâyet iki tarafın usûl-i menâfi' ve ticâret ve iktizâ-yı mevki' ve maslahatına göre kararlaştırılmış ve öylece senedleşilmiş olduğu zâhir ve bedîdar olmağla, elçi-yi mersûmun dediği vechile takrîr-i resmî i'tâsına hâcet olmadığı ve belki beyne'd-düvel mün'akid olan mu'âhede-i mukarrerinin bir maddesi değil, velev bir kelimesi sonradan şerh ve tefsîr zemîniyle ma'nâ-yi aslîsinden tagyîr olunmak lâzım gelse, mevadd-ı mu'âhede toptan mülga hükmüne girmek lâzım geleceği ve bu misillü teklif-i na-savâbın sâ'ir düvel beyninde dahi irâd ve kabûlü müsteb'ad görünüp, ale'l-husûs Saltanat-ı seniyye'nin bu âna kadar düvel-i mütehabbe ile vâki' olan mu'âhedeleri akabinde bu sûretin vukû'ı nâ-mesbûk ve sirâyetce mahzûr ve mazarratı bedihî olduğundan, her ne vakit olsa Devlet-i aliyye, tecvîz edememekte ma'zûr ve böylece tekrîr-i cevâba mecbûr olduğu etrâfiyle derc ve tezkîr birle, elçi-yi mersûm tarafına gönderilmiş ise de, muahharen elçi-yi mersûmun diğer bir kıt'a tezkiresi dahi vürûd edüp, me'âlinde güyâ Sardunya devleti usûl-i dâhiliyesini uhrâ için tagyîr etmeyüp, liman ve iskelelerinde dost olduğu bi'l-cümle Avrupa devletleri tüccar ve teba'ası haklarında mu'âmelesi ne vechile ise Devlet-i aliyye tüccarı hakkında dahi öylece

icrâsında kusûr etmiyeceğine ve şimdiye kadar Devlet-i aliyye tüccarı Sardunya memâlikinde ne vechile ticâret edegelmışler ise, yine siyâk-ı sâbık üzere dâd u sened edeceklerine binâen, bu bâbda akd olunan mu'âhedeye münâfi bir şey'i olmadığı ve ma'mâfih Sardunya devleti kemâl-i ri'âyet ve hürmetinden nâsi Devlet-i aliyye tüccarını serbest olan limanlarında mümtaz edüp ahid-nâmede musarrah olan yüzde üç resminden dahi mu'âf olacaklarını tahrîr edüp, hizmet-i riyâsetden dahi bizim bildiğimiz ve söylediğimiz mücerred akd olunan mu'âhedenin temâmi-yi icrâsıdır ve bundan ziyâde ve noksanını taleb ve teklîfe mesâğ olmadığı beyândan ibârettir yollu yine bir takım cevâb verilmiş ve elçi-yi mersûm dahi bunun üzerine musırr olarak tercümânını külli-yevm Bâb-ı âliye tisyâr ve bu maddeye müsâ'ade buyurulmasını tekrar isrâr ve mu'ahharen bir kıt'a tezkire dahi irsâl birle netice-i me'âlinde Devlet-i aliyye'nin bu bâbda verdiği cevâblar vâkı'a yolunda ve tarafeyn me'mûrlarıyla bi'l-müzâkere karargîr olan uhûd ve şurût-ı mu'âhedenin bir harfî tagyîr olunmak usûl ve kavâ'id-i düvele münâfi olduğu müsellemler olup, ancak işbu iltimâs olunan madde şurût-ı mu'âhedenin mugâyiri olmadığından başka, bi'l-farz mugâyir olsa dahi kendüsü Sardunya memâlikinin usûl ve kavâ'idini bilmiyerek, hîn-i müzâkerede an gafletin böyle yapmış ve işbu yüzde üç hisâbı maddesinde yanılmış olarak bu maddeden dolayı gerek kendü devleti ve gerek Sardunyalı yanında ırzı şikest ve pây-mâl olduğundan, kendüsünün şimdiye kadar sebkât eden hizmetine mükâfâten ve Devlet-i aliyye'nin zâten kendüsüne olan hürmetine ilâveten, bu bâbda kendüsünü hacâletden kurtarmak ve bugünlerde devleti tarafına avdete me'zûn olduğundan bu bâbda olan istid'asının dahi is'âfiyle memnûnen gitmek için bu husûsa müsâ'ade-i seniyye istihsâlini güyâ hizmet-i riyâsetden zâten niyâz ve istid'a eylemiş ve berü tarafdan dahi tercümân-ı mersûme verilen cevâbda, Devlet-i aliyye'nin gerek İngiltere devletine der-kâr olan müvâlât ve ri'âyeti ve gerek Elçi Bey dostumuza olan mürâ'ât ve hürmeti ma'lûm olup, tafsîl ve ta'rîfe hâcet yoktur. Lâkin bu maddenin öteden berü misli mesbûk olmayup, Devlet-i aliyye'ye göre dahi sirâyet mahzûru derkâr ve âşikâr olduğuna binâen kabûlü müte'azzir olduğundan müsâ'ade edememekte ma'zûr olduğunu bi'd-defa'ât söyledik; kaldı ki Elçi Bey dostumuz kendüsü bugünlerde devleti tarafına avdet edeceğini yazıyor. Bu ne demektir anlayamadık? Şimdiye kadar Devlet-i aliyye ile Rusya devleti beyninde olan husûsâtda, gerek kendü devleti ve gerek sâ'ir düvel-i mütehabbe taraflarından me'mûriyet beyânı ile kendüsü cümlesinin lisanı olmak üzere, Rusyalı'nun matlûbu olan şeyler görülsün, yarın Rusya elçisi geldiği gibi, Devlet-i aliyye'nin bi-hakkın matlûbu olan maddeler dahi temâmen rü'yet ve icrâ olunacağını ve Rusyalı'nun âher bir güne iddi'âsı vâkı' olmak lâzım gelür ise cümle düvel Rusyalı'ya da'vâcı olacaklarını ve Devlet-i aliyye'nin metâlibi hâsıl olmadıkça kendüsü Dersa'âdet'den avdet etmiyeceğini mecâlis-i mükâlemâtda resmen ve sarâhaten îrâd ve ta'ahhüd etmiş ve Devlet-i aliyye dahi bu müfâdâta i'timâden, Rusyalı'nun istedikleri şeylerin cümlesini icrâ edüp, şimdi Rusya elçisi ifâdenize göre karîben Dersa'âdet'e gelüp, Devlet-i aliyye'nin dahi Rusya devleti tarafından rü'yet ve icrâ olunacak matlûbâtının tamam icrâsı sırasında Elçi Beyin bu vechile avdet edeceğim dimesi şübhe îrâs eder bir keyfiyyet olarak, bu maddeyi evliyâ-yı umûra ifâde eylesek, anlara dahi zanniyat-ı mütenevvi'âyı mûcib olacağı bi-ıştibahtır. Binâ-berîn bu bâbda Devlet-i aliyye'yi şübheden kurtaracak bir cevâb lâzımdır ki, hatta âna göre keyfiyyeti evliyâ-yı umûra ifâde edeyim yollu sözler ile tercümân-ı mersûm i'âde olunup, ferdâsı, getürdüğü haberde, Elçi Bey dostunuz bu def'a devleti tarafına avdetini kendüsü bi'z-zât yazup tahsîl eylemiştir ve sebebi üç şey demek oluyor. Birisi kendüsü buraya geleli hayli vakit olduğundan, velâyetinde olan akraba ve te'allûkâtını görüp, hâlîke olan ba'zı akrabasının mirâs maddesi misillü ba'zı mesâlih-i mahsûsasını rü'yet eylemek; ve birisi dahi metbû'ı olan İngiltere Kralı ve vükelâsı yanlarından müfârekati hayli müddet olduğuna ve bunları

görmekliği arzu eylediğine binâen, varup ânları dahi görmek, ve biri dahi Petreburg'da olan İngiltere Elçisi bugünlerde İngiltere'ye avdet edüp, elçi-yi mersûm müddet-i medîde Rusya vükelâsiyle te'allûk kesb etmiş olduğundan, şâyed Devlet-i aliyye maslahatında İngiltere vükelâsını oldukları usûlden döndürecek olur ise, kendüsü ânın diyeceği sözleri ibtâlâ sa'y ederek, Devlet-i aliyye hakkında, buradan ziyâde orada dahi hizmet etmek için dîmek oluyor ve her ne ise beş altı mah zarfında gidüp, yine gelecektir demiş ise de berü taraftan verilen cevâbda Petreburg'dan avdet eden Elçi ne vechile Rusya vükelâsı ile te'allûk kesb etmiş ise Elçi Bey dahi müddet-i medîde Dersa'âdet'de eğlendiğinden, vükelâ-yi Devlet-i aliyye ile te'allûk kesb etmiştir diyecekleri zâhir olduğundan başka, düvel me'mûrları iktizâsına göre, müddet-i medîde mahâll-i me'muriyyetlerinde ikâmet edüp, sıla-i rahîm için gitmeleri icâb etmez. Hâsılı bu sözler Devlet-i aliyye'yi şübheden kurtaracak ve tarafımıza i'timâd hâsil edecek şeyler değildir.

Elçi Bey'in bunca resmî te'ahhüdâtı mesbûk ve mazbût iken şimdi cümlesini birağup gitmesi münâsib değildir yollu vâfir sözler söylenüp, tercümân-ı mersûm Elçi Bey dostunuzun te'ahhüdâtı kendilüğünden olmayup, devletinin lisanı olmağla şimdi kendüsü İngiltere'ye avdet etmesiyle te'ahhüdâtına hâlel gelmek icâb etmez ve bu defa İngiltere'ye gitmesi Devlet-i aliyye'nin maslahatına dahi hayırlı olacaktır. Lâkin şu Sardunya maslahatına müsâ'ade buyurulup, memnûnen gönderilmesini ister ki, âna göre kendüsü dahi sa'y ü gayret eylesün ve bu dediğim sözleri ister iseniz tahrîren dahi ifâde edecektir demesine mukâbil ne mâni' tahrîren dahi ifâde eylesün, lâkin şübheden kurtaracak ve kanâ'at hâsil edecek cevâb olmalıdır, denilüp, tercümân-ı mersûm avdet ve ferdâsı vürüd ile Elçi Bey dostunuz beher-hâl avdet edeceğini söylüyor ve memnûnen gitmesini istiyor; şu kadar ki, ifâde eylediği sözleri kaleme alsa dahi lâykıyla tefhîm-i hâl edemeyeceğinden, kendüsü şifâhen ifâde etmek ve size her bir husûsu etrâfiyle anlatmak için bir gün tahsisıyla min gayr-i resm mülâkât iltimâsındadır deyü lede'l-ifâde, berü taraftan bunun için mahsûs mülâkât iktizâ etmeyüp, söyleyeceği sözler her ne ise ânı bir kâğıda yazar gönderir; yahud sana söyleyüp gelür ifâde eder ki, tiz elden mülâkât tekellüfüne hâcet yoktur, yollu cevâb verilmiş ise de, tercümân-ı mersûm bir kaç defa gelüp giderek Elçi-yi mersûmun mülâkât talebinde ilhâh ve iltimâsını tekrâr eylemiş olmağla, keyfiyet bir kerre cümleinin ma'lûmu olmak için evvelki gün nezd-i çâkeride müctemî' olan havâss u me'mûrîn kulları beyninde sûret-i hâl sırasıyla beyân ve hikâyet ve bu bâbda ya'ni Elçi-yi mersûm bu aralık avdeti husûsuna taraf-ı Devlet-i aliyye'den bir şey denilmek icâb eder mi, etmez mi? ve cümleinin re'y ve mülâhazası nedir? yollu irâd ve isticvâb olundukda, Elçi-yi mersûmun Sardunya maslahatındaki isrârı kabûl olunur şey olmayup, şimdiye kadar sâ'ir maddelerde istihsâl olunan memnûniyyetinin bir semeresi görülemediği misillü şimdi İngiltere'ye memnûn gideyim, Devlet-i aliyye'nin işine yarayım dimesi dahi yine iğfâl ve kendü merâmını tahsilden ibâret olmağla, buna yine evvelki gibi uymaz cevâbı verilmek lâzım geleceği ba'de'l-ityân kaldı ki Elçi-yi mersûmun Devlet-i aliyye ile Rusya devleti beyninde rü'yet olunacak ba'zı mevadda dâ'ir resmî te'ahhüdleri olduğundan şimdi tamam sırası geliyor iken icrâ etmeksizin gideceğim demesi bir nevi' sâni'a ve hiyel-i frengâne kabîlinden ve bu husûsda mukaddema Devlet-i aliyye'yi iğfâl etmiş olduğu vâzihâtdan olmağla, şimdi birden bire mersûmun avdetine ruhsat verilmiyerek, işbu resmî olan te'ahhüdâtı keyfiyeti bir kerre İngiltere devleti tarafına yazılıp, cevâbı gelinceye kadar mersûm bu tarafta meks ü tevkîf kılınmak gibi şeyler hâtıra gelür ise de, Elçi-yi mersûm ba'zı maddelerde resmen te'ahhüdüm var ise de benim zâtıma mahsûs olmayup, te'ahhüdât-ı mezkûre devletimin te'ahhüdü olduğundan, ben olmasam dahi devletim ânı icrâ eder demesine ve bu makûle düvel me'mûrları her ne vakit metbû'ları tarafından me'zûniyyet ve

me'mûriyyet münâsebetiyle avdet edeceğim dediği sûrette, cebren tevkîf sûreti mesbûk ve mucâz olduğuna nazaran, dur, gitme denilemeyeceği zâhir ve Elçi-yi mersûmun bu vechile avdete ruhsat talebinde olması, geçende meclisde kırâ'et ve hâk-pâ-yi Hümâyûn-ı Şâhâne'ye arz olunmuş olan havâdis kâğıdının birinde muharrer olduğu vechile, Rusya Elçisi, Dersa'âdet'e geldikde, Rûm maslahatını dermiyân ve İngiltere Elçisi beş altı mah mikdarı gaybûbet eyliyeceği lâkırdısını te'yîd edüp, her ne ise cemî' zamanda frenkler tutdukları usûl ve kullandıkları ağız bir takım hiyel ve sâni'adan ihâret olarak, şimdi mersûmun gitmesi dahi iç yüzünde her ne sebebe mebnî ise, beher-hâl bir nevi' desîse kabîlinden idüğü bedihî ve bâhir olduğundan ve ma'mâfih şimdi bu avdetinden men'i uymayup, kendüsü dahi mülâkât talebinde külli-yevm vâki' olan ısrârına nazaran, reddi dahi münâsib olduğundan, bundan böyle bir gün tahsîsiyle Re'îs Efendi kulları Elçi-yi mersûm ile mülâkât ederek, söyleyeceği sözler ne ise bi'l-istimâ' iktizâsına göre mukâbele ve icâb eder ise evliyâ-yı umûra ifâde olunur cevâbı ile istizâna ta'lik olunmak, ve'l-hâsıl mersûmun diyeceği ve söyliyeyeceği her ne ise bir kerre anlaşılacak münâsib olacağı beyne'l-huzzâr tezekkür ve ityân olunmuş ve evrâk-ı mezkûre manzûr-ı şâhâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmış olmağla, ol bâbda ne vechile irâde-i seniyye-i mülûkâneleri sudûr buyurulur ise emr ü fermân şevketlü, kerametlü, mehâbetlü, kudretlü velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

[5 Cemâziyü'l-evvel 1239 = 7 Ocak 1824]

12 No.lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47399

Benim Vezîrim

İşbu bend bend mufassal takrîrin ve Sardunyalı'nun tasdiknâmesi ile evrâk-ı mezkûre manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Memleketeynde olan Beşlü neferâtı için İngiltere Elçisi'nin huşûnet ve ru'ûnet üzere kelâmları hazm olunur şeylerden değildir. Sübhânallah mersûm hemen kendü tarafından olunan kelâmları tasdik ve icrâyâ çabalayup, berü tarafdan söylenen kelâmları kat'a usgâ etmiyor. Cenâb-ı Hakk her hâlde Devlet-i aliyemizin sâhibine hürmeten teshîl ederek, inşaallah tasdiknâme ve zikr olunan terceme kâğıdları ber-mu'tâd Dîvân-ı hümâyûnumuz kalemine kayd ve hıfz oluna.

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerine arz ve istizân olunduğu vechile Sardunyalı ile akd olunan mu'âhede-i ticâret zimmında tarafeyn tasdiknâmelerinin mübâdele resmi icrâsı için işbu iki yüz otuz dokuz (1239) senesi Şa'bân-ı şerîfinin yirmi sekizincisi olan salı günü Re'îs Efendi kullarının hânesinde Sadr-ı Rumeli sâbık Ârif Beyefendi dâ'ileri hazır olduğu hâlde, İngiltere Elçisi ve bu def'a Sardunya Kralı tarafından gelmiş olan maslahat-güzâr celb ve içtimâ' birle şeref-sudûr buyurulan tasdiknâme-i hümâyûn-ı mülûkâneleri hey'et-i ta'zîmde meclise idhâl ve Elçi-yi mersûm tarafından dahi Sardunya Kralı'nın tasdiknâmesi ibrâz olunarak, onların tasdiknâmesi mukaddem Bâb-ı âli'ye celb ve mahfûz olan temessük ile mukâbele ettirilmiş olduğundan şüphe ber- taraf ise de, tarafeyn tasdiknâmelerinin meclis-i mübâdelede peşince alenen kırâ'et ve mukâbilesi mu'tâd gibi olduğuna binâen isterler ise tasdiknâme-i hümâyûnun kîsesi bir tarafdan sökölerek ihrâc ve mukâbile olunması lede'l-îrâd, Elçi-yi mersûm her hâlde Devlet-i aliyeye vüsûk ve i'timâd beyânı ile bu teklîfe hâcet olmadığını ve hemen hey'et-i behiyyesiyle mübâdele olunması ityân etmiş olduğundan,

tasdiknâme-i hümayûnları Re'is Efendi kullarının dest-i ta'zîminde ve Sardunya Kralı'nın tasdiknâmesi dahi Elçi-yi mersûmun elinde olarak, kâimen resm-i mübâdele icrâ olunmuş olmağla, gerek Elçi-yi mersûm ve gerek Sardunya Kralı tarafından maslahat-güzârlıkla gelen me'mûr başka başka izhâr-ı teşekkür ve mesrûriyyet ederek, maslahat-güzâr-ı mersûmun Sardunya Kralı tarafından maslahat-güzârlık me'mûriyyetine dâ'ir makâm-ı sadârete olan i'timad-nâmesiyle baş-vekîli tarafından hizmet-i riyâsete olan mektubu dahi bundan böyle bir gün tahsisi ile Bâb-ı âli'ye gelüp, takdîm edeceğini inbâ' ve güyâ Sardunya Kralı işbu mu'âhedenin bu vech ile in'ikâdı husûsunda Devlet-i aliyye'nin sudur (?) buyurulan müsâ'ade-i seniyyesinden ziyâde memnûn ve müteşekkir olduğundan, resm-i şükraneyi ifâ zımında mevadd-ı mün'akideden fazla olarak, keenne Devlet-i aliyye'ye ve teba'asına nâfi olmak üzere ba'zı maddelerin başkaca takrîr ile rabt u tanzîmini istemiş olduğuna dâ'ir tercemesiyle beraber bir kıt'a takrîr-i resmî ihrâc ve i'tâ etmiş ve berü tarafdân dahi irâd eyledikleri şeylerin ba'dehu iktizâları muhâbere olunur yollu cevâb ile mukâbele olunmuş ve Sardunya Kralı'nın zikr olunan tasdiknâmesi ve verdikleri takrîr tercemesi manzûr-ı me'âlî-mevfûr-ı mülûkâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmış olmağla, tasdiknâme-i mezkûr ber-mu'tâd divân-ı hümayûnları kaleminde hıfz ettirileceği ve verdikleri takrîrde münderic mevaddın ba'zısı yollu ve ba'zısı hîle-âmiz olarak, her ne ise ahid-nâmeden hâric derakab başkaca mevadd takrîrleşilmesi uygun görünmediğinden hüsn-i müdâfa'asına bakılacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyuruldukda emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.

II

Ma'lûm-ı hümayûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere Eflâk ve Boğdar memleketlerinde olan Beşlü neferâtının taklîl ve tahliyesine dâ'ir geçende İngiltere Elçisi'nin verdiği mufassal takrîr-i resmîden dolayı beyne'l-havâss cereyan eden müzâkereyi mutazammın takdîm-i atebe-i ülyâ-yi mülûkâneleri kılınan takrîr-i ubeydânem bâlâsına şeref-efzâ-yi sudûr buyurulan hatt-ı hümayûn-ı şevket-makrûn-ı şâhânelerinde, emr ü fermân-ı kerâmet-nişân-ı şehriyârileri buyurulduğu vechile Memleketeyn voyvodalarına taraf-ı çâkeriden yazılacak mektublar der-dest-i tahrîr olarak, Elçi-yi mersûma verilecek cevâb dahi bend-i evvelde muharrer tasdiknâmelerin mübâdelesine meclisine te'hîr olunmuş olduğundan, ber-vech-i bâlâ, resm-i mübâdele icrâ ve Sardunya maslahat-güzârı ve âna müte'âllık olan ser-kâtibi âhar odaya ihrâc birle, meclis ihlâ olunduktan sonra, Elçi-yi mersûm bunun lâkirdisini açup, geçende bütün Avrupa'nın âsâyişine medâr ve mevkûf-ı aleyhi olan Memleketeyn tahliyesi maddesi için bir kıt'a mufassal takrîr takdîm etmiş ve ânin cevâbı için mahsûsen mükâleme ve mülâkat istemiş idim. Ol bâbda ne vechile cevâb-ı âli sudûr etmişdir dediğinde berü tarafdân Elçi Bey'in verdiği takrîrin me'âl ve mefhûmu ma'lûm-ı âli oldu. Bu madde hakkında sebkat eden mübâhasât ve mücâvebatın tekrâr ve tezkîrinden sarf-ı nazar ile bu def'a şu vechile ifâdeye me'mûrum ki, Devlet-i aliyye'nin bu maddede tahkîk edeceği şey olmağla, yakında tahkîk edüp, iktizâsına bakacaktır denilmeğin, Elçi-yi mersûm cevâb-ı mezkûru istizâh kaydına düşerek, benim verdiğim takrîrin fezlekesi, Memleketeyn'de olan Beşlü neferâtın hey'et-i kadîmesine ircâ' ve tahliyesi icrâsı düvel-i müttefika indinde matlûb ve Rusya elçisinin gelmesi buna mevkûf olarak, işbu meclisde bu maddenin icrâsı cevâbını almaklığa müterakkıb idim. İşbu verdiğiniz cevâb ise, başı örtülü bir şey olarak, benim su'âlîme cevâb değildir demesine mukâbil, berü cânibden bu bâbda Elçi Bey ile mübâhaseye me'mûr değiliz, Devlet-i aliyye'nin cevâb-ı âlisi dediğimiz vechile olmağla, tahkîk olunacak şey yakında tahkîk olunduğu gibi iktizâsına bakılacaktır denilüp, Elçi-yi mersûm dahi evvelâ

tahkik olunacak şey nedir? burası meçhûl ve sâniyen tahkik maddesi yakında olur gibi söyleniyor ise de, yakın denilen bir mah mıdır? bir yıl mıdır nedir? her sûrete mütehammil ve sâlisen tahkikden sonra iktizâsına bakılır deniliyor ise de, iktizâ denilen nedir? tahliye olunmak mıdır, olunmamak mıdır? Burası dahi nâ-ma'lûm olarak, hâsılı bu verilen cevâb me'mûlün hilâfı ve düvel-i müttefikamn istedikleri cevâba münâfî ve belki külliyyen redd sûretini mü'eddi olmağla, bu nasıl olur? ve ben Devlet-i aliyye'den müterakkib olduğum cevâbı aldığım gibi gerek devletime ve gerek Rusya devletine öylece yazacak olduğumdan, şimdi ne yazayım demesine cevâben, berü taraftan Devlet-i aliyye'nin bu husûsda kendü tahkik edeceği şey vardır ve tahkik maddesi dahi kariben hâsıl olup, ba'dehu iktizâsı ne ise görülür; bunda redd ile cevâb ma'nâsı çıkmaz ve ba'de't-tahkik Devlet-i aliyye'nin ne diyeceği ma'lûm olmaksızın Elçi Bey şimdiden başka ma'na vermesi lâzım gelmez ve Rusya elçisi gelecek ise gelüp, buna ta'lîki icab etmez. Hâsılı bizim me'mûren verdiğimiz cevâb dediğimiz gibidir ve bu dahi mücerred Devlet-i aliyye'nin hüsn-i niyyetine delâlet eder ma'nâyı mutazammındır; yoksa red ve müdâfa'a demek değildir, yollu sözler ile mukâbele olunmuş ise de, Elçi-yi mersûm bu verilen cevâb cevâb-ı iknâ'î değildir, şu tahkik olunacak şey nedir ve ba'de't-tahkik nasıl olacaktır diyerek, istizâh merâm etmeğin, berü taraftan Devlet-i aliyye'nin ibtida tahkik edeceği emniyyet maddesidir. Şöyle ki, bidâyet-i fesadda, Boğdan memleketinde bulunan Beşlü neferâtı ve sâ'ir ticâretle bulunan ehl-i İslâm cümleten kazâ ve felâkete düçâr olmuş olduklarından ve ba'd-ezin Memleketeyn'de ebedî fesad vukû' bulmaz denilemeyüp, hîn-i vukû'unda dahi bağteten olageldiğinden ve Beşlü neferâtının şimdi ziyâdeliği memleket muhâfazası lüzumundan başka, kendülerinin dahi emniyet-i zâtiyyeleri icâbına mebnî olduğundan, bu cihetle bunların ilerüde emniyyetlerinin istihsâli, Devlet-i aliyye'ye göre lâzimededen olmak mülâbesesiyle, işte buna dâ'ir tahkik edeceği şey'i vardır ve bu hususdaki istihkâkına kimesnenin diyeceği olmamağla, bundan böyle iktizâsını tahkik ve emniyyet-i lâzimeyi istihsâlden sonra iktizâsına bakılacağı derkârdır denildikte, Elçi-yi mersûm vâkı'a bu emniyyet maddesine diyecek yoktur ve bunda Devlet-i aliyye'nin hakkı müsellemler olmağla, ânın istihsâline himmet buyurur; lâkin Memleketeyn'de olan Beşlü neferâtının kable'l-fesad ne mikdar ise hemen ol mikdara tenzîl ve tahliyesi Rusya devletinin ve müttefiklerinin matlûbları olmağla, sizin dediğiniz tahkik maddesi, âtide meçhûl şey dimek oluyor. Meselâ siz voyvodalara yazup, anlar dahi bize bunların muhâfaza-i memleket için lüzûmu var diyerek yazsalar, siz işte Devlet-i aliyye şu vechile tahkik eyledi diyerek, neferâtı taklil ve tahliye etmemek istersiz. Lâkin bu olmaz. Şimdiki hâlde Avrupa'nın istikrâr-ı âsâyîşi şu maddeye mevkûf gibidir ki, Rusya devleti Dersa'âdet'e eîçi göndermekliği, şu Memleketeyn'in tahliyesi icrâsına ta'lik etmiş ve hakkı olduğunu anlatmış olduğundan, bu husûsda şimdiden bir cevâb-ı sarîh vermeniz lâzımdır.

Şöyle ki, şimdiden bir mehîl tahsîsi ile meselâ bir ay sonra Devlet-i aliyye Memleketeyn'de olan Beşlü neferâtını hey'et-i sâbıkına i'âde edecektir deyü sarîhan söylemeniz iktizâ eder ki, bende âna göre yazayım, yoksa bu verdiğiniz cevâbın bir hükümü olmayarak, belki sarâhaten cevâbdır gibi bir şey olmağla, ben dahi devletime öyle yazayım. Kaç senedir Devlet-i aliyye ile Rusya devleti beyninde, İngiltere devletinin sarf eylediği mesâ'i-yi mutavassîtânesi artık bir şey'i müfid olmadığından, ba'd-ezin dahi İngiltere devleti tavassutdan keff-i yed etmek lâzım geliyor. Zirâ iki seneden berü şu Memleketeyn'in tahliyesi hakkında sürülen nizâ'lar ilâ-el'an bâki ve ber-karar olarak hâlâ icrâ olunmuyor. Bir buçuk sene mukaddem taraf-ı Devlet-i aliyye'den Prusya baş-vekiline yazılan mektûb-ı resmide tamâmen tahliye lâfzı mezkûr iken, ma'nâsı görülüyor yollu sözler söyleyüp ve bir takım frengâne şiddetler gösterüp, berü taraftan dahi her bir defasında yine cevâb-ı sâbık

dâiresinden çıkılmıyarak ânın üzerine ta'bîrât-ı mütenevvi'a ve kelimât-ı müsekkine ile mukâbele olunarak, bi'd-defa'ât beyân olunduğu vechile Devlet-i aliyye'nin kendü memleket ve ehl-i İslâmı hakkında istihsâl-i emniyete dâ'ir tahkik edeceği şey olmağla, emniyet maddesindeki istihkâkı teslim olunup da, lâzım ve melzûm kabîlinden olan tahkik maddesi niçün teslim olunmuyor? ve tahkik maddesi meselâ bir ayda mı hâsıl olur, ziyâde mi sürer, cezm olunamadığı misillü, ba'dehu, âna göre nasıl olmak iktizâ edeceği dahi şimdiden bilinemiyeceğine nazaran mehl istemek ve şöyle olacağına söz verilsün demek, nasıl olur.

Şu kadar ki, Devlet-i aliyye'nin işbu cevâb-ı âlîsi hüsn-i niyyetine delîl-i vâzıh olup, Elçi Bey iki sene mukaddem dahi böyle idi, demesi becâ değildir. Zîrâ bu âna kadar meydanda deveran eden mücâvebât ma'lûmdur ki, Elçi Bey dostumuz ve gerek sâ'iri dedikleri sözleri söyleyüp, Devlet-i aliyye dahi altı mah mukaddem Nemçe elçisine verdiği takrir-i resmîsindeki ecvibe-i mütekâbileyi îrâd edegelmişdi. Şimdi dahi maksûd redd ile cevâb vermek olsa, yine ol cevâbları verüb, Elçi Bey dostumuz ile mübâhase mesleğine gider idik; feemmâ şimdiki me'mûriyyetimiz mübâhase sûreti olmayarak, mücerred şu emniyet kaziiyesine dâ'ir icâb eden tahkikatın yakında husûlü ile ba'dehu iktizâsına bakılacağını hâlisâne beyân ve ifâde etmekten ibâret ve işbu ifâde-i seniyyenin inşaallahu-te'âlâ karîben semere-i hayriyyesi müşâhade olunacağı derkâr olmağla, Elçi Bey dostumuz böylece i'timâd ve hüsn-i zann mesleğine zehâb etmesi lâzımdır. Kaldı ki, mukaddema voyvodaların hîn-i nasbında, Rusya baş-vekiline yazılan mektubda Memleketeyn'in tamâmen tahliyesi icrâ olundu denilen sahîhdür ki ol vakit Memleketeyn'de bulunan asâkir-i şâhâne ve vüzerâ ve me'mûrîn cümleten i'âde olunarak, asıl tahliye icrâ olunmuş idi. Bu Beşlü neferâtı asker demek olmayup, kadîmden berü Memleketeyn'de müstahdem olan neferâtı, vaktin hükmüne göre ziyâdeletmek demek olmuş idi ve bunda dahi Devlet-i aliyye'nin hakk ve istihkâkından bahs olunmak iktizâ ettikçe şimdije kadar âna dâ'ir cevâblar verilmişdi. Her ne ise şimdiki hâlde sudûr eden cevâb-ı âlî dediğimiz sûretten ibâret ve emniyet maddesi ise, re's-i mes'ele olmağla, bi-mennihi te'âlâ bundan böyle tahkikuna mübâşeret olunarak, emniyet-i lâzimenin istihsâli sûretine göre iktizâsına bakılacağı ve bunun üzerine tarafımızdan dahi bi'z-zât ikdâm ile madde-i tahkikin bir an akdem tebeyyün etmesine sa'y olunacağını Elçi Bey dostumuza tekrar ifâde ederiz. Artık i'timad edüp etmemek ve yazacağı haberi vicdânına göre yazmak kendü işidir, yollu ityân-ı cevâb olundukda, Elçi-yi mersûm, ben Rusya me'mûru değilim, murâdım Rusyalu'nun matlûbunu tervîc demek olmayıp, mücerred ortalığın istikrâr-ı âsâyışine medâr olan sûret hâsıl olsun diyorum. Hâlbuki bu verdiğiniz cevâb Rusyalu'nun matlûbuna vâfi olmadığından, bunu yazmaklık ile Rusya Elçisi gelmez; zîrâ Devlet-i aliyye ilerüde ne yapacağımı bildirmiyerek mechûl sûretle cevâb veriyor ve tarafıma böyle savma cevâb verilmeyeceğini kat'a me'mûl etmediğimden, bu bâbda pek müte'essir ve müte'essifim demesine mukâbil, berü taraftan bu cevâb cevâb-ı vâfidir ve bunun üzerine şimdiden bu derece mübâhase icâb etmeyüp, bimennihi te'âlâ, Devlet-i aliyye tahkik edeceğini ettikten sonra, ne yapacak ve ne diyecek ise ol vakte bakmak lâzım gelür ve Elçi Bey bu bâbda tarafına hüsn-i zann ve i'timad ettiği sûretde te'essür ve te'essüf izhârı lâzım gelmez yollu lede'l-iş'âr Elçi-yi mersûm çünkü tahsil-i emniyet sûreti söyleniyor ve vâkı'a buna diyecek yoktur; lâkin şurasını ihtâr ederim ki, bi'l-farz Devlet-i aliyye şöyle tahkik ettim, böyle olmak iktizâ ediyor diyerek, şimdiki Beşlü neferâtı mikdâr-ı kadîmine tenzîl olunmıyacak olur ise, bu madde Rusya devleti nezdinde hiç görülmemiş gibi olacaktır. Bu cihetle şu tahkik ve emniyet her ne vechile olur ise olup, Beşlü neferâtı hey'et-i kadîmesine ircâ' olunmak iktizâ edecektir demesine cevâben, berü taraftan böyle şeylerde yalnız bir tarafın hakkını gözetmek ile iş bitmemekle, Devlet-i aliyye dahi edeceği tahkikâtı edüp, âna göre hukûk-ı tarafeyni

gözederek, iktizâsına bakar ve bunun ne vechile olacağı şimdiden ma'lûm olamamağla karîben iktizâsı bilinüp, icrâ olunur ve bahs lâzım gelür ise ol vakit gelür. Hâsılı şimdiki hâlde Elçi Bey bu cevâbı böylece kabûl edüp, maslahatı bir müddetçik kendü hâline bırakmak lâzımdır. İşte nihâyet cevâbımız bundan ibâret olup, bu derece mübâhaseye bile me'mûriyyetimiz yok iken, dostâne cereyân eyledi denildikde, Elçi-yi mersûm vâkı'a her bir husûsda hukûk-ı tarafeyni gözetmek cevâbı pek yolludur. İşte buna diyeceğim yoktur demesini müte'akıb, berü taraftan dahi söz kesilmek için ba'zı âfâkî sohbeta girişilerek, meclise hitâm verilmiş idüğü muhât-ı ilm-i âlileri buyuruldukda, emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

III

Bâlâda muharrer meclis-i mükâlemenin ferdası Nemçe tercemânı Testa hizmet-i riyâsete gelüp, bu akşam İngiltere Elçisi ile Nemçe Elçisi dostunuz bir yerde idiler. İngiltere Elçisi dünkü gün sizinle vâki' olan mülâkâtından memnûn ve mükâlemenizden mahzûn olduğunu söyledi diyerek, mükâlemede verilen cevap, Nemçe Elçisi'ne dahi beyân olunmasını lede'l-îrâd, berü taraftan İngiltere Elçisi Memleketeyn'de olan Beşlü neferâtının takfil ve tahliyesine dâ'ir şöyle bir takrîr vermiş idi.

Âna cevap olarak me'mûren verdiğimiz cevâb-ı âlî şöyledir ki, Devlet-i aliyye'nin bu hususda tahkik edeceği şey'i olmağla, yakında tahkik buyurup iktizâsına bakacaktır. İşte İngiltere Elçisine bunu böyle beyân eyledik ve tahkik maddesi niye dâ'ir olduğunu soruşturduğunda, bidâyet-i fesadda Boğdan memleketinde bulunan gerek Beşlü neferâtı ve gerek tüccar olarak, bunca ehl-i İslâm bağıteten ne güne kazâ ve felâkete düçar oldukları cümlelerin mesmû' ve ma'lûmu olmağla, işte ba'd-ezîn böyle şey vukû'una yer kalmamak üzere bulunacak Beşlü neferâtı ve ehl-i İslâm tüccarın emniyyetlerine dâ'ir tahkikâtın lüzûm ve icâbını söyledik. Kendüsü bu emniyyet maddesini teslim etmiş iken, tahkikâtın lüzûmunu teslim etmemesi nasıl olur yollu söylenildikde, tercemân-ı mersûm vâkı'a dediğiniz yolludur ve emniyyet maddesine hiç diyecek yoktur diyerek, cevâb-ı mezkûru teslim ve kabûl sûretinde avdet edüp, ba'dehu bir çeyrek mikdârı geçer geçmez yine gelüp, şimdi Elçi Bey dostunuz bana bir tezkire yazmış ki, İngiltere Elçisi dünkü gün verilen cevâbı teslim etmediğinden tekrar takrîr-i resmî takdîm etmek isteyüp, bizim Elçi Bey tarafından dahi böylece Bâb-ı âlî'ye ifâde ve ihbar olunmasını teklif etmiş olduğunu ve size böyle ifâde ve tebliğ eylememi yazıyor dediğinde, berü taraftan İngiltere Elçisine verdiğimiz cevâbın sûret ve hakikatını demin sana beyân eyledik, bunu kabûl etmemek ve tekrar takrîr takdîm ederim demek nasıl şeydir? Sen bunca müddettir Nemçe devleti tercemânlığı ile umûr-ı hâriciyye-i düvele vâkıfın ve Elçi Bey dahi Avusturya devletinin mu'teber ve dirâyetkâr mainstrolarından olarak, kezâlik mu'âmelât-ı düvele ve hakâyık-ı ahvâle âşinâdır, sizlerden mainstroca şunu su'âl ederim ki, şu Memleketeyn'de olan Beşlü neferâtı için mukaddemleri meyânede bunca mübâhasât ve mücâvebât cereyân etmiş ve Devlet-i aliyye olunan teklifi kabûl etmiyerek, mu'ahharen Nemçe Elçisi dostumuza verilen takrîr-i âlînin hâvî olduğu cevâbı veregelmiş idi. Ol cevâb ile şimdiki verilen cevâb-ı âlînin beynindeki tefâvüt vâzıh ve âşikâr ve Devlet-i aliyye'nin kemâl-i safvet ve hüsn-i niyyetine delîl olduğu bedîdâr iken İngiltere Elçisi bunu teslim etmeyüp de, tekrar takrîr takdîmine istihkâkı var mıdır ve Devlet-i aliyye mâdam ki tahsîl-i emniyyet maddesinde istihkâkını meydana koyup, tahkik olunacak şey, yakında tahkik olunup, iktizâsına bakılır cevâbı verilmiş olduğuna nazaran, bu cevâbın neticesi tekrâr mübâhase götürür mü, götürmez mi? Devlet-i aliyye'nin ba'de't-tahkik yapacağı şey ve vereceği cevâb anlaşıldıktan sonra ma'lûm olup, yoksa şimdiden su'-i zann ve iddî'a mesleğine gidilmek

kâ'ide-i münâzaraya muvâfık mıdır, değil midir? su'âl ederiz ve böyle şey'lerde tarafeynin hukûkunu gözedüp, âna göre iki tarafa ne demek lâzım gelir ise söylemelidir. Yoksa her bir şey'de hemen Rusyalu'nun merâmı şudur, talebi şudur diyerek, ânın sözü olsun tarafına gitmek uyar mı yollu sözler söylenildikde, tercemân-ı mersûm cümlesini tasdik ve i'tirâf ile vâkı'a böyledir; bu cevâblardan sonra İngiltere Elçisinin tekrar takrîr takdîm edeyim demesi abesdir. Ben bizim Elçi Bey'e anlatırım. İngiltere Elçisini ilzâm ve iskât eylesin diyerek, gitmiş ve ânı müte'akıben İngiltere tercemânı Şayir (شایر) gelüp, dünkü gün verilen cevâblar, cevâb-ı şâfi olmadığından Elçi Bey mahzûn olmuştur. Tekrar bu madde için takrîr takdîm edecektir deyü lede'l-irâd, bunların cevâbları dünkü gün verildi, tekrâr takrîr takdîmi abestir denilerek, cevâblar verilüp, ol vechile tercemân-ı mersûm dahi avdet etmiş olmağla, bundan böyle tekrâr bir güne ifâde ve iddi'âları vâki' olur ise hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerine arz ve iş'âra ibtidâr olunacağı.

IV

Bend-i evvelde muharrer olduğu üzere Sardunya devleti tarafından gönderilmiş olan Maslahat-güzâr-ı mersûm, Sardunya Kralı ve baş-vekili taraflarından bundan böyle asıl elçi tayîn ve irsâline değin kendüsünün maslahat-güzârlığa me'muriyyetini mübeyyîn makâm-ı sadârete iki kıt'a ve Baş-vekil-i mersûm cânibinden hizmet-i riyâsete bir kıt'a hâmil olduğu i'timâd-nâmelerini, tercemeleri ile berâber, dünkü gün, tercemânı vesâtetiyle Bâb-ı âlilerine irsâl ve takdîm ve bundan böyle bir gün tahsisiyle kendüsünün dahi Bâb-ı âli'ye vürûdunu ihbâr etmiş ve zikr olunan i'timâd-nâmelerin tercemeleri asıllarıyla tatbik ettirilerek, bunlar dahi meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i şâhâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmış olmağla, zikr olunan tercemeler ber-mu'tâd Dîvân-ı hümâyûnları kalemine kayd ettirilerek, ba'd-ezîn hakkında maslahat-güzârlık mu'amelesi icrâ ve bir gün tahsisiyle Bâb-ı âlilerine celb olunacağı muhât-ı ilm-i âlileri buyurdukdâ emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

9 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vestika Sıra

No. 47396

Benim Vezîrim

İşbu takrîrin ve pusla manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Pusla mücebince eşyâ-yı mezkûre tertîb olunup, elçi-yi mersûm ile ser-kâtibi ve tercümânına ve Sardunya Maslahat-güzârına i'tâ olunmak üzere, tarafına gönderilmiştir. Ol vechile i'tâ olunsun.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere, Sardunyalı ile akd olunan mu'âhedenin tasdiknâmesi bu def'a Sardunya Kralı tarafından vürûd eden maslahat-güzârı hazır olduğu hâlde, İngiltere Elçisi ile mübâdele olduğuna binâen, bundan böyle Kral-ı müşârûn-ileyhin asıl elçisi vürûdunda, umûmî hedâyâ takdîm olunmak üzere, şimdilik beyne'd-düvel mu'tâd olduğu vechile, mu'âhede-i mezkûre temessükünü imzâ eden murahhassîn-i Devlet-i aliyyelerine ve mükâleme ve mu'âhedeye dâ'ir hizmet ve me'muriyyetleri olan bendelerine, İngiltere Elçisinin Sardunya Kralı tarafından olarak, tertîb ve defteri ile Bâb-ı âlilerine irsâl edüp, manzûr-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulan hedâyânın tevkîf ve i'tâsi istizânına dâ'ir, merfû'-ı atebe-i ulyâ-yı mülûkâneleri kılınan takrîr-i

ubeydânem bâlâsına şeref-efzâ-yi sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şâhâneleri me'âl-i münifinde hedâyâ-yı mezkûrenin mahâllerine i'tâ olunması ve bu misillü mu'âhede tasdiknâmelerinin mübâdelesinde, hedâyâ-yı resmîye icrâsı mesbûk olduğu gibi, mukâbele husûsu dahi mesbûk olduğu hâk-pâ-yi hümâyûnlarında mezkûr olmak mülâbesesi ile, bu husûs dahi Kethüda-yi Çâkerî Ağa ve Re'îs Efendi kulları ile bi'l-müzâkere, iktizâsının hâk-pâ-yi me'âlî ihtiva-yi cihan-bânîlerine arz ve ifâde kılınması emr ü fermân-ı şâhâneleri buyurulmuş olmağla, mücebince keyfiyyet-i mumâileyhümâ bendeleri ile müzâkere ve mülâhaza olundukda, eğerçi mu'âhede-i mezkûre yalnız öte tarafın istid'ası ile vâkî' ve ticâretce asıl menfa'atı dahi, yine kendülere râcî' olduğundan, berü taraftan hediye i'tâsı iktizâ etmez gibi tasavvur olunsa dahi, bu misillü mu'âhede tasdiknâmelerinin mübâdelesinde, tarafeynden yek-diğerin murahhas ve me'mûrlarına alâ-tarîkî'l-mukâbele hedâyâ i'tâsı beyne'd-düvel resm ü âdet olmuş mevaddan ve be-tahsis şân-ı şevket-ünvân-ı Saltanat-ı seniyye'leri merâsiminden olduğundan mâ'da, ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere, İngiltere Elçisine mukaddema verilüp, kabûl etmiş olduğu hediye fikrasından sonra, geçenlerde İranlı ile akd-i müsâlaha haberi geldiği esnada güyâ elçi-yi mersûm İran müsâlahası kendüsünün semere-i sa'y ü ikdâmı olarak bitmiş olduğunu hâlen ve kâlen îmâ ve tezkîr etmekte olduğundan ve mukaddema hediye-i adem-i kabûlü esnasında der-dest olan maslahatlar görülsün, bitsün, sonra hediyeleşürüz yollu söylemiş idüğünden, şimdi İran müsâlahasının akdi üzerine, İngiltere tercemânı şâyir (شایر) ol vakit hizmet-i riyâsete olan ba'zı ifâdesi sırasında, işte Elçi Bey'e hediye i'tâsının mevsimi geldi deyü söylemiş ise de, mukaddem ki hediye-i adem-i kabûlde gösterdiği vaz'ına mukâbil sükût ile mu'âmele olunarak, savuşdurulmuş olmağla, bu cihetle bundan böyle İranlı'nun sahîh tasdiknâmeleri gelüp de resm-i mübâdele icrâ olunduktan sonra elçi-yi mersûm tarafından hediye lâkırdsı tekrâr kâle alınmak melhûz ve muhtemel ve her ne ise bir aralıkda taraf-ı Devlet-i aliyyelerinden vesîle ile elçi-yi mersûme bir münâsib hediye verilmek lâzım gibi görüldüğünden, sonra İran maslahatını güyâ elçi-yi mersûm bitirmiş ve âna binâen hediye verilmiş sırasına gelmekden ise, şimdiden işbu Sardunya mu'âhede-i vesîlesi ile mukâbileten bir şey verilerek, bununla ağız kapatılıp, ilerüsü kestirilmesi dahi ehven mülâhaza olunmuş ve bu takdîrce, elçi-yi mersûm ile ser-kâtibi ve tercemânına ve Sardunya maslahat-güzârına birer parça şey i'tâsı münâsib görünerek, bir kıt'a puslası takdîm-i hâk-pâ-yi hümâyûn-ı mülûkâneleri kılınmış olmağla, eşyâ-yı mezkûrenin ol vechile tertîb ve i'tâsı muvâfik-ı irâde-i seniyye-i mülûkâneleri buyurulduğu sûrette, Hazîne-i hümâyûn-ı cihan-bânîleri mevcûdundan mı ihsan buyurulur, yoksa Defterdar Efendi bendeleri muvafakati ile mübâyâ'a ettirilerek, tekrar meşmûl-nazar-ı me'âlî eser-i şâhâneleri buyurulduktan sonra i'tâsına mı fermân-ı cihandârîleri muta'allik olur, her ne vechile emr ü irâde-i isâbet-ifâde-i şehinşâhileri sünûh ve sudûr buyurulur ise, emr ü fermân şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

Fi 19 N. Sene 1239
[18 Mayıs 1824]

18 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47405

Benim Vezîrim

İşbu takrîrin ve kaleme alınan müsvedde manzûr-ı hümâyûnum olmuştur. Sebki ü ibâresi güzeldir. Ol vechile tebyiz olunup, bâlâsına hatt-ı hümâyûnum keşide kılınmak üzere arz ve takdîm ve ba'dehu tarafeyn me'mûrları hazır oldukları hâlde tasdîknâmelerin mübâdelesini icrâ oluna.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere, bundan akdem Sardunyalu ile müceddeden akd-i mu'âhede-i ticâret olunarak, bi'l-müzâkere karargîr olan mevadd-ı mu'âhede-yi mutazammın tarafeynden icâb ve iktizâ eden temessükler tahrîr ve imzâ birle geçen mâh-ı Saferü'l-hayrın yirminci Cumartesi günü tarafeyn murahhasları bi'l-ictimâ' mübâdele resmi icrâ olunmuş ve tarafeyn tasdîknâmelerinin mübâdelesini için dört mah müddet tahsîs kılınmış ve el-hâletü-hâzihi müddet-i mezkûreden biraz vakit dahi geçmiş olarak, bu def'a Sardunya Kralı'nın tasdîknâmesi vürûd etmiş olduğunu, murahhası olan İngiltere Elçisi tercemânı vesâteti ile Bâb-ı âlilerine ihbâr ve şeref-sudûr buyurulacak tasdîknâme-i hümâyûnları dahi tehyie birle, bir gün tahsîs olunarak, resm-i mübâdele icrâ olunmasını iş'âr ve ta'cîl ve Sardunya Kralı'nın dahi me'mûru vürûd ile meclis-i mübâdelede berâber bulunarak, ol meclisde hizmet-i riyâsete olan i'timâd-nâmesini teslim ve taraf-ı çâkeriye olan i'timâd-nâmesini dahi sonra takdîm edeceğini ifâde ve beyân eylemiş ve tasdîknâme-i mezkûr, mukaddemâ mübâdele olunan temessüklerin harf be-harf aynı olmak üzere, mübâdeleden evvel mukâbele olunması lede't-teklîf elçi-yi mersûm, tasdîknâme-i mezkûru aynen ve dibâce ve hâtimesini mütercimen, tercemânıyla Bâb-ı âlilerine gönderüp, kaleimde mahfûz olan temessük ile mukâbele ettirilmiş ve el-hâletü-hâzihi taraf-ı Devlet-i aliyyelerinden verilecek tasdîknâme-i hümâyûnlarının ısdân lâzım geldiğinden, mevadd ve şerâit mahâlleri mukaddem mübâdele olunan temessükün harf be-harf aynı olmak üzere bermu'tâd münâsib mukaddeme ve hâtime tertîbi ile iktizâ eden müsveddesi kaleme aldırılıp, manzûr-ı me'âlî-meyfûr-ı şâhâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmış olmağla, sebk ü ibâresi muvâfık-ı irâde-i seniyye-i mülûkâneleri buyurulur ise, ol vechile ba'de't-tebyiz tekrar hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerine takdîm birle, bâlâsı mübârek hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı cihan-bânileri ile tezyîn ve tevşîh buyurulduktan sonra, bir gün tahsîsi ile Re'îs Efendi kullarının hânesinde Sadr-ı Rumeli sâbık Ârif Bey dâ'ileri dahi hazır olduğu hâlde, elçi ve me'mûr-ı mersûm celb olunarak, tasdîknâmelerin mübâdelesini icrâ kılınacağı muhât-ı ilm-i âlileri buyuruldukda, emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.

[Sene: 1239 = 1824]

19 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47406

Benim Vezîrim

İşbu takrîrin vechile tasdîknâme-i mezkûrun bâlâsına hatt-ı hümâyûnum keşide kılınup, tarafına irsâl olunmuştur. Ba'de't-temhîr bir gün tahsîsi ile Re'îs'in hânesinde resm-i mübâdele icrâ ettirile:

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Muktezâ-yi irâde-i seniyye-i şâhâneleri üzere Sardunyalu ile akdolunan mu'âhede-i ticâret zımnında iktizâ eden tasdiknâme-i hümâyûnları meşmûl-i lehâza-i me'âli-ifâza-i şâhâneleri buyurulan müsvedde mücebince tebyiz ettirilüp, takdîm-i hâk-pâ-yi hümâyûn-ı mülûkâneleri kılınmış olmağla, sâ'ir ba'zı evâmir-i aliyyeye keşide buyurulduğu vechile tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-bânileri üzeri mücebince taraf-ı hümâyûnumuzdan tasdik olunmuştur deyü, mübârek hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehinşâhîleri ile tevşih buyurulduktan sonra, Bâb-ı âli'lerinde ber-mu'tâd techîz ve üzeri çâker-i kemînelerinde olan mühr-i hümâyûn-ı cihandârîleri ile temhîr olunarak, ba'dehu bir gün tahsisi ile Re'îs Efendi buyurulduktan sonra, Bâb-ı âlilerinde ber-mu'tâd techîz ve üzeri çâker-i kemînelerinde olan fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Pâdişâhım hazretlerindir.

[Sene: 1239 = 1824]

20 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47407

Benim Vezîrim

Üç kit'a ruhsat-nâme-i hümâyûnumuzun bâlâları hatt-ı hümâyûnum ile tezyîn kılınup, tarafına gönderilmiştir ve mu'âhede-i mezkûre elçi-yi mersûmla, iktizâsına göre muhâbere ve mevadd u şerâiti müzâkere olunup, bundan böyle sûret-i karârı taraf-ı hümâyûnuma arz ve istizân oluna.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Muktezâ-yi irâde-i seniyye-i şâhâneleri üzere, mükâlemeye me'mûr Sadr-ı Rumeli sâbık Ârif Bey Efendi dâ'ileri ve Re'îs Efendi ve Seyyida Efendi kullarının, Sardunyalu mu'âhedesini İngiltere Elçisi ile bi'l-müzâkere akd ve tanzîme me'mûriyyetlerini mutazammın üç kit'a ruhsat-nâme-i hümâyûnları, sâbıklarına ve iktizâ-yi hâl ve maslahata tatbikan kaleme aldırılarak ısdâr ve bâlâlarının mücebince ruhsat-ı hümâyûnları buyurulduğunu müş'ir hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı cihan-bânileri tezyîn ve tevşihî zımnında, huzûr-ı lâmi'ü'n-nûr-ı mülûkânelerine arz ve tisyâr kılındığı ve mu'âhede-i mezkûre, elçi-yi mersûmla iktizâsına göre muhâbere ve mevadd-ı şerâiti bi'l-vâsita müzâkere olunmakta olduğundan, bundan böyle sûret-i karârı hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şehriyârîlerine arz ve istizân olunacağı muhât-ı ilm-i âlileri buyuruldukda, emr ü ferman şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

[Sene: 1239 = 1824]

24 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47411

Benim Vezîrim

İşbu takrîrin ve bu def'a tertîb eyledikleri hedâyânın defteri ile hedâyâ-yı mezkûre manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Ber-mûcib-i defter eşyâ-yı mezkûre mahâllerine i'tâ oluna. Ancak bu misillü mu'âhedât tasdiknâmelerin mübâdelesinden sonra hedâyâ-yı resmîyyenin icrâsı mesbûk olduğu gibi, mukâbele

husûsu dahi mesbûk olduğuna dâ'ir bugün seninle müzâkeresi sebkât etmiş idi. Şunu dahi Kethüdan ve Re'îs ile bi'l-müzâkere, iktizâsını taraf-ı hümayûnuma arz ve ifâde eyliyesin.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümayûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere bu def'a Sardunyalı ile akd olunan mu'âhedenin bundan akdem bidâyet-i müzâkere ve muhâberesi esnâsında İngiltere Elçisi bir kaç def'a hizmet-i riyâsete haber irsâli ile Sardunya Kralı, Devlet-i aliyye'ye arz-ı hulûsa hâhişger ve bu misillû mu'âhedât akdinde hedâyâ takdîmi mu'tâd olduğundan, kral-ı müşârün-ileyh tarafından hâk-pâ-yi şâhânelerine ve makâm-ı sadârete ve Bâb-ı âliye ve mükâleme me'mûrlarına alâ-merâtibihim hedâyâ tertîbi ile heman ol vakit takdîm edeceğine beyân birle kabûl ve muvâfakat talebinde olmuş ise de, akd-i mu'âhedeye hîn-i mübâşeretde ahz ve kabûlü âhar ma'nâya şâmil olacağından tecvîz olunmıyarak, hâk-pâ-yi hümayûn-ı mülûkânelerinden bi'l-istizân verilen cevâbda gerçi bu makûle mu'âhedât akbînde hedâyâ takdîmi mesbuk ve mu'tâd gibi ise de Devlet-i aliyye'nin bu mu'âhedeyi akde muvafakati mücerred İngiltere devletinin hâtırına ri'âyet için olduğuna binâen, hedâyâ tekellüfû tecvîz olunmaz; nihâyet Sardunya Kralı bu husûsu Devlet-i aliyye'ye olan hulûsunu izhâra, vesîle ittihâz edecek olduğu hâlde, bundan sonra tarafeyn tasdîknâmelerinin mübâdelesiyile, Kral-ı müşârün-ileyh tarafından Dersa'âdet'e elçi veyâhud maslahat-güzâr misillû bir me'mûr gönderildikde, sâ'ir düvel-i mütehâbbe süferâsının hîn-i vürûdlarında atebe-i aliyyeye hedâyâ takdîmleri misillû bu dahi vilâyeti matâ'ından aynen hedâyâ-yı resmîye tertîb ve irsâl etse olabilür; bundan başka sûret uymaz yollu cevâblar ile savuşturulmuş, ve ba'dehu mu'âhede-i mezkûrenin müzâkeresine mübâşeret birle, emsâline ve icâb-ı vakt u hâle tatbîkan akd ve tanzîm ve bu def'a tarafeyn tasdîknâmelerinin mübâdele resmi dahi icrâ ve tetmîm kılınmış olduğuna binâen Sardunya Kralı tarafından, bundan böyle asıl ta'yîn olunacak elçisinin Dersa'âdet'e vürûdunda, gerek hâk-pâ-yi hümayûn-ı şâhânelerine ve gerek makâm-ı sadârete ve sâ'ir vükelâ ve me'mûrîn-i Devlet-i aliyyelerine umûmî hedâyâ tertîb ve takdîm olunmak üzere şimdilik gönderdiği maslahat-güzâr ile tasdîknâmeler mübâdelesiyile resminin icrâsına mebnî beyne'd-düvel mu'tâd olduğu vechile mu'âhede-i mezkûre temessükünü imzâ eden murahhûsîn-i Devlet-i aliyyeleri ile mükâleme ve mu'âhedeye dâ'ir hizmet ve me'mûriyetleri olanlara evvelinde ba'zı mücevherât misillû hedâyâ tertîb ve takdîm olunacağını elçi-yi mersûm Bâb-ı âlilerine ihbâr etmiş ve öteden berü beyne'd-düvel akd olunan mu'âhedâtın tasdîknâmeleri mübâdelesinden sonra bu misillû hedâyâ-yı resmîye takdîmi mesbuk ve mu'tâd olduğundan, elçi-yi mersûm tarafına verilen cevâbda, tertîb eyledikleri hedâyâ her ne ise Bâb-ı âliye takdîminde hâk-pâ-yi hümayûn-ı hazret-i Pâdişâhiye arz ve istizân olunup, ne vechile emr ü irâde sudûr buyurulur ise, ona göre iktizâsına bakılır yollu söylenilmiş olduğundan bu def'a tertîb eyledikleri hedâyâyı bir kıt'a defteriyle Bâb-ı âlilerine irsâl eylemiş olmağla, cümlesi defteriyle ma'en meşmûl-i nazar-ı şevket-eser-i cihanbânîleri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmağın eşyâ-yı mezkûrenin kabûl ve tevfiği ile mahâllerine i'tâsı veyâhud vech-i âhar ile icrâsı husûslarında her ne vech ile emr ü irâde-i seniyye-i mülûkâneleri müte'allık olur ise, emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

[Sene: 1239 = 1824]

24 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 1

*Vesika Sıra**No. 47411 / A*

Devlet-i aliyye ile Sardunya devleti beyninde in'ikâd-pezîr olan mu'âhedenin bu def'a tasdiknâmeleri mübâdelesine mebnî, Sardunya Kralı tarafından, İngiltere elçisi vesâteti ile Murahhısın-i Devlet-i aliyye hazarâtına ve sâ'ir iktizâ eden me'mûrın taraflarına tebliğ ve takdîm olunan hedâyânın defteridir.

Mükâleme Nâzırı fazîletlü, semâhatlü Ârif Beyefendi'ye bir aded mücevher kutu.

Akd-i mu'âhedeğe me'mûr devletlü Kethüdâ-yi hazret-i sadâret-penâhî cânibine bir aded mücevher kutu ve bir aded mücevher sâ'at ma' köstek.

Devletlü Re'îsü'l-küttâb Efendi hazretleri tarafına bir aded mücevher sâ'at ma' köstek.

Beylikçi Efendi'ye bir aded mücevher kutu.

Âmedî Efendi'ye bir aded mücevher kutu.

Devletlü Re'îsü'l-küttâb Efendi hazretlerinin Kisedarları Efendi'ye bir aded roze yüzük.

Beylikçi Efendi Kisedarı Efendi'ye bir aded roze yüzük.

Dîvân Tercümânı Efendi'ye bir aded roze yüzük.

[Sene: 1239 = 1824]

8 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

*Vesika Sıra**No. 47395**Benim Vezîrim*

İşbu takrîrin ve evrâk-ı sâ'ire manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Takrîrinde beyân eylediğin vechile icrâlarına ibtidâr edesin.

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğı üzere, Sardunya devleti tarafından Markize di Gropalo nâm şahıs orta elçilik ile Dersa'âdetde ikâmete me'mûren Bahr-i sefid Boğazı'na ve andan Dersa'âdet'e vürûd edeceğini ve Devlet-i aliyye ile Sardunya devleti beyninde derkâr olan müvâlât iktizâsınca elçi-yi mersûme bir mihmandar ta'yîn ve irsâli husûsunu, Dersa'âdet de olan Sardunya maslahat-güzârı bir kıt'a takrîri ile inhâ etmiş ve hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerinden bi'l-istîzân, Silâhşorân-ı hassa'dan Mustafa Ağa kulları elçi-yi mersûme mihmandar ta'yîn ve Boğaz'a vürûdunda, hakkında merâsim-i mihmannevâzinin icrâsı için Boğaz Muhâfızı Mustafa Paşa kullarına taraf-ı çâkeriden mektub tahrîr ve irsâl olunmuş idi. Bu def'a müşârün-ileyh kulları vürûd eden kâimesi me'âlinde, elçi-yi mersûm Boğaz'a vürûd ve râkib olduğı beylik sefinden tüccar teknesine nakl ederek, mihmândâr-ı mumâileyh refâkati ile Dersa'âdet'e âzim olduğunu inhâ etmiş ve elçi-yi mersûm dahi tekne-i mezkûr ile Dersa'âdet'e vürûd ve ba'dehu Ser-kâtibini Bâb-ı âli'lerine irsâl ile vürûdunu ihbâr eylemiş ve mu'tâd üzere ba'zı şükûfe ve şekerleme irsâli resmi dahi icrâ olunmuş olarak, geçen gün tercemâm vesâteti ile gönderdiği haberde ve müte'âkıben takdîm eylediğı takrîri me'âlinde Sardunya Kralı ve baş-vekilî taraflarından, makâm-ı sadârete hâmil

olduğu i'timad-nâmeleri takdîm için bir gün tahsîsi ile Bâb-ı âli'ye gelmesini inhâ ve istid'a ve zikr olunan i'timad-nâmelerin birer kıt'a tercemelerini dahi takdîm ve isrâ etmiş olmağla, Boğaz Muhâfızı müşârün-ileyh kullarının sâlifü'z-zikr kâimesi ile tercemeler ve takrîr-i mezkûr, meşmûl-i lehâze-i me'âli-ifâze-i mülûkâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılındı. İltimâsı vechile bir gün tahsîs olunarak, elçi-yi mersûm Bâb-ı âlilerine celb ve emsâline tatbîkan hakkında lâzım gelen merâsim-i mu'tâde icrâ olunarak, takdîm edeceği i'timad-nâmeler ber-mu'tâd Dîvân-ı hümayûnları tarafında hıfzettirilmesi ve el-yevm bu tarafda olan Sardunya maslahat-güzârı mukaddema Dersa'âdet'e vürûdunda, maslahat-güzârlık ile Dersa'âdet'de ikâmete me'mûriyyetini hâvî makâm-ı sadârete Sardunya Kralı ve baş-vekîli taraflarından hâmil olduğu i'timad-nâmeleri takdîm etmiş olup, bu def'a elçi-yi mersûmun vürûdu ile maslahat-güzâr-ı mersûm, devleti tarafına avdet edeceğinden, i'timad-nâme-i mezkûra mu'tâd üzere taraf-ı çâkeriden cevâb-nâme tahrîr ve maslahat-güzâr-ı mersûma i'tâ olunması husûsları muvâfık-ı irâde-i seniyye-i mülûkâneleri buyurulur ise, iktizâlarının icrâsına ibtidâr olunacağı, muhât-ı ilm-i âlileri buyuruldukda, emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhim hazretlerindir.

8 No. lu Hatt-ı Hümayûn Melfûfu 1

Vesika Sıra
No. 47395/A

Sardunya Kralı'nın Der-i aliyye'de mukîm fevka'l-âde murahhas ve müntehab elçisi Markize Gropalo dâ'ilerinin takrîridir. Fi 25 Şevval Sene 1241 = 12 Haziran 1825.

Bu def'a haşmetlû, Sardunya Kralı cenâbları tarafından fevka'l-âde müntehab ve murahhas elçilik pâyesiyle bu dâ'ileri Dersa'âdet-i mu'allâda şeref-i ikâmetle müşrif olmağa me'mûr ve namzed olduğuma binâen, Bâb-ı âli'de resmen mülâkât ile karîrû'l-ayn mübâhat olmamıza irâde-i aliyye ta'allûku rûsûm-ı sâmiye-i me'lûfeden olmağla ünvan-ı azamet-iktirân-ı devlet-i ebed-müddete lâıyk ve çesban vechile mülâkât-ı mersûme husûl-pezir olmak üzere, evân-ı sa'd-iktirân-ı sâmiyelerinden bir an akdem ta'yîn buyurulmak, gerek bu dâ'ilerinin ve gerek müsâferet takrîbi ile ma'iyetimizde gelen müte'addid bey-zâdegân-ı senâverlerinin ahass-ı istid'ası ve kemâl-i minnet ve mesrûriyyetlerine bâdi olacağı ma'lûm-ı ilm-i atûfet-medâr-ı fütüvvet-karâr-ı hidivâneleri buyuruldukda, emr ü fermân hazret-i men-lehül-emrindir.

8 No. lu Hatt-ı Hümayûn Melfûfu 2

Vesika Sıra
No. 47395/B

Sardunya Devleti Baş-vekîli Konte de Latore nâm vekîlin mesned-i vâlâ-yi sadârete yazdığı nâme ve dâd-ı alâmenin tercemesidir.

Devletlû, sa'âdetlû, mekremetlû, sadr-ı a'zâm ve vezîr-i efhâm dostumuz hazretleri.

Minhâ-yi hâlisânemiz oldur ki, dârende-i nâme-i hulûs-alâmet, ri'âyetlû Markize ve Kavalier (وينجنجو غروبالو) Vin Çinço Gropalo dâ'ileri sâhib-i haşmet, nesîb-i hürmet ... Sardunya Kralı cenâbları tarafından, atebe-i aliyye-i Osmâniyye nezdinde fevka'l-âde müntehab ve murahhas elçilik pâyesi ile İstanbul cânibine âzim olduğuna binâen, azîmet

hususu ind-i hulûskârîde vuku'ât-ı mergûbe-i hayriyyeden bir tarîka-i behiyye add olunmağla, ez-ser-nev taraf-ı atûfet-ittisâf-ı âlilerine ve dâd-nâme-i sadâkat vesîme tahrîri ile zât-ı sâmililerine derûnî vâki' olan kemâl-i tevkîr ü hürmet ve aksâ-yı tekrîm ü müveddetim alâyıkını ta'bîr ve inhâdan başka baş-vekâlet me'mûriyyetî uhde-i sâlihânemde oldukça, devleteyn beyninde ukûd-ı resmîyye-i zâhire ile ma'kûd ve mev'ûd ve yümn-i selâmet ile merbût ve mevcûd olan musâfât-ı kâmile ve müvâlât-ı cezîleye muvâfîk. Devlet-i aliyye-i ebed-devâmın ve ale't-tahsis cenâb-ı celâlet nisâbın ne murâd-ı vâki' olur ise icrâsına bezli mâye-i sa'y ü ikdâm etmek mültezim-i hâlisânem olacağını arz ve inbâya ni'me'l-münâsibe ittihaz olunmuştur. Zât-ı âlilerinde mecbûl ve müstehir olan kemâl-i mülâtfet ve âtfet ve intihâ-yi kiyâset ve fikret mezâyâsına kralım cenâblarının vâki' olan vüsûk-ı tam ve tevessül-i safvet-encâmına binâen, mumâileyh Markize Gropalo dâ'ilerini ve râğbet ü iltifâta lââyık olan sefâret ve risâletini ahass tarîkla tefvîz ve tavsiye eder. Zikri mesbûk Markize Gropalo dâ'ileri hakkında kralım tarafından müte'allık olan hüsn-i teveccühe sezâvar ve savb-ı devletlerinden dahi râğbet ve i'timâda mazhar olmağa liyâkatı nümûdar olduğu vüsûlünde meşhûd ve ma'lûm-ı devletleri olur ve Kral-ı müşârün-ileyh hazretlerinin zât-ı huçeste-sifat-ı vezîrânelerine derkâr olan kemâl-i i'tibâr ve vedâd-ı mehâsini inşaallahu-te'âlâ elçi-yi mumâileyhden şifâhen ta'rîf ve te'kid olunur ve bu senâverlerinin dahi savb-ı müşîrânelerine hürmet ü muhabbet ve incizâb u müveddeti ne derecelerde idüğünü dahi mersûm-ı dâ'ileri bi'n-nefs ifâde eder.

Be-makâm-ı Torino
Fî 11 Nisan Sene 1825

Hâlisü'l-fuad
haşmetlû Sardunya Kralının
baş-vekîli ve umûr-ı ecnebiyye emîni
Konte de Latora hulûskârları
Sah

8 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 3

Vesîka Sıra
No. 47395/C

Bu def'a haşmetlû Sardunya Kralı tarafından mesned-i vâlâ-yi sadâret-penâhiye gelen nâme-i hulûs-alâmenin aynı tercemesidir.

Avn ü inâyet-i Bârî ve feyz ü meşîyyet-i cenâb-ı kirdigârî ile biz Karloflice (قارلوفليجه) ki, Sardunya ve aktâr-ı şetta kralı Sardunya ve Cenova ve sâ'ir bilâdın dükası ve Piyemonte ile eyâlet-i mu'tebere-i sâ'ire hâkimiyiz, taraf-ı hulûs-ittisâfımızdan hâlâ ârâyış-fezâ-yi mesned-i vekâlet-i kübrâ devletlû, sa'âdetlû, celâdetlû sadr-ı a'zam ve vezîr-i ekrem hazretlerine firistâde-i nâme-i emânet-rakîmemizdir.

Devletlû, sa'âdetlû, celâdetlû vezîr-i a'zam ve sadr-ı ekrem dostumuz hazretleri:

Da'vât-ı sıhhat ve âfiyet ve devâm-ı devlet ve istirâhatları tehiyyatı ihdâsiyle savb-ı krâliyet-nisâbımızdan kemâl-i safvet ü dostî ve aksâ-yı vedâd u ihlâs-kârı tasdikâtı takdîm-i verâsında minhâ-yi muhibbânemiz oldur ki, bi-mennihi-te'âlâ hâlâ ziyinet-bahş-i evreng-i saltanat-ı kübrâ-yi Osmânî olan şevketlû, kudretlû azametlû Sultan Mahmud Hân-ı sâni hazretlerine ve atebe-i aliyye-i vâlâ menzeletleri savbına bercâ ve bi-riyâ olan hürmet-i kâmile-i sarîha ve muhabbet-i sâfiye-i hâlisemiz hakâyıkından gayri elyevm iki devlet

arasında teyemmünen vâki' ve pâydâr olan muhâdenet ü âştî ve ahz u atâ husûsu ve sâlimen tüccâr sefâyini âmed-şudî şerâitî muhasenâtının bundan böyle cânibeyn lûtfuna şâmil olarak, te'kid ve istikmâli ve vüs'-ı sâlihânemizde olduğu mertebe, vasma-i halelden vikâyet ve istihfâzı emrinde der-kâr ve pâydâr olan niyyet-i hâlise ve taviyyet-i sedîde-i samîmiyyemizi müsbît delâyilden, bir delîl-i celî ve şâhid-i bedîhî-yî alâniyyet-mezîdî olmak üzere, bu def'a müşârün-ileyh şevketlû, kudretlû, azametlû pâdişâh-ı hilâfet-dest-gâh hazretlerinin südde-i seniyyelerine ib'âsen, teba'amız eşhâsından mümtâz ve mu'teber San Mavriçyo ve Lazaro rütbe-i nazîfesi hâizi ve ketâyib-i hamîyyet-semîr-i krâliyyet-nesîbimiz generalî rağbetlû ri'âyetlû Markize Vinçinço Gropalo nâm şahs-ı zî'l-haseb ve'l-ımtiyâz tarafımızdan fevka'l-âde müntehab elçi ve murahhas sefir nasb ve ta'yîn olunmağla, elçi-yi mumâileyh dâ'ilerinin cümleye ma'lûm olduğu misillû ahlâk-ı pâkize ve evsâf-ı tayyîbe-i hasenesi haysiyyetinden bi'l-intihab, mersûm tarafımızdan me'mûr ve namzed kılındığı, gerek nezd-i mekremet-peyvend-i hümâyûnda gerek cenâb-ı devlet-nisâb-ı âlileri indinde, karîn-i ihtizâz ve tahsîn olunacağı mütevakki'-i hâlisânemiz olduğuna binaen, Devlet-i aliyye-i ebed-devam ile bu muhibleri arasında ittihâd-ı kavî ve vedd ü vifâk-ı samîmi ravâbitünün tezyîd ve teşyîdine mumâileyhin ahsen-i tarîk ve cehd-i hakîk ile bezli mâye-i sa'y ü gayret edeceği bilâ reybolup, cenâb-ı celâlet-nisâb-ı devlet-intisâbın dahi hasîsa-i mu'azzeze-i me'lûfesi olan kemâl-i atûfet ve mülâtfet ve mücâmele-i pür himmet ve safvet-i mezâyâsı ra'nâ ma'lûm ve meczûmumuz olmağla, mumâileyh dâ'ilerini her hâlde vech-i ahsen üzere tayyîb mu'âmeleye mazhar ve bu dostunuzun mahrem-i sadâkat-şî'ârî olmak üzere i'tibâr eylemeleri mütevakki' ve mu'tekid-i hâlisânemizdir ve bi'l-izzü ve's-sa'âde fâyiz olduğunuz vekâlet-i kübrâ ve emâret-i uz mâ hasebiyle, sâye-i Şâhânede yed-i mü'eyyedlerinde mevcûd olan vücûh-ı bihbûd ve vesâil-i istitâ'at-nümûd bereketiyle kendüye tefvîz ve idâ' olunan me'mûriyyet-i vâcibü'r-ri'âyetin is'âf ve icrâsı lâzimesini teshîle hîmmet buyurmaları, intizâr-kerde-i kalb-i hulûs-intisâbımız olmağla, ol bâbda taraf-ı zâhirü'ş-şeref-i âlilerinden ne sudûr ve ta'alluk eder ise, cerîde-i hâtır-ı hakîkat-semîrimizde nigâşte-i yera'a-i teşekkür ve sipâs olacağı şekk ü şübhedden ârî idüğünü iş'âr ve beyân hitâmında her hâlde ve her zamanda himâye-i mukaddese-i rabbâniyede mekîn ve kâmrân ve mesned-i ikbâl ve irtikâ'da sa'id ü şâdmân olmalarını, cenâb-ı kâdir-i mutlak celle-şânuhudan niyâz ve temenni ederim.

Bu tarz siz devletlû sa'âdetlû celâletlû dostumuzun ma'lûm ve meczûmu olmak derhavastdır.

Cenova beldesinde, târih-i İ seviyye'nin bin sekiz yüz yirmi beşi, şehr-i Nisan'ının on altıncı günü ve makâm-ı krâliyyete ittisâlimizin beşinci senesi tahrîr olunmuştur.

Def'a Baş-vekilin imzâsı
De la Tore

Muhibb-i hulûs-ı
nesîb Karloflice
dostları (sah).

8 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 4

Vesika Sıra
No. 47395/D

Boğaz Muhâfızı Mustafa Paşa kullarının kâimesidir.

Devletlû, inâyetlû, mezîd-i âtîfet, merhametlû, fehâmetlû, veliyü'n-ni'me kesîrül-lûtf ve'l-kerem Efendim Sultânım hazretleri.

Dersa'âdet'de ikâmet etmek üzere, Sardunya devleti tarafından Orta elçilik ile me'mûr ve ta'yîn kılınmış olan Markize di Gropalo nâm şahsın Bahr-i Sefîd Boğazı'na vürûd ile andan Dersa'âdet'e azîmet edeceğine binâen, elçi-yi mumâileyh beylik sefineleriyle gelüp, ol sûretle Boğaz'dan mürûr sadedinde olur ise, düvel beylik sefinelerinin Boğaz'dan mürûr ve duhûlü memnû' olduğu taraf-ı çâkerânemden dostâne ifâde olunarak, bahren Dersa'âdet'e gidecek olduğu hâlde, tüccar sefinesine rûkûb ile gitmesi veyâhud berren azîmet edecek olur ise, me'mûr olan mihmândar kulları refâkati ile âzim olması şıklarından hangi sûretle olur ise Dersa'âdet'e izâmı ile hakkında şân-ı Devlet-i aliyye'ye şâyân olacak vechile, mu'âmele-i bi'l-mücâmele ve hürmet-i lâzimenin icrâ ve merâsim-i mihman-nevâzinin ifâsına dikkat olunmak ve tenbihât-ı vesâyâ-yı sâ'ire bâbında, bu def'a zîbâyiş-efzâ-yi sahîfe-i sudûr buyurulan bir kıt'a emir-nâme-i sâmilere, elçi-yi mumaileyhi Boğaz'dan alup, Dersa'âdet'e götürmek için nasb ve ta'yîn kılınan mihmândarı Silâhşorân-ı hassa'dan izzetlû Mustafa Ağa kulları vesâtetiyle resîde-i dest-i tevkîr ve ihtirâm olmuştur. Sâlifü'z-zikr elçi-yi mumâileyh işbu mâh-ı Şevval'in on birinci yevm-i Cumartesi, râkib olduğu beylik fırkateyn ile Bozcaada pişgâhına geldiği husûsu me'mûrîn-i kulları tarafından, savb-ı âcizâneme ihbâr olduğu anda, derhâl âdemim kulları elçi-yi mumâileyh tarafına irsâl kılınup fermûde-i seniyyeleri vechile, düvel-i beylik sefinelerinin Boğaz'dan mürûr ve duhûlü ahden ve şarten memnû' olduğu, dostâne ve nâzikâne ifâde olunarak, süvâr olduğu beylik sefineden çıkup, müste'men tüccar sefinesine râkib olmuş ve müsâ'id hava olmadığına mebnî, bi'l-icbâr Ada-i mezkûr limanında meksi icâb etmiş-idüğü derkâr olmağın, ol tarafdañ tahrîkine kadar, merâsim-i mihman-nevâziye ri'âyet olunmak husûslarında bezl-i vüs'-ı makderet kılınup, muvâfik-ı hava zuhûru ile Ada-i mezkûr limanından hareket ederek, Kal'a-i Sultaniyye pişgâhına vürûdunda hakkında hürmet-i lâzimenin ecr kılınmak dâ'iyyesiyle, su'âl-i hâtır ve nevâziş ü taltîf zımında, sefineden ihrâcî murâd-ı çâkerî olmuş ise de, eyyâm-ı havamız müsâ'iddir deyü tevkîf etmeyüp, râkib olduğu tüccar sefinesiyle mâh-ı mezkûrun on sekizinci Cumartesi günü mihmândâr-ı mumâileyh kulları refâkatiyle Dersa'âdet'e âzim olmuş idüğü ifâdâtı darâ'at-me'âl-i bendegâneme tahrîr ve terkîm ve takdîm-i hâk-pâ-yi vâcibü't-ta'zîmleri kılındığı inşaallahu-te'âlâ muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yi cihân-pîrâları buyruldukda, bu bâbda ve her hâlde emr ü fermân devletlû, inâyetlû, mezîd-i âtîfet, merhametlû, veliyü'n-ni'me kesîrû'l-lûtf ve'l-kerem Efendim Sultânım hazretlerindir.

Bende Mustafa

25 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47412

Benim vezîrim

İşbu takrîrin ve maslahat-güzâr-ı mersûmun takrîri ve der-kenâr olunmuş olan kâğıd manzûr-ı hümâyûnum olmuştur. Takrîrinde beyân olduğu üzere, silâhşorandan Mustafa Ağa elçi-yi mersûme mihmândar ta'yîn ve cânib-i mîrîden münâsibi mikdar harc-ı râh i'tâ ve yol emri isdârîyle Boğaz'a irsâl ve tarafından Boğaz Muhâfızı müşârün-ileyhe mektûb tahrîr olunarak, ba'dehu elçi-yi mersûm Der-i aliyye'ye vürûdunda lâzım gelen merâsim-i âdiyenin icrâsına ibtidâr olunsun.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Dersa'âdet'de mukîm Sardunya maslahat-güzârı, bu def'a Bâb-ı âlilerine bir kıt'a takrîr takdîm edüp, me'âlinde Sardunya devleti tarafından Markize di Gropalo nâm şahıs orta

elçilik ile Der-i aliyyelerinde ikâmete me'mûren Nisan ibtidâsına doğru Bahr-i sefid Boğazı'na ve ândan berren Dersa'âdet'e vürûd edeceğini ve Devlet-i aliyye ile Sardunya devleti beyninde der-kâr olan vedd ü müvâlât iktizâsınca, elçi-yi mersûme dergâh-ı âlî Kapucu-başlarından bir mihmândar ta'yîn ve irsâli husûsunu inhâ etmiş ve emsâli keyfiyeti teşrifât tarafından lede's-su'âl, bu misillü orta elçilerin Dersa'âdet'e geleceği ihbâr olunarak, Silâhşorân-ı hassa veyahud Zu'amâ'dan birisi mihmandar ta'yîn olunmak ve geldikten sonra sâbıkları üzere icrâ-yi resm kılınmak kâ'ide-i kadîmeden olup, elçi-yi mersûm müceddeden râbita-gîr olan mu'âhede akîbinde meb'ûs olmak cihetiyle, sâbıkları yok ise de Prusya ve İsveç elçilerine tatbîk olunarak, Silâhşorân-ı hassa'dan veyahud Zu'amâ'dan bir mihmandar ta'yîni husûsu bir kıt'a varakaya der-kenar olunmuş olmağla, manzûr-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulmak için arz ve takdîm olundu. Elçi-yi mersûmun Boğaz'a vürûdunda, hakkında merâsim-i mihman-nevâzinin icrâsı için Boğaz Muhâfızı Mustafa Paşa kullarına taraf-ı çâkeriden mektub tahrîr ve emsâline kıyâsen Silâhşorân-ı hassa'dan Mustafa Ağa kulları mihmandar ta'yîn ve cânib-i mîrîden münâsib mikdârı harc-ı râh i'tâ ve iktizâsına göre yol fermânı ısdâr olunarak, Boğaz'a tesyîr olunup, ba'dehu elçi-yi mersûmun Dersa'âdet'e vürûdunda lâzım gelen merâsim-i âdîye icrâ kılınması husûslarında ne vechile irâde-i seniyye-i mülûkâneleri müte'allik olur ise, emr ü fermân şevketlû, kerametlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.

25 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 1

Vesika Sıra

No. 47412/A

Bu def'a Sardunyalu tarafından orta elçilik ile Dersa'âdet'de ikâmet etmek üzere ta'yîn olunan elçisi gelmek üzere olduğu maslahat-güzârı tarafından resmen ba-takrîr inhâ olunmağla, emsâline nazaran ne vechile olmak iktiza eder. Teşrifâtdan gereği.

Bu misillü orta elçilerin Dersa'âdet'e tevârüd eyleyeceği ihbâr olunarak, Silâhşorân-ı hassa'dan veyâhud Zu'amâdan birisi mihmândar ta'yîn olunmak ve Dersa'âdet'e vürûdundan sonra, sâbıkları üzere icrâ-yi resm kılınmak kâ'ide-i kadîmeden olup, Âstâne-i aliyye'ye gelecek Sardunya orta elçisi müceddeden râbita-gîr olan mu'âhede akîbinde meb'ûs olmak cihetiyle, sâbıkları yok ise de, Prusya ve İsveç elçilerine tatbîk olunarak, Silâhşorandan veyâhud Zu'amâ'dan birisi mihmândar ta'yîn birle, Dersa'âdet'e geldikten sonra, merâsim-i sefâretin icrâsı menût-ı emr ü irâde-i seniyyeleri idüğü ma'lûm-ı âlileri buyuruldukda ferman men-lehü'l-emrindir.

11 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47398

Kâimimakam Paşa:

İşbu takrîrin manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Sardunya Elçisi, düvel-i sâ'ire elçilerine mekîs olmayub, zâten ma'kulcedir. Hizmet-i riyâsetden taltîflice mukâbele olunarak cevâb verilmiş ve mersûmun zevcesine verilmek için Defterdar'dan getirtilüp, Kıryako ile elçi-yi mersûme gönderilen şalların a'lâ boyundan olduğu isâbet olmuş bu makûle izhâr-ı safvet ve istikâmet yüzünde görünen süferâya Devlet-i aliyyemiz tarafından dahi hüsn-i mu'âmele ve hürmet lâzimedendir.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû vefî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Evvelki gün hâk-pâ-yi hümayûn-ı şâhânelerine arz ve istîzân olunduğu üzere, Sardunya elçisi bugünlerde zevcesi vilâyeti tarafına gidecek olduğundan kendisi dahi Boğaza ve iktizâ eder ise İzmir'e kadar berâber gidüp yine avdet etmek üzere yol emri ve tahrîrât istemiş ve kable'l-azîme bir kerre tebdilen hizmet-i riyâsete gelüp, lisânen dahi ifâde ve muvâra'at arzusunda olduğunu iş'âr etmiş olduğundan, bi'l-muvâfakat dünkü Cum'a günü ba'de'z-zuhr Bâb-ı âli'ye hizmet-i riyâsete gelüp, lede'l-mülâkât elçi-yi mersûm kelâma bed' ile benim madamanın burada yanımızda olan oğlu ve kızlarından başka, memleketi cânibinde dahi diğer evlâdı ve peder ü mâderi olduğundan, anları arzu ederek, ol tarafa gidecek olmağla, muhlisiniz dahi teşyi' edeceğim. El-hâletü-hâzihi bir fırkateyn Sardunya seffinesi, li-ecli't-ta'mîr İzmir'de ve diğer bir kıt'a sagîr seffine dahi Boğaz hisarları tarafında tevakkuf üzere olmağla, buradan Boğaz'a gidüp, Boğaz'daki seffine uymadığı takdirde, İzmir'e kadar, beraber azîmet ve beş on gün anda ikâmet ile ba'dehu Dersa'âdet'e avdet etmek niyyet-i hâlisânem olduğundan başka, İzmir'e kadar gidildiği sûrette, gelir iken Bursa'ya dahi uğrayup, görmek isterim ve muhlisinizin avdetime kadar umûr-ı sefâreti Kiryako (كيرقو) bendeniz rü'yet edecek olmağla, her hâlde hakkında mehâsin-i himem-i seniyye bi-dirîğ buyurulması niyâz-ı hâlisânem olarak, bugün bu vechile ifâde-i hâl ve ruhsat-ı aliyeyi istihsâl zımnında gelmişimdir dedikde, berü taraftan Sardunya devleti, Devlet-i aliyeye'nin dost-ı ehabbı olmağla, Elçi Beyin ve cümle Sardunyalular'ın haklarında evvel ve âhir her türlü müsâ'adât-ı seniyye erzân buyurula geldiği misillû, Elçi Bey dostumuzun beş on gün gaybetinde dahi revîş-i umûr ve husûsuna dikkat olunur ve zevcesi dahi yümnü'l-mevlâ sâlimen memleketine varup, akrabaları ile mülâkât eder yollu sözlerle taltîf olundukda, elçi-yi mersûm-ı muhlisiniz dahi nezd-i Saltanat-ı seniyye'de ikâmete me'mûr olduğumdan berü mesâlih-i seniyye-i Devlet-i aliyeye'ye ne derece sa'y ü gayret eylediğim ra'nâ ma'lûmunuzdur. Hatta devletim taraftan yedime verilen ta'limâtta elinden geldiği kadar mesâlih-i Devlet-i aliyeye'ye sa'y ü gayret eyle deyü mündericidir. Kaldı ki, havâdis olarak, dünkü gün Hocabey'den [Odesa] bir Sardunya seffinesi geldi. Kapdamı hemşehrim ve hem i'timâd eylediğim bir şahıs olup, şu vechile ifâde eder ki, Pazar günü ki, bu gün altı gün oluyor, Hocabey'den azîmet ile Cumartesi günü Varna'dan Hocabey'e bir kıt'a tüccar gemisi vürûd ederek, ale'l-acele imdad askeri irsâl olunması ve hiç olmaz ise bin kadar asker yetiştirilmesi tenbih olunmuş olmağla, mütâlâ'a-i hâlisâneme göre, şu aralık Rusyalu'ya bir fena hâl vâki' olmuştur dedikde, berü taraftan geçen Cum'a günü Rusyalu iki def'a Varna kal'asına hücum ederek, ikisinde dahi külli hezîmet ile çekilmiş deyü işidiliyor; tekrar asker istemesi şâyed buna mebnî ola denildikde, dediğiniz hezîmet Cum'a günü olduğuna göre, Hocabey'den istimdâd etmesi müstakıl bu sebepten olmamak gerekir; zîrâ seffineler Varna'dan dört günde Hocabey'e varmakda olmağla, bu seffinenin irsâli ondan evvelce olmak iktizâ ediyor, hatta seffine-i mezkûreden iki gün mukaddem diğer bir tüccar seffinesiyle Hocabey'e bir takım mecrûh vürûd ederek, seffine-i mezkûrenin me'mûriyeti mücerred zikr olunan mecrûhları Hocabey'e nakl ile düvel-i ecnebiyye elçilerini alup, Rusya tarafına götürmek imiş. Muahharen, anı müte'akıb mezkûr tüccâr seffinesinin öyle ale'l-acele irsâline nazaran, elbette sonradan bir fena hâl vâki' olmuş, yahud Rusyalu'ya âriz olan hastalık pek şiddet bulmuştur. Şöyle ki, bi-hikmeti'llâhi-te'âla Rusya askeri içinde hastalıktan külli nüfûs telef olmaktadır ve bu eyyamda Hocabey'e beş bin kadar mecrûh gitmiştir ve yine kapdan-ı mersûmun ifâdesine göre bu def'a Rusya İmparatoru ma'iyetine me'mûr düvel-i ecnebiyye elçilerini celb ederek, cümlesi Köstence'ye gelüp, İngiltere elçisi Hocabey'de kalmış dedikde, berü taraftan mütecâhilâne, İngiltere elçisi acaba hasta mı imiş denildikde, öte cânibden elçi-yi mumâileyh

zâhirde biraz mizâcsız görünerek, Varna etrafının havası dahi uygunsuz olduğundan nâşi gitmemiş denilür ise de, sebep-i hakîkîsi öyle olmamak gerektir. Belki İngilterelü'nün usûlüne muhâlif vukû' bulan şeylerden dolayıdır, zannolunur dedikde, berü taraftan Rusya İmparatoru mukaddemce elçileri kendisi Hocabey'e göndermiş idi, şimdi getirtmesi neden icâb etmiş, yoksa kendileri mi gelmek istemişler denildikde, öte cânibden, çünkü elçiler, Rusya Kralı ne mahâlde bulunur ise, onun nezdinde ikâmete me'mûr olduklarından, mukaddemce Rusya İmparatoru ile berâber Pazarcık tarafına gitmişler idi. Sonra Kral Hocabey'e gittikde, anlar dahi beraber gidüp, ikinci def'a Varna üzerine gelişinde, kral-ı mumâileyh Varna tarafında kendüye bile ikâmet edecek mahâl bulmayarak, sefinede ikâmetle cümlesinin birden sefinede ikâmeti su'ûbetlû olacağından dolayı, i'tizâr ederek, güyâ kendi rızâsiyle bunları Hocabey'de bırakmış gitmiş ise de, bunlar Hocabey'de kalmalarını istemiyerek, muahharen tekrar kral-ı mumâileyhe yazup, ma'iyetine gitmelerini istemiş ve ol dahi kemâfi's-sâbık müdâfa'a cevâbı vermiş ise de, elçiler gücenüp, derhâl devletleri taraflarına tahrîr etmiş olmaları ile gâliben Rusya İmparatoru bunu haber alup, sonradan celb etmeye mecbûr olmuştur dedikden sonra, tezyîl-i kelâm ile bugünlerde Beç'den tarafıma vürûd eden bir kıt'a mektup me'âline göre, güyâ Rusya İmparatoru Akdeniz'de olan amirâline Akdeniz Boğazı'nı abluka etmek üzere emir göndermiş deyü yazılıyor. Bundan anlaşılan Rusyalu Karadeniz tarafından zahîrenin men'ine kanâ'at etmiyerek, Mısır ve Akdeniz'de vâki' mahâl ve sevâhilden dahi âsitâne-i sa'âdet'e zahîrenin vürûdunu men' ile tazyîk dâ'iyyesi demek oluyor. Lâkin sahîh mi, değil mi bilmem ve şu kadar ki, sahîh olmak lâzım gelse, bu def'aki muhârebesi hakkında peşin İngilterelü ile ettiği mukâvele-i resmîyesine külliyen muhâlif olmağla, artuk bunu, İngilterelü hiç hazm ve kabûl etmeyeceğ'e benzer. Zîrâ mukaddem ki mukâvelelerinde Akdeniz'deki donanmasını i'mâl etmemek üzere meşrûta ve hatta geçende İngiltere ve Fransa'dan tarafınıza gelen mektublarda dahi musarrah idi demesine mukâbil, Rusyalu evvel-emirde güyâ Karadeniz Boğazı'nı taraf-ı Devlet-i aliyye'den mesdûd olarak, ticâretine hâlel gelmiş olduğunu vesîle-i şikâyet eylediği misillû, kemâl-i gurûrundan, ya'ni Akdeniz'deki donanmasını i'mâle hâcet olmaksızın, berüden işimi görürüm dâ'iyyesine düşdüğünden mukaddem, ol vechile mukâvele etmiş ise de, ihtimâl ki şimdi maslahatını dediği gibi uyduramaması cihetiyle, böyle dâ'iyyelere teşebbüs etmesi ba'id değildir. Her ne ise buna dahi hazret-i Hakk kerîmdir. Bu bâbda kable'l-vukû' Devlet-i aliyye tarafından bir şey denilemez ise de, öyle bir hâl vukû'u takdîrinde taraf-ı Devlet-i aliyye'den dahi, elbette iktizâ eden vesâile teşebbüs olunur denildikde, öte cânibden yine mektûb-ı mezkûrda mahremâne mündericidir ki, İngiltere devletinin Françelü tarafından Mora'ya asker irsâlini tecvîz etmesi ba'zı şurûta mebnî olup, ez-cümle İbrahim Paşa Mora'dan çıktığı gibi Fransa askerinin dahi i'âdesi meşrût ise de, el-hâletü-hâzihi asâkir-i Mısriyye Mora'dan azîmet etmekde olarak, Françe askeri ise Mora'da eyleşmek sûretinde olmağla, bu keyfiyyet İngiltere devleti ile, Françe devleti beyninde elbette bürûdet ve belki husûmete sebep olacağı melhûzdur ve bir kaç mahdır bunların biribirleriyle beynleri uygunsuzlaşmakda olmağla, elbette çok sürmeyüp meydana bir şey çıkacaktır; hatta bu husûsda Françe vükelâsı dahi mütehayyir olup, şöyle ki, Françe ehâlisi iki kısım olarak, biri rehâbin gurûhu ve diğeri erbâb-ı umûr olup, işbu, Mora'ya asker irsâli maddesi mücerred rehâbin gurûhu ma'rifetiyle olmağın, erbâb-ı umûr ara yerde muztarib kalmıştır ve Mora'da Fransa askerinin hâlleri elbette uygunsuz olacağı âşikârdır yollu, ba'de'l-ifâde, geçen gün zevcesiyle Râmi Çiftliği tarafına gidüp, temâşâ ve tahsin eylediğini îrâd ve du'â-yi tezâyüd-i ömr ü şevket-i şâhânelerini yâd etmekle, berü taraftan dahi Elçi Bey dostumuzun, öteden berü meşhûr olan hüsn-i sülûk ve istikâmeti sebebiyle hakkında hüsn-i teveccüh-i âlî derkârdır; hatta bu def'a zevcesinin azîmeti husûsu mesmu'-ı hümayûn-ı hazret-i şehinşâhî buyurulduğundan, li-ecli't-taltîf ba'zı

ihşân-ı şâhâneleri buyurulmuş olmağla, tarafınıza gönderilecektir yollu, bi'l-münâsibe beyân olundukda, elçi-yi mersûm pek çok perestîş ederek bu derece inâyete istihkâk-ı âcizânem olmayarak, teşekküründe âciz isem de ma'al-kusûr bu bâbda teşekkür ve memnûniyyet-i hâlisânemin hâk-pâ-yi hazret-i şehinşâhiye ifâdesi niyâz-ı dâ'iyânemdir diyerek, izhâr-ı kemâl-i mesrûriyyet ile avdet etmiş ve ba'dehu muktezâ-yi irâde-i seniyye-i şâhâneleri üzere Defterdar Efendi ma'rifetiyle bir çift a'lâ... Çârşal getirilüp, mersûm Kıryako vesâteti ile elçi-yi mersûm tarafına gönderilmiş idüğü muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı şehriyârileri buyruldukda emr ü fermân şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerininindir.

[Sene: 1245 = 1829]

16 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesîka Sıra

No. 47403

Kâimimakam Paşa

İşbu taktîrin manzûr ve me'âli ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Sübhânallah. Bu da bir garîb keyfiyyet. Sardunyalı iddi'â-yi hulûs ve safvetde gezerken, bu maddenin bu vechile vukû'a gelmesinden frenglerin Devlet-i aliyyemiz hakkında nasıl oldukları ma'lûm oluyor. Taktîrinde beyân ve istîzân olduğu vechile, sefîne-i mezkûrun hamûlesi olan eşya sâhibine verilüp, Tersâne-i âmire'ne çekdirilsün ve içinde olan tayfaları Cezâyir-i seb'a gâvurlarından ve İngiltere teba'asından olduklarından Akdeniz'e def olunup, fakat kapdani Moskovlu olduğundan, tard ve def' olunmaktan ise sâ'ir üserânın yanına konulmak üzere Ada'ya gönderilsün.

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Geçende hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerinden istîzân olduğu üzere, el-hâletü-hâzihi Rusya iskelelerinden yağ ve demir ve halat ve âhen misillü erzâk ve eşyâ hamûlesiyle Dersa'âdet'e ne mikdar Nemçe ve Sardunya misillü müste'men sefâyni gelür ise, gümrük ve liman defterlerine kayd ü sebt ile bu taraftan dahi adedi adedince ba'zı meyve-i huşk ve hamr ve sâ'ir eşyâ-yı gayr-i memnû'a hamûlesiyle ol mikdar müste'men tüccar teknelerinin Karadeniz'e azîmetine ruhsat verilmekte olduğundan, bu esnâda Sardunyalı Ciyovanni Cibrata nâm kapdan, Boni-kuranlı (بوني قرانلي) ta'bir olunur, râkib olduğu sefinesine tahmîl eylediği ecnâs eşya hamûlesiyle bu taraftan hîn-i hareketinde nizâmı vechile liman me'mûrları sefîne-i mezkûreyi yoklamaya vardıklarında, derûnunda bulunan tayfaların cümlesi Cezâyir-i seb'a gâvurlarından olduğu ihşâs kılınarak, sefîne-i merkûmenin keyfiyyetini lede't-taharrî, bundan akdemce Karadeniz'den hinta hamûlesiyle Dersa'âdet'e gelen düvel-i selâse sefâyninin hamûleleri, bu tarafta ihrâc ve iştirâ birle, bilâ hamûle Bahr-i sefid'e tard olunan Rusya tüccâr sefâynininden olduğu tebeyyün etmiş ve ba'dehu Sardunya tercemâm ihtiyar Kıryako liman odasına varup, bu sefîneyi bizim kapudanımız Şira cezîresinde akçasiyle bi'l-mübâyâ'a şimdi Der-i aliyye'ye geldi deyü söylemiş ise de, sefîne-i merkûmeye İstanköy cezîresinden mal tahmîl eden bir Yahudinin kapudân-ı mersûm ile beynlerinde zuhûr eden münâza'adan dolayı ibrâz etmiş olduğu kâğıdda, sefîne-i merkûme Rusyalı İstefano kapudanın ismine muharrer çıkmış ve tercemân-ı mersûm ol esnada liman odasında bulunmuş olduğundan, bunu gördüğü gibi hacâletinden bir diyecek bulamayup, hatta bu husûsu Bâb-ı âli'ye ifâde etmeksizin beynimizde râbîta verelim diyerek, itmâ' sûretine sapsmış ise de bu dahi kârgir olamayacağını anlayup gitmiş ve ba'dehu yine limana gelüp, sefîne-i

mezkûrenin mürûruna ruhsat verilmediği hâlde derûnunda olan eşyanın gümrüğü verilmiş olduğuna binâen, âhar bir sefneye devr olunmasını lede'l-ityân bir sefineden âhar sefneye eşya devri memnû' olduğu ve mal sâhibi tebeyyün eyledikde başkaca iktizâsına bakılmak lâzım geleceği cevâbı verilerek, müdâfa'a ile nihâyet sefine-i merkûme Sardunyalı kapudanın olmadığını tercemân-ı mersûm dahi anlayup, bilâhire derûnundan, Sardunyalı kapudanını ihraç ve üzerinde olan Sardunya bandırasını ağız ederek, sefine-i merkûmeyi, Devlet-i aliyye'nin re'y ve irâdesine terk etmiş oldukları beyânı ile sefine-i mezkûre hakkında ne vechile mu'âmele olunması lâzım geleceğini liman me'mûru kulları istizân eylemiş ve tiz elden olduğu mahâlde tevkîfi tenbîh olunmuş olmağla, sefine-i merkûmenin tâyfarı Cezâyir-i seb'a gâvurlarından ve İngiltere teba'asından olduklarından Akdeniz'e def' olunmak ve hamûlesi olan eşya Sardunya malı olduğuna nazaran sahibine verilmek üzere, fakat sefine-i mezkûre Tersâne-i âmirelerine çektililüp, sâhibi olan Rusyalı Kapudan-ı mesfûr dahi küreğe vaz' veyahud esîr-i harb olmadığına binâen, Karadeniz'e tard ve def' kılınmak hususlarında ne vechile irâde-i seniyye-i mülûkâneleri sünûh ve sudûr buyurulur ise, emr ü ferman şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

[Sene: 1245 = 1829]

23 No. lu Hatt-ı Hümayûn

Vesika Sıra

No. 47410

Kâimimakam Paşa

İşbu takrîrin ve elçi-yi mersûmun takrîri manzûr ve ma'lûm-ı hümayûnum olmuştur. Vâkı'a elçi-yi mersûmun safvet ve hulûsu derkâr olmağla, Devlet-i aliyyemiz tarafından dahi bi'l-mukâbele mu'âmele olunmak lâzımedendir. Takrîrinde beyân ve istizân olunduğu vechile elçi-yi mersûmun zevcesi mersûmeye verilmek üzere, Defterdar ma'rifetiyle bir çift şal uydurulup, i'tâ olunsun. Ancak, şalların kıymeti pek dîn olmayup, şân-ı Devlete-i aliyyemize göre gösterişlice boylarından olsun.

Şevketlü, kerâmetlü, mehâbetlü, kudretlü, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Dersa'âdetlerinde mukim Sardunya elçisi Bâb-ı âlilerine bir kıt'a takrîr takdîmi ile me'âlinde iyâl ü evlâdını İtalya'da kâin Milân şehrinde olan akrabâsına göndermek için İzmir'de vâkı' Sardunya donanmasına isâl ve irkâb etmek üzere kendüsü dahi bi'r-refaka İzmir'e kadar gidüp, yine gelmekliğe devleti tarafından me'zûniyyet beyânıyla ol vechile hareket ve azîmeti zımnında lâzım gelenlere hitâben, bir kıt'a yol hükm-i şerîfi ve mekâtib-i çâkerî i'tâsını istid'a etmiş olup, elçi-yi mersûm ber-vech-i meşrûh devleti tarafından me'zûniyyet beyân etmekle, ol vechile İzmir'e gidüp, gelmesi zımnında ber-mu'tâd yol emr-i şerîfi i'tâsında bir güne be's olmayup, ancak Sardunya tercemânı ihtiyar Kıryako işbu takrîri takdîm sırasında Sardunya devletinin ve elçi-yi mersûmun öteden berü Saltanat-ı seniyyelerine sadâkat ve hulûslarından bahsederek, elçi-yi mersûm mücerred zevcesi için İzmir'e kadar gidüp, beş on gün zarfında yine Dersa'âdet'e avdet edeceğini ve gelinceye kadar kendüsünü maslahat-güzâr sûretinde vekil bırakacağını ve kable'l-azîme şimdilik şöylece vedâ' için tebdilen hizmet-i riyâsete dahi geleceğini ba'de'l-beyân, zevce-i mersûme bir müddetden berü Dersa'âdet'de ikâmet edüp, bu def'a me'zûnen vilâyetine gidecek olmasına mebnî, taraf-ı Devlet-i aliyyelerinden elçi-yi mersûmu tatyib zımnında, zevcesi mersûmeye bir şey inâyet ve meselâ bir çift şal ihsan ve i'tâ buyurulduğu hâlde, elçi-yi mersûmun kemâl-i

iftihâr ve mesrûriyyetine bâdi olacağını îmâ ve bayağı niyâz eylemiş olduğundan, işbu istid'aları sâye-i himâye-vâye-i şâhânelerinde bir şey demek değil ise de, frengce beynlerinde bir nevi' mücib-i iftihar olup, mukaddema İngiltere elçisinin zevcesi hakkında dahi bu vechile ihsân-ı âli vukû'u mesbûk idüğünden, ber-minvâl-i muharrer bir kıt'a yol emri isdâr ve Defterdar Efendi kulları ma'rifetiyle bir kaç bin kuruşluk bir çift münâsib şâl uydurulup i'tâ olunması husûslarında ne vechile irâde-i seniyye-i mülûkâneleri şeref-sudûr buyurulur ise, muktezâ-yi münîfi icrâsına ibtidâr olunacağı ve takrîr-i mezkûr dahi manzûr-ı me'âli-mevfûr-ı şâhâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılındığı muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yi şehinşâhîleri buyuruldukda emr ü fermân şevketlû, kerametlû, mehâbetlû, kudretlû, velîni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

[Sene: 1245 = 1829]

23 No. lu Hatt-ı Hümayûn melfûfu ı

Vesika Sıra
No. 47410/A

Âstâne-i sa'âdet'de mukim Sardunya elçisi dâ'ilerinin takrîridir.

Sardunya elçisi dâ'ileri ehl ü iyâlini, İtalya'da, Milân şehrinde vâki' akrabalarına göndermek için anlar ile refâkat ederek, İzmir'de de vâki' Sardunya donanmasına isâl ve irkâb eylemeye Sardunya Kralı tarafından me'zûn olduğu hasebiyle elçisi mumâileyh dâ'ileri der-i Devlet-i aliyye'den bu âna değin mazhar ve müftehir olduğu inâyât-ı kemâlesinden teşekkürüne kâdir olamayup, şevketlû, kudretlû, inâyetlû, şehinşâh-ı Efendimizin dâmen-i inâyet-vâye-i hüsrevânelerinden ayrılamadığından nâşi yine beş on gün zarfında Âstâne-i sa'âdet'e avdet eylemek murâd etmekle, vech-i lâyıki ile Boğaz hisarlarının ve Boğça adası'nın ve İzmir'in Paşa hazretlerine ve kadılarına hitâben bir kıt'a hükm-i şerifi ve mekâtib-i samiyye ihsan buyurulmak bâbında elçisi mumâileyh ricâ ve niyâz eder.

[Sene: 1245 = 1829]

15 No. lu Hatt-ı Hümayûn

Vesika Sıra
No. 47402

Kâimimakam Paşa

İşbu iki bend takrîrin ve Rusya ve Sardunya elçileri taraflarından verilen takrîrlerin terceme ve takrîrleri manzûr ve me'alleri ma'lûm-ı hümayûnum olmuştur. Bend-i evvelde beyân ve istizân olduğu vechile Sardunya elçisine ve oğlu ile tercemân-ı mersûma o kıymetde birer kutu yahud o bahada birer şâl Defterdar ma'rifeti ile bi't-tanzîm i'tâ olunsun. Ancak bend-i sânide beyan olduğu üzere gerek elçi-yi mersûmun ve gerek Rusya elçisinin şu günlerde cevâmi'-i şerîfelere ve mahâll-i sâ'ireye sefâret takımıyla gezmeleri münâsib görünmemekle, sıra ve mevsimlerine ta'lîkan önü kesdirilmesi münâsib görünür. Kaldı ki, Rusya elçisi henüz gelmiş ve devlet-i aliyyemizle Rusya devleti beyninde gün be-gün tezâyüdü me'mûl olan safvet ve müvâlâtın devam ve istikrarı muktezâsından olarak, bu misillü şeylerin elçi-yi mersûm hakkında diriğ olunmayacağı zâhirdir denilerek, cevâb-ı iknâ'îye ile savuşdurulması mümkündür zannedirim. Ser-asker Paşa ile bi'l-muhâbere âna göre, Reîs iktizâsına göre cevâb versün.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Dersa'âdetlerinde mukîm Sardunya devleti orta elçisi, Bâb-ı âlilerine bir kıt'a takrîr takdîmiyle me'âlinde, bu def'a Sefâret Müsteşarı ve Tercemâm olan Kavalier Freriko (قوالير فريركو) nâm Beyzâde, devleti tarafından maslahat-güzâr nasb olunmuş ve ol vechile kendüsü azîmete me'zûn olmuş olduğundan, ne gûne tahsis buyurulur ise, li-ecli'l-vedâ' ol vakit gelüp, hizmet-i riyâset ile mülâkât etmesini ve kendüsünün Dersa'âdetlerine vürûd ve ikâmeti beş seneyi mütecâviz olarak, Devlet-i aliyye ile Sardunya devleti beyninde derkâr olan musâfât-ı kâmile iktizâsından olmak üzere hakkında vâki' olan hürmet ve ri'âyetden pek memnûn olduğunu ma'riz-i teşekkürde îrâd ve inhâ etmiş ve tercemânı vâsıtasıyla şifâhen gönderdiği haberde dahi hasbe'l-musâlaha ba'zı düvel elçileri min-gayr-i resm hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhânelerine ruhsûde olmakda olduğundan, kendüsünün dahi bu def'a Dersa'âdetlerinden avdeti vesilesiyle icrâ-yi lâzime-i teşekkür ve vedâ' için mübârek hâk-pâ-yi kimyâ-sâ-yi mülûkânelerine rû-mâl olması ve akrân u emsâli beyninde, kendüye dest-mâ-ye-i mübâhât olmak için ba'zı gûne inâyet ve ihsân-ı şâhâneye mazhariyyeti azîm iftihâr ve memnûniyyetini müstelzim olacağından, ol vechile münâsib hediye-i seniyye-i şâhâne ile gerek kendüsünün ve gerek oğlunun avâtıf-ı âlem-şümûl-i pâdişâhânelerinden hissedâr-ı âtîfet ve inâyet buyurulması elçi-yi mumâileyhin iltimâs-gerdesi olduğunu ve tercemân-ı mersûm kendüsü fi'l-asl teba'a-i Devlet-i aliyye'den olan Dobra-Venedik (Dübrovnik)li olarak, öteden berü kendüyü Devlet-i aliyye bendesi bilmekte olduğundan bahisle, bu sırada kendü hakkında dahi iltifât-ı âlî şâyân ve sezâvâr buyurulmasını tekrâr ale't-tekrâr ifâde ve niyâz eylemiş ve hizmet-i riyâsetden bu makûle ikâmete me'mûr düvel süferâsının avdetlerinde, hâk-pâ-yi hümâyûn-ı şâhâneye rû-sâyi-i vedâ' olması mesbûk olmadığı cevâbı verilerek, ol da'vâdan ferâgat ettirilmiş ise de, ba'zen bu makûle devletleri cânibine avdete me'zûn olan süferânın li-ecli'l-vedâ' hizmet-i riyâsetle mülâkâtında, taraf-ı eşref-i şâhânelerinden olarak, kendülerinin hâl ve haysiyetlerine göre, münâsib kutular verilmesi mesbûku'l-emsâl olarak, mukaddemce avdet eden Felemenk elçisine dahi mîri mevcûdundan ba'zı şallar inâyet ve ihsân buyurulmuş idüğünden, sâbık ve emsâline kıyâsen bunlara dahi hediye i'tâsına müsâ'ade-i seniyye-i şâhâneleri şâyân buyurulduğu hâlde beş altı bin kuruşluk ziyetlice bir kutu elçi-yi mumâileyhe ve üç bin kuruşluk bir kutu oğluna ve bin beş yüzlük bir kıt'a kutu dahi tercemân-ı mersûmâ elvereceğinden, bu vechile kutular veyahud bu bahâlarda mîri mevcûdundan şallar i'tâsı şıklarından hangisi muvâfık-ı irâde-i seniyye-i mülûkâneleri buyurulur ise, mersûmunun hizmet-i riyâset ile hîn-i vedâ'larında taraf-ı Saltanat-ı seniyyelerinden olarak, i'tâ kılınmak üzere, Defterdar Efendi kullariyle, bi'l-muhâbere tanzîm ve tesviyesine mübâderet olunacağı muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı şehinşâhîleri buyuruldukda, emr ü fermân şevketlû kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindir.

Tercemân-ı mersûmun muahharen vâki' olan ifâdesinde dahi elçi-yi mumâileyh, fakat Ayasofya Câmi'-i şerifini ziyâret arzusunda olduğunu ve müsâ'ade-i seniyye erzân buyurulması niyâzında idüğünü ihbâr eylemiş ve Rusya elçisi Ribobiyr (ريوبير) dahi Ramazan-ı şerifde bir kıt'a takrîr takdîmiyle, düvel-i mütehabbe elçilerinden ba'zı hâhişger olanların sefâret takımı ile selâtin-i izâm cevâmî-i şerifesini ziyâret etmeleri mesbûk olduğundan bahisle, kendüsü dahi ma'iyetinde bulunan sefâret hademesiyle selâtin-i izâm cevâmî-i şerifesini ve saray-ı hümâyûnlarını ve şâyân-ı temâşâ olan mahâlleri müşâhedeye ruhsat-ı seniyye-i şehinşâhîleri erzân buyurulmasını niyâz ve istid'a eylemiş ve ba'de'l-îd, iktizâsına bakılır yollu cevâb verilüp, şimdi Rusya tercemânı Frenkani (فرنكنى) dahi elçi-yi mumâileyhin işbu niyâzını tekrar ederek, ruhsat-ı seniyye erzân buyurulmasını elçi-yi

mumâileyh iltimâs eylediğini ihbâr etmiş olmağla, takrîr-i mezkûr dahi manzûr-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulmak için arz ve takdîm kılıldığı ve vâkı'a bu misillü düvel-i mütehabbe süferâsının selâtîn-i izâm cevâmî'-i şerifesini ziyâret eyledikleri mesbûk olup, İngiltere elçisi dahi Topkapı Sâhil-sarây-ı hümâyûnlarını ve sâ'ir ba'zı mahâlleri temâşâ etmiş olduğundan, Rusya elçisi dahi bu vechile istid'aya teşebbüs etmiş ise de, sarây-ı hümâyûnları temâşâsının hüsn-i müdâfa'ası sûretine teşebbüs olunarak, ondan sarf-ı nazar ile muvâfık irâde-i seniyye-i şâhâneleri buyurulur ise, Ser-asker Paşa kulları ile muhâbere olunarak, Rusya elçisine, sefâret takımı ile bir gün selâtîn-i izâm cevâmî'-i şerifesini ziyâret etmek ve Sardunya elçisine dahi yalnız Ayasofya Câmî'-i şerifini görmek üzere ruhsat verileceği muhât-ı ilm-i cihân-şümûl-i şehriyârîleri buyuruldukta emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emr eferdimizindir.

3 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47390

Kâimimakam Paşa

İşbu takrîrin ve müsvedde ile zikr olunan tercüme manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Müsvedde-i mezkûre ol vechile tebyîz ve techîz ettirilüp, mühr-i hümâyûnumuz ile üzeri temhîr olunmak üzere tekrar taraf-ı şâhânemize arz olunsun ve nâmeler dahi ber-mu'tâd Dîvân Kalemî'nde hıfz olunsun.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere, Sardunya Krallığı'nın teceddüdü cihetiyle Kral-ı cedîd tarafından hâk-pâ-yi mekârim-sâ-yi şâhânelerine ve taraf-ı çâkeriye olarak, vürûd eden nâmeleri li-ecli't-takdîm Kral-ı mumâileyhin Dersa'adetlerinde mukim maslahat-güzârı, muktezâ-yı irâde-i seniyye-i şâhâneleri üzre geçen cumartesi günü Bâb-ı âlilerine celb olunarak, zikr olunan nâmeleri teslim etmiş ve maslahat-güzâr-ı mersûm hakkında rüsûmât-ı mu'tâde bi'l-icrâ i'âde olunmuş ve taraf-ı eşref-i şehinşâhilerine olan nâmesinin sûreti tercümesi geçende manzûr-ı hümâyûn-ı şâhâneleri buyurulmuş olduğundan, yalnız taraf-ı çâkeriye muharrer nâme tercüme ettirilerek, asılları ve cânib-i me'âli-menâkıb-ı mülûkânelerinden yazılmak üzere, ber-mu'tâd kaleme aldırılan cevâb müsveddesi ile beraber, meşmûl-i nazar-ı me'âli-eser-i şehriyârîleri buyurulmak için arz ve takdîm kılınmış olmağla, müsvedde-i mezkûrenin sebk ü ibâresi muvâfık-ı irâde-i seniyye-i hilâfet-penâhileri buyurulur ise, tebyîz ve techîz ettirilerek, üzerinin mübârek mühr-i hümâyûn-ı şâhâneleriyle temhîri zımnında arz ve tisyâr olunacağı ve zikr olunan nâmeler ber-mu'tâd Dîvân-ı Hümâyûnları kaleminde hıfz ettirileceği muhât-ı ilm-i âlem-şümûl-i zillullahileri buyuruldukta emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.

3 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu

Vesika Sıra

No. 47390/A

Taraf-ı eşref-i hazret-i Kaymakâmiye bin sekiz yüz otuz bir sene-i İseviyyesi şehri Teşrîn-i evvel'in yirmi üçü târihiyle müverrah Sardunya Kralı tarafından irsâl olunan nâmenin tercemesidir.

Ba'de'l-ekab.

Sardunya Kralı ve Savua (ساوا) ve Cenova Dukası ve Piyemonte Prensi ve سایر nice bilâd ve bikâ'ın hâkimi Şarl Felix cenâbları bu def'a hulûl-i eccl-i mev'ûdi ile vefât edüp, zikr olunan Sardunya ve tevâbi'i krallığı bi'l-irs ve'l-istihkak uhdemize teveccüh etmiş olduğundan akdem efkârımız beyne'd-devleteyn câri olan revâbıt-ı selm ve safvete ma'tûf olarak hânedân-ı krâlimiz hakkında sinîn-i vefîreden berü izhâr buyurulan meveddet-i şâhâneyi bi'l-memnûniyye tezekkür birle, menba'-ı mehâmid-i seniyye ve sâhib-i kudret-i azîme olan zât-ı şevket-simât-ı şâhâneye derkâr olan ri'âyet-i hâlisânemizin bi'l-mukâbile ibrâz ve beyânı îcâb eylemiş olduğuna binâen ol bâbda bir kıt'a nâme-i dostânemiz ib'âs kılınmış olduğu ve selefimiz emmim müteveffa Kral cenâbları misillü, devleteyn beyninde olan zavâbıt-ı musâfâtın te'yidi ve menâfi'i mütেকâbileyi müstelzim olur ahvâlin istihsâline dikkat edeceğimiz bi-iştibâh ve bu bâbda efkâr-ı hayriyyeleri meczûmumuz idüğünün beyânı ile iktifâ olunmuştur deyü mestûrdur.

[23 Teşrin-i evvel 1831]

Mahâll-i imzâ
Şarl Alber
Kral

13 No. lu Hatt-ı Hümayûn

Vesika Sıra

No. 47400

Vâli-yi müşârün-ileyhin işbu kâime ve diğer şukkası ile evrâk-ı sâ'ire manzûr ve me'âlleri ma'lûm-ı hümayûnum olmuştur. Bu Adana'da Mütesellim bulunan habîs oğlan ile emmisi olan habîs herîf tek durur makûleden olmadıklarından, sırası geldiği anda izâle-i vücûdlarına bakılmak lâzımdır. Ancak mevsimine değin biraz dahi oyalandırılması münâsib olacağından bi't-tensib sühde beyân olunduğu üzere müşâr ve mumâileyhümâya ve merkûm-ı habîse iktizâsına göre cevâb tahrîr ve irsâl olunsun.

Devletlû, atûfetlû, mürüvetlû, re'fetlû, me'âlî-himem, kerimü's-şiyem Efendim hazretleri.

Tarsus'da mukîm Sardunya devleti konsolosu vekili tercemânı (شكرتس) nâm müste'meni mahkemeye firâr etmiş iken Tarsus ahâlisi eşkiyâsından ba'zı kimesneler, mesfûru mahkemeden cebren ahz ve katl ve emvâl ü eşyâsı ile konsolos vekilinin dahi hânesini gâret eylediklerinden sonra Françe devleti konsolosunun konağına dahi li-ecli'n-nehb hücum etmişler ise de, duhûl edemediklerini ve işbu gasb ve yağma olunan emvâlin ve mesfûr tercemânı katl ve i'dâm edenlerin zâhire ihrâcı zımında ber-muktezâ-yi Ser-askeri taraf-ı senâveriden ol tarafda iktizâ edenlere hitâben buyuruldu tahrîr ve tesribini devlet-i müşârün-ileyhanın Haleb'de mukîm konsolos vekili bir kıt'a memhûr takririyle savb-ı senâkâriye inhâ ve ihkak-ı hakk olunmasını iltimâs ve istid'a etmeğin, Devlet-i aliyye-i ebediyü'd-devâmla, devlet-i müşârünileyha beyninde el-hâletü-hâzihi pâydar olan selm ü musâfât iktizâsınca, bu misillü hukûka dâ'ir iltimâslarının tervici lâzime-i himâyet-kârı ve müsâlemetden olmağın, iltimâsı vechile bir kıt'a buyruldu tahrîr ve Tarsus tarafına irsâl ve tesyîr olunmuş ve takdîm eylediği memhûr takriri dahi manzûr-ı âlleri buyurulmak için işbu kâime-i stâyîş-hâniye leffen savb-ı âlilerine isrâ kılınmış olduğu, inşaallahu-te'âlâ muhât-ı ilm-i mekârim-şümûlleri buyuruldukda, emvâl-i mağsûbe ile kâtil-i mezbûrların zâhire ihrâcları bâbında Adana ve Tarsus mütesellimlerine mü'ekked ve müşedded evâmîr-nâme-i sâmi irsâli muvâfık-ı re'y-i

rezîn-i isâbet-rehîn-i kerîmîleri? buyurulur ise ol bâbda emr ü kerem me'âli-himem Efendim hazretlerindir.

Mehmed

Fî 25 Ramazan Sene 1247

27 Şubat Sene 1832

Haleb Vâlisi kullarının kâimesidir:

Kapukethüdası'na muharrer bir kıt'a şukkası ve yazdığı husûsa dâ'ir Tarsus ve Adana taraflarından evvelce vürûd eden evrâk ve Tarsus müteselliminin Mukata'ât Nâzırı Efendi kullarına olarak, fıstıkî kâğıd üzerine muharrer bir kıt'a şukka-i hafıyyesi ile beraber manzûr-ı hümâyûn-ı şehinşâhîleri buyurulmak için arz ve takdîm kılındı. Me'âl-i iş'ârâta nazaran Tarsus'da, Sardunya tercemânının i'dâmı ve ba'zı emvâl-i tüccârın nehb ü gasbı misillü, vukû'a gelen harekât-ı şeni'a hep Adana Mütesellimi olacak habîsin tahrîk ve ifsâdından neş'et edüp, ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğu üzere, bir vakîtden berü mütesellim-i merkûmun te'mîni sûreti iltizâm olunmakda ise de, cibillet-i redî'esi iktizâsınca yine bildiğinden kalmıyarak, envâ' habâsete ictirâ etmekte olduğuna ve bi-mennihi te'âlâ Konya'da olan alayların ilerü i'zâmında zehâyir ve sâ'ir malzemenin imrâr ve irsâli gibi şeylere ikdâm ve dikkat etmiyerek belki bi'l-akîs ba'zı mertebe ihânete tasaddî etmesi dahi muhtemel idüğüne ve Tarsus İskeleyi hasbe'l-mevki' lâzımlı mahâl olarak, müteselliminin dahi hükmü nâfiz olamaması cihetiyle, oraya bir râbitalı me'mûr ik'âdı dahi irâde-i kerâmet-ifâde-i şehriyârîleri muktezâ-yi münîfînden bulunduğuna binâen, bu hususlar dahi meclis-i şûrâda tezekkür ve dermiyân olundukda, mütesellim-i merkûm Adana'da durdukça bu makûle mel'anetleri eksik olmayacağından, bunun eslemi gerek kendüsünün ve gerek merkûmun akıl hocası olan emmisi Mehmed Bey dedikleri habîsin izâle-i vücûdları sûreti olup, şu kadar ki, bunlar için bu aralık müstakîl bir gâile çıkarılmakdan ise inşaallahu-te'âlâ Hüseyin Paşa kulları oralara vardıkda sırasını devşirerek ve iktizâ eder ise, Haleb Vâlisi müşârûn-ileyh ile haberleşerek, bağteten mi olur, ne vechile mümkün olur ise gâilesizce itmâm-ı kârlarına i'tinâ etmek üzere şimdiki hâlde yine letâyifü'l-hiyel cevâb ve mu'âmeleler ile oyalandırılması ve Tarsus iskelesine başkaca me'mûr ik'âdı husûsunun şimdilik te'hîri ile zahîre men'ine dâ'ir mukaddem yazılan tenbîh-nâmeyi te'kidten tekrar mektublar yazılarak bundan böyle işin ilerüsüne göre iktizâsına bakılması ve Haleb Vâlisi müşârûn-ileyhin iş'ârı vechile katl ve nehb-i emvâl fazîhasına mütecâsir olanların icrâ-yi te'dîblerini mü'ekkid Tarsus Mütesellimi kullarına ve Adana Mütesellimi merkûma cevâb-nâmeler tahrîr ve bu keyfiyyet iktizâsı vechile Haleb Vâlisi müşârûn-ileyhe dahi hikâye ve tezkîr kılınması sûretleri münâsib gibi hâtıra gelmiş ise de, ol bâbda her ne vechile irâde-i ilham-ifâde-i cihân-bânîleri sâniha-pirâ-yi sudûr buyurulur ise âna göre icrâ-yi muktezâsına ibtidâr olunacağı muhât-ı ilm-i cihân-şümûl-i zıllullâhîleri buyuruldukda emr ü fermân hazret-i velîyü'l-emr Efendimizindir.

17 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47404

Kâimimakam Paşa

İşbu takrîrinde beyân olunduğu üzere nâme-i hümâyûnumuzun üzeri mühr-i hümâyûnumuz [ile] bi't-temhîr tarafına i'âde olunmuştur.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû, velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğı üzere, Sardunya Krallığı'nın teceddüdünden dolayı, Kral-ı cedîd tarafından taraf-ı eşref-i şâhânelerine vürûd eden nâmeye cevâben kaleme alunup, manzûr-ı mekârim-mevfûr-ı mülûkâneleri buyurulmuş olan müsvedde tebyîz ve techîz olunmuş olmağla, üzerinin mübârek mühr-i hümâyûn-ı şevket-makrûn-ı şehinşâhîleriyle temhîr ve tezyîni zımında, ma'rûz-ı huzûr-ı sâtî'u'n-nûr-ı zıllullâhîleri kıldığı muhât-ı ilm-i âlem-ârâ-yı cihân-bânileri buyuruldukda emr ü fermân şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.

[Sene: 1247 = 1831-1832]

2 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47389

Benim Vezirim

İşbu takrîrin ve zikr olunan i'timad-nâmeler ile tercümeleri manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Takrîrinde beyân olunduğı vechile, nâme-i mezkûreler ber-mu'tâd Dîvân-ı hümâyûnumuz kaleminde hıfz ettirilsün.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Padişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyurulduğı üzere, bu def'a Dersa'âdetlerine gelmiş olan Sardunya Maslahat-güzârı Comte Louis Philippe de Bonneval'i (قوته لويده بونا والى) geçen gün resmen Bâb-ı âlilerine gelüp, taraf-ı çâkeriye ve hizmet-i riyâsete olan i'timad-nâmelerini takdîm etmiş olmağla, tercüme ettirilerek, manzûr-ı hümâyûn-ı şehriyârileri buyurulmak için asıllarıyla beraber ma'rûz-ı huzûr-ı fâ'izü'n-nûr-ı şâhâneleri kıldığı ve Sardunya Maslahat-güzârı sâbık Mari Kiryako dahi yevm-i mezkûrda, maslahat-güzâr-ı mumâileyh ile beraber gelerek, geçende kendüsüne inâyet ve ihsân-ı hümâyûn-ı şâhâneleri buyurulan kutudan dolayı kemâl-i mesrûriyyetle levâzım-ı teşekkûri eda ve ifâ eylemiş olduğı ve zikr olunan i'timad-nâmeler, Dîvân-ı hümâyûnları kaleminde hıfz ettirileceğı muhât-ı ilm-i âlileri buyuruldukda emr ü fermân şevketlû, kerametlû, mehâbetlû, kudretlû velî-nî'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.

[1249 = 1833/34]

2 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 1

Vesika Sıra

No. 47389/A

Hizmet-i riyâsete işbu şeh-i Haziran'ın altısı târihi ile müverrah. Dersa'âdet'de mukîm Sardunya Maslahat-güzârı Kiryako'nun (كريفو) takdîm eylediğı mektubun tercemesidir.

Ba'de'l-elkab:

Sardunya devletinin Umûr-ı Ecnebiyye Nâzırı tarafından şeh-i Mayıs'ın onbeş târihiyle müverrah, kendüye vürûd eden mektub-ı resmî me'âlinde metbû'u olan Sardunya Kralı kendüsünü nezd-i Devlet-i aliyye'de Maslahat-güzârlık me'muriyyetine tekrar ta'yîn etmiş olduğı iş'âr olunmağın, keyfiyyetin mesned-i riyâsete ihbarını vazîfe-i zimmet addetmiş olduğundan bahs ile taraf-ı mesned-i riyâsetden kendüsü ve sefâret haklarında kemâkân

himmet buyurulacağı me'mûl ve müstercâsı olduğunu ve Dobro-Venedik ve Sardunya maslahatlarını müddet-i medîde rü'yeti esnâsında sa'y ü cehdi dâima hakkında zâten nice delâil-i kaviyyesi meşhûdu olan himâyet-i seniyye-i hazret-i şehinşâhîyi ve vükelâ-yi Devlet-i aliyye hazerâtının hüsn-i nazarlarını istihsâl maksadına münhasır bulunmuş idüğü beyânı işbu eskâr-ı teşekkürîyle fart-ı ihtirâmı arzına na'mü'l-vesîle ittihâz olunmuş olduğu muharrerdir.

[1249 = 1833/34]

2 No. lu Hatt-ı Hümayûn Melfûfu 2

Vesika Sıra

No. 47389/B

Makâm-ı vekâlet-i kübrâya, Sardunya Baş-vekili tarafından irsâl olunan i'timad-nâme'nin tercemesidir.

Ba'de'l-elkab:

Ordû-yı krâlîde Lieutenant Colonel Comte Louis Philippe de Bonneval dâ'ileri bu def'a metbû'um olan Kral cenâbları tarafından nezd-i devlet-i aliyye'de maslahat-güzârlık me'mûriyyetine ta'yîn olunmağla keyfiyyetin taraf-ı âlî-yi sadâret-penâhîlerine beyânı derkâr olan fart-ı ihtirâmın arz ve ibrâzı ve 1823 sene-i İseviyyesi târihiyle mün'akid olan mu'âhede vâsitasıyla beyne'd-devleteyn teyemmünen hâsıl olan mu'âmelât-ı muhâdenet-i hâlise ve sâbitenin te'kidine dâ'ir, kemâl-i arzû-yi hâlisânemin beyânına ni'amü'l-vesîle ittihâz ederek, Kral cenâbları tarafından zikr olunan Maslahat-güzâr'a bir kıt'a i'timad-nâme verilmiş olduğuna binâen, fakat kendüsünün işbu me'mûriyyete liyâkatı meşhûd-ı âlî-yi vekâlet-penâhîleri buyurulacağı meczûm olduğunu ve hakkında hüsn-i nazar-ı vekâlet-penâhîleri erzân buyurulduğu hâlde, me'mûriyyet-i mezkûreyi kemâyenbaği ifâ edebileceğini beyâna ibtidâr eylemiştir. Hakk-ı âlî-yi sadâret-penâhîlerinde Kral cenâblarının kemâl-i hürmet ve ri'âyetini zikr olunan Maslahat-güzâr dâ'ileri beyâna me'mûrdur deyü muharrerdir.

[1249 = 1833/34]

2 No. lu Hatt-ı Hümayûn Melfûfu 3

Vesika sıra

No. 47389/C

Makâm-ı Sadâret-i uzmâya 1833 sene-i İseviyyesi şehri-i Teşrîn-i sâni'sinin on sekizinci târihi ile müverrah, Sardunya Kralı tarafından irsâl olunan i'timad-nâmenin tercemesidir.

Ba'de'l-elkab:

Biz ki, bi-lütfi'l-mevlâ Sardunya Kralı ve Savua ve Cenova dukası ve Piyemonte prensi Şarl Albertiz, ediyye-i sıhhat ve âfiyyet ve tevsik-ı meveddet ile zât-ı âlîlerine ihbâr ederiz ki, Kavaliyer Fredrik Mari Kiryako'yu ihtiyarlığına binâen, lâyıki ile tekâ'üdlük verilerek kayırmış olduğumuzdan ve beyne'd-devleteyn revâbıt-ı muhâdenetin bilâ-inkitâ' kemâl-i dikkatle te'yidini arzu eylediğimizden Saint Moris ve Saint Lazar ve taraf-ı (عسكریه مزك) askeriyyesinin ve Sicilyateyn memleketinde Kostantaniyan tarîkının Kavalyeri ve Ordû-yı krâlîmizin Lieutenant koloneli olup ve bundan akdem Tunus'da me'mûrumuz ve general konsolosumuz olan Comte Louis Philippe de Bonneval'i, Maslahat-güzâr ünvânı ile ta'yîn olunarak bu vechile hakkında vâki' olan intihâbımızdan mahzûziyyet-i hazret-i şehinşâhî ve

hoşnûdi-yi sadâret-penâhîyi müstelzim olur hâlâtın istihsâlinde asla kusûr etmeyeceği derkâr olmağla, hakkında izhâr buyurulacak iltifatları memnûniyyet-i mahsûsamızı mûcib olacağı ve her bir husûsda tarafımızdan vâki' olan ifâdâtına havâle-i sem'-i i'timad buyurulması müstercâmızdır. Hemîşe hıfz-ı Hudâ'da dâim olmalarını temennî ederiz deyü muharrerdir.

[18 Teşrîn-i sâni 1833]

2 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 4

Vesika Sıra

No. 47389/D

Makâm-i riyâset-penâhî [ye]; 1833 sene-i İseviyyesi şehr-i Teşrîn-i sâni'sinin on sekizi târihiyle müverrah Sardunya devletinin Umûr-ı Ecnebiyye Nâzırı tarafından irsâl olunan i'timâd-nâmenin tercemesidir.

Ba'de'l-elkab:

Saint Moris ve Saint Lazar ve taraf-ı askeriyesinin ve Sicilyateyn memleketinde Kostantiyan tarîkının Kavaliyeri ve ordû-yi Krâlinin Lieutenant Coloneli Comte Louis Philippe de Bonneval bu def'a metbû'um olan Kral cenâbları tarafından nezd-i Devlet-i aliyye'de Maslahat-güzârlık me'mûriyyetine ta'yîn olunmağla, keyfiyyetin taraf-ı âlilerine ihbârını ve hakkında mahsûsen tavsiyyeyi vazîfe-i zimmet addeylemişimdir. Şöyle ki, mu'ârif-i zâtiyye vukû'unda hüsn-i nazâr-ı âlilerine şâyân bulacakları ve me'mûriyyet-i mezkûresinin taraf-ı hazret-i Şâhâne'ye ve Devlet-i aliyye cânibine dâima mûcib-i mahzûziyyet olmasına ve i'timâd-ı âlilerinin istihsâline vüs'ı mertebe ikdâm edeceği bi-ıştibâh olarak, hakkında izhâr buyurulacak iltifât-ı âlilerinden dolayı peşîn teşekküre ibtidâr eylemiş olduğumun beyânı derkâr olan ihtirâmın arz ve ibrâzına ni'me'l-vesîle ittihâz olunmuştur deyü muharrerdir.

[18 Teşrîn-i sâni 1833]

1 No. lu Hatt-ı Hümâyûn

Vesika Sıra

No. 47388

Benim vezîrim

İşbu taktîrin ve gümrükcünün taktîriyle Ta'rif-i Defteri manzûr ve ma'lûm-ı hümâyûnum olmuştur. Taktîrde gösterildiği vechile defter-i mezkûr Mâlikâne Kalemî'ne kayd ve dîvân-ı hümâyûnumuz tarafına ve taşra gümrüklere ilm ü haberleri i'tâ ve irsâl ve iktizâ eden mahâllere hitâben evâmîrin ısdâriyle tanzîm ve icrâ oluna.

Şevketlû, kerâmetlû, mehâbetlû kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım.

Ma'lûm-ı hümâyûn-ı mülûkâneleri buyrulduğu üzere, bundan akdem Sardunyalu ile akd olunan ticâret mu'âhedesi mucibince, Devlet-i aliyyeleriyle mu'âhid olan sâ'ir düvel misillû Sardunya tüccarı için dahi yüzde üç hisâbı esas ittihaz olunarak, râyic-i vakte tatbikan bir kıt'a Ta'rif-i Defteri tanzîmi lâzım geldiğinden, iktizâ-yi keyfiyet ba-buyruldu Gümrük Emîni Efendi bendelerine havâle olunmuş ve ol dahi Dersa'âdet'de mukîm Sardunya Maslahat-güzârı tarafından me'mûr ser-kâtibi ve tüccar hazır oldukları hâlde, râyic-i vakte

tatbikan bir kıt'a ta'rif e defteri tanzîm ve işbu kırk senesi Mart'ından i'tibaren yedi sene mu'teber tutulup, ba'dehu yine tecdîd olunmak üzere mukâvele ve tevsîk ederek, defter-i mezkûru bir kıt'a takrîriyle Bâb-ı âlilerine takdîm etmiş olmağla, manzûr-ı me'âli-mevfûr-ı şâhâneleri buyrulmak için merfû'-ı atebe-i cihândârîleri kılındı. Takrîr-i mezkûrda gösterildiği ve usûl ve emsâli vechile defter-i mezkûr Malikâne Kalemi'ne kayd ile Dîvân-ı Hümâyûnları tarafına ve taşra gümrüklere ilm ü haberleri i'tâ ve irsâl ve iktizâ eden mahâllere i'lânı hâvî lâzımu's-sudûr olan evâmîr-i aliyye'nin isdâr ve tisyâr olunması husûsu muvâfık-ı irâde-i seniyye-i mülûkâneleri buyrulur ise icrâsına ibtidâr olunacağı muhât-ı ilm-i âlîleri buyruldukda emr ü fermân şevketlû mehâbetlû kudretlû velî-ni'metim Efendim Pâdişâhım hazretlerindedir.

1 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 1

Vesika Sıra

No. 47388/A

Baş-vekâlet mesned-i celîline. Şehr-i Şubat'ın dokuzu târihi ile müverrah Sardunya Kralı tarafından gönderilen i'timad-nâmenin sûreti tercemesidir.

Baş-vekâlet Devlet-i aliyye makâmına revnak-bahş olan devletlû, atûfetlû Paşa hazretlerine.

Biz ki bi-lûtfi'l-mevlâ Sardunya ve sâ'ir bilâd ve bikâ'ın kralı ve Savua ve Cenova ve (مونقهرانه) nâm mahâllerin dukası ve Piyemonte ve mahâll-i sâ'irenin prensi Karlo Albertiz iblağ-ı selâm ve senâdan sonra inha ederiz ki, bundan mukaddem Dersa'âdet'de maslahat-güzârlık hizmetimizde bulunan Frederiko Montelyori Valanova'nın vefâtı haberini kemâl-i te'essür ile istimâ' ederek, devleteyn beyninde derkâr olan muhâdenet-i kâmile ve memâlik-i mahrûsa-i Şâhâne ile Sardunya memâlik-i meyânelerinde teyemmünen mün'akid ve üstüvar (استوار) olan münâsebât-ı ticâretin inkıtâ'dan vikâyesini murâd eyliyerek, Viyana'da olan sefâret-i hükümdârânemizin müsteşarı olup, Rusya ve Avusturya devletleri câniblerinde olan sefâretlerimiz ser-kitâbeti hizmetini dahi ifâ eylemiş olan Marki Dominiko Padato'yu ünvân-ı mezkûr ya'ni maslahat-güzârlık ile nezd-i Saltanat-ı seniyye'de ikâmete me'mûr etmeyi karar vermiş olduğumuzdan, mumaileyhin şimdiye kadar ibrâz eylediği sıdk u istikâmet iktizâsı ve mecbûl olduğu ahlak-ı mergûbe muktezâsınca, gerek taraf-ı Devlet-i aliyye'den ve gerek cânib-i seniyyelerinden izhâr-ı hüsn-i kabûl buyurulacağında ve devleteyn beyninde câri olan münâsebâtın tezâyüd ve te'kidine dâ'ir vukû'a gelecek sa'y ü gayretine i'âne kılınacağında iştibâhımız olmadığına binâen, mesâlih-i zâtiyye ve mülkiyemize müta'allik, vâki' olacak tebligâtına i'timad ve emniyyet-i tamme ve kâmile izhâr buyurulacağı hâlde, mûcib-i kemâl-i mahzûziyyetimiz olacağını zât-ı âlîlerine te'min ve tevsîk ederek, hakkında hüsn-i teveccüh-i âsâfâneleri erzân olunmasını arzu ve ricâ eylediğimizin beyânı sa'âdet-i hâl ve tezâyüd-i ömr ü ikbâlleri ed'iyyesine iştigal kılınmakda olduğu iş'ârına ni'amü'z-zerf'a ittihaz olunmuştur deyü muharrerdür.

Mahâll-i imzâ

Dost-ı sâdıkları

Karlo Albert

[1254 = 1838/39]

1 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 2

Vesîka Sıra
No. 47388/B

Baş-vekâlet mesned-i celîlesine Sardunya devleti Umûr-ı Ecnebiyyesi Nâzırı tarafından irsâl olunan mektûbun tercemesidir.

Maslahat-güzâr-ı sâbık Montelyo Dalanoda'ya halef olmak üzere Viyana'da olan sefâretimizin müsteşarı olan Marki Parato metbû'-ı mufahhamım Kral cenâbları tarafından intihab olunmuş olmağla, mumâileyh Kral-ı müşârün-ileyh tarafından nezd-i Saltanat-ı seniyye'de maslahat-güzârlık hizmetine me'mûr olduğunu hâvi i'timâd-nâmenin taraf-ı devletlerine tebliğ ve takdîmiyle şeref-yâb olacağından bu husûsu zât-ı âlilerine derkâr olan efkâr-ı hulûs ve muhâdenetimin ifâdesiyle müttehîd ve müttefik olan devleteyn beyninde teyemmünen mevzû' ve müstakar olan münâsebât-ı hüsn-i vifâk ve müvâlâtın an-be-an tezâyüd ve takarrürü emrinde olan sa'y ü gayretimden te'mîn etmeğe, bi'l-memnûniyye vesîle-i cemîle ittihâz etmişimdir. Mumâileyhin sâlik olacağı meslek ve ahz etmiş olduğu ta'lîmat, ancak tezâyüd-i mihr ve musâfâta medar olmak emniyyesine mebnî idüğünden me'mûlüm vechile muvâfakat-ı hayr-hahâne-i âsâfânelerine nâil ve mazhar olduğu sûrette emniyye-i mezkûrenin husûlüne bi's-sühûle dest-res olabileceği cihetle, mumâileyhin hüsn-i teveccüh-i devletlerine kesb-i istihkak edeceğinde işübâhum olmayarak, mehâsin-i enzâr-ı düstûrâneleriyle meşmûl buyrulmasını niyaz eylediğim beyânı derkâr olan fart-ı ihtirâm ve müvâlâtımın te'yidinde ni'amü'z-zeri'a ittihâz olunmuştur deyü muharrerdir.

[1254 = 1838/39]

1 No. lu Hatt-ı Hümâyûn Melfûfu 3

Vesîka Sıra
No. 47388/C

Makâm-ı yalâ-yı Nezâret-i Umûr-ı Hâriciyye'ye Sardunya Devleti Umur-ı Ecnebiyyesi tarafından irsâl olunan mektûbun tercemesidir.

Metbû'-ı mufahhamım Kral cenâbları Dersa'âdet'de Maslahat-güzârlık hizmetinde bulunan Montelyo'nun vefât-ı nâgeh-zuhûru haber-i kudûret-eserini istimâ' ettiği gibi Saltanat-ı seniyye ile Sardunya devleti beyninde, teyemmünen câri olan râbıta-i hüsn-i ittihad ve meveddetin gün be-gün te'kidî emniyye-i hâlisesiyle müteveffâ-yi mumâileyhe halef olmak üzere yine Maslahat-güzârlık unvânı ile Avusturya ve Rusya devletleri câniblerinde olan sefâretlerimizde ser-kitâbeti me'mûriyyetini ifâ etmiş olan Marki Tarato'nun ta'yîn ve irsâl olunmasına karar vermekle, mumâileyhi zât-ı âsâfânelerine bir tarik-ı mahsûs ile tavsiye etmeyi kendime vazife-i zimmet add eylediğimden hakkında i'timâd-ı kâmile ve tamme-i müşîrânelerinin bi-dirig buyurulacağında şübhe etmem ve mumâileyh şâyân-ı i'timad ve i'tübâr-ı Devlet-i aliyye olmaklığa sa'y-i mâlâ-keâm edeceğinden zât-ı âlileri emîn olabilirler ve hakkında izhâr buyrulacak mehâsin-i teveccühât-ı aliyyelerine evvel emirde ibrâz-ı teşekkür eylediğim ifâdesi derkâr olan fart-ı hürmet ve müvâlâtımın te'yidinde ni'amü'z-zeri'a ittihâz olunmuştur deyü muharrerdir.

[1254 = 1838/39]

بسم و دریم

لشوتنفریک و انکده ایچینک تقدیم ایلدیکی تقریر زبده واری بی اعطا اولدوچن تقریر سکی سوده برینله جلیقن ایشلند
ایلی روسولک مطیبا کندی فائزه دن غایم دکله ورجا ایلدیکی مال و عهد اولغند و فی بابی بوقدر سوده مذکوره بوجولده
نبیض اولوچ ایلی رسوم حرکت ایزدن مقدم کندوب اعطا اولونه

تولکند کراشو لایانو رانیو قدرانو و قشقم افتم
انکده ایچینی سا بولمستونان کیرماه شعبانک انبیبی تاریخیه سورخ باکیالینده تقدیم ایلدیکی برفلم رسمی تقریرینک نتیجه مانده صادرولیا قرانک دوتعلیم ای
عقد معاهده ایچک مدت اولغوبند آزورکی اولغینده بنا ایشورکلیک تریج قشمرلی مرین دوتی اولغند واقع اولغ تعلیمات اوزره عرض کیفیتیه ایندازیم ایسره
بعضه موادمافع اولور کولونایه ایشورایله فی لایس مهادینا نطقک مشتعل اولدوبن صاعدینا جزیره سی خطه سوزنلق قرانلشازایچک تحت حکومت اولغ ملکدرک
حدود و محوری و سواحلده موجود لمانک طبع و برصیح تجارت اولغینی توفیق اولغند قرانلشازایچک مرقناتی اولغ بی غنوت قشور اولغور امانت اها ایستک رش و دوتی
دولت شازایچک بی اولدول موصوف اولغی دولت در عاقبتی بابه دنوصیف بره قرانلشازایچک ایشورایله ساعده بوریلور بیه دول اولدو او دهیج برینه
دولت موجود باغش کاد سواظ اولغ جفند معاهده مذکوره تک فوترده کهنه اولور که اوزورکی اولغینده کینده رحمت مذکوره تک رسیده حدده قلم اولغ
انکار و تقاسیمک نظر معالیخورش هانزلی بورولور کورم علی و تقدیم قندی ایچلی رسوم بوماده فی برده نوز با لوفات خدمت ریاسته افاده درج اولغ
اولوب موقر اولغی طرفه حکومت مازود اولغ مویسیم ایشور تقریر کوندر منس و کچیک کوندر منس وچر نامه هابولرینک ایشور ضمیمه بابعالیج در دوزره کور
خوش مذکورن نظیمی طرف دولت کورم و حاجی خوشوی اولوب ضمیمه منس هانزیم در ساعده بولونکی و بارغ دفعه ماره لریک نظیم کندنک ساعی جیبی
سقتا ایچتی اولغینده بوبابره واقع اولغ خدمت و مکة حیه ایشور جانک طرف ووزر کورم حسن سعانی ایزه جین ثابت منغینی سنلیم اولغین
صورت ورجا و نیازده کوز اتیمج اولغ ایچلی رسوم اعاف ایتمی ره بوساعده سینه شاهانزلی بولرینغ هالده و بریدی تقریر کیمنه صید با وقع اولغ ورجا ک
مذکول شنبه ده مقارنه قول اولوب اصول واقعی صاردولیا قرانک بوزره بولور در عادت مأموری در دوزره سونکله فعل اولغ اوزره مناسب واقعی
وچید برفلم تقریر سکی سوده ای قلم انیب مشمول خاصه عالی فاضله جلا بانایلی بورولور کورم عرض و تقسیم قشقا بولرینک و عبارتی دا اولغ ایچین
دعایر موافقه زده سینه لمانزلی بوریلور بیه اولوب اوجده و معاهده امرو فایه تولکند کراشو لایانو رانیو قشقم افتم

مختصر حیات امام رضا

Main body of handwritten text in Persian script, containing the historical account of Imam Reza.

Handwritten signature or name at the bottom left of the page.

Türk

1931

مجمع مصنف لارون ولسا

اصه دره انصاف جامع لغتون ولولون دلفردارونم وخرارونم لغتون عزيزعناية الملك الوهابي دولت عليه ارضي القارونم ومنتكمانه بالفضل رئيس انصاف اولون محمد صادق دم بون نوبع رشع همايون واسل اويچ معام اولونه ملاح محروسه لاسانك شاهانه
سارونيا مسكنلري يتد بهر ساندا ملحق چتله دولت عليه ارضي الدواولك سارونيا اولور ايه شمري به قدره بكونه معاهده سي ووقوعه استل برده حار سارونيا اولون وساوريا اينور دوقه سي وچونوت وسان بريك مالم اولون اغتار امرا العظم حمويه
عناك اولو العالم مسيح صلح معام جواهر الطائفة الشمر ايه صاحب انازال المشه والوفار صاحب دول الحور والار اعتبار مقلو من اولون وقر بار لسن بليقتن خم الله عواقبه الخير والارشاد والايم ايه سيل الصواب والسلا طرفن دن بيا به مال خواهن
وارزون طوبوله خصيص مبرورون بيزلي مقلونه اظهرو دوقه توسيره ايدون سلطنت سنيه سويدي القيامه خوارن وعما من اولون مداره وعقد تزان اوزره اظهرو بادشاهانك دربار كوتغر اولونا كه در معنوق العاوه خصيص يولجي
قدره امرا الله المسبحه لورد استر القصور ختم عواقبه الخير في عتري روبرو ومنتكمانه ايه مامور ورميش ايش اولون ايجي مومي ايه سبامان اولونا بلدي عتبه كم دون مرتبه شاهانه معروض وخصيص اولون سلطنت سنيه قوتى سونغه انكسرو ريني
يبنده دربار اولون مال خواهن وغبه ويوزور وعدادت مفضلانجه اولوچو نوسطي زور دونت عليه مدره قبول اولونه دن سلطنت سنيه مه نامع وجهه وجهه اوزره قمرال شاه ايه بله مجدر اسرطه شرط معاهده به مساعد مكان معارضه يوزره
ار اولون قعش اوليقدت ناشي سنكه رئيس التايم مومي ايه سنه سون بوعاره بيا استل ايه قيعين وسلطنت سنيه ملك مشان ويكوهنه شاهان اولون وناموس سونمانوس جهازاراه حسابان ويولون اولون اوزره هر
قرال مشار ايه طرفدن مامور وخصيص اولون ايجي مومي ايه باماله مكاله ويظن شرو معاهده به جاني سنور منافي الهلا كه دن خصيص قديلي شعرا شرو معقمانه همايونم اسدور وبركه اعطا الملك تدمرا عدي علم العدا المتجرين
افضل الفضل التويعين بئوع الفضل ايفين كتابان الامن الدزبه مدلك المعصود اليقينيه مفضل نمون لظان مصلح ومور الدين القنفذ بفضله عواطف الملك ارعلى سانقاروم اولون ضعيف كرم اولون خصيص كتابه
مكاله كرا مامور اولون خليليا نائل ده اولونا بوجوه عرف اولو الله على فضائه وافتخار اولو اولو اولو اكبر مستجمع جميع المعالي والمفاخر لخص عزيز عناية الملك القادر تحيزان جهال دونت عليه مدره حار طوخانه عالم كلام نظري
اولون كذالك خصيص كامله ايه مكاله من مامور اولون محمد سيدار اولون ايجي مومي ايه ايه بالرفاهه ايجي مومي ايه ايه عقدي ملكه لاجب اولون مفضل كاله كرم لظان اولون قار شناسي وروبوت ووشمذي وصدق بستانجه قمرال مشاه ايه بله انقذار
اولون موار جمال دق ويصيرت اولون كذا مذكوره قيعين وردوت عليه مع اولون الجوهه ضاع ملكيه ويولر شي به بي مستلزم اولون نمون سنجينه ايه شمير بر ماهه نميدون قيعين قلته دن مفضلو مامور اولونا شاهانه اولون اوزره هر
خصوفاض النور شويادانه معروض واقبله حسن عتبه وتظن لخصونه مبارزيت وسامان واجد ملكي وفتلها ي مضارعت اولون مالون مجوز دن تقاوسا عتبت ايمانك بايق فراغ ايمانك صادرا دن كرم يوزره
وسول اولون قدره بوم ايه وجهه مسدوح ان شرف افضه مدره اولون مفضلانهم همايون شونمفروم موجهه عمل
وحركت ايه سنه شويده له سنه سلطنت شريفه و اعتماد قلته سنه خراج اولون شرفه لظان مسدوح وختم ومانن ولاف

مجمع مصنف لارون ولسا

استان: عاقبت فهم انگیزه دولتش قولعهاده فرض بولک ایلیسی لسته زامدی طرفنه استوبولک ایلیس اولونوس شیری ماه شعبانک ایلیسی تاریکجه مورجا باغالی به
نقدیم ایلیسی بظرفه زامی قیبرک ترجمه سید

متمم صاردینا قالی جابدی نیک دولتیله بیخانیله کندی روی بنیده عهدنامه قویه ایله طرح اساس کادین و غیر روابط تجارت خصوصیه دیکر اولان اوردوی
خالصانه مدن وارد و تیرو بیازیمکده اولدیغینا بولدیغی شویک مرغوبه نیک ترویج و سهیلی ایلیک دولتی طرفنه واقع اولون تعلیماته اشکال اولون اول
مضام ریاسته مراجعتیله عرض کیتنه جاسرف اولونج اولونج ایلیک ایشای مرده بعضی موروزمه: مضامیرا و نظمی ملزم جنبه کجانات و مذاکره نیک
ملونی مصلح مسوله عرفومه نیک تابع صدغینه مانع قوی اولونج اولونج ایلیک التماس خالصانه ملک تکرارینه بالو استیانه اسعاف متعابه
لایحه و سزا و بعضی مطالبات صائبه نیک شوهرله ایلیک و نظریه ایلیک اولونکره فی الوصل صاردینا لفظنک مشقه اولونجی صاردینا جزیره سنی
خطه سنی لایحه قوال منارایه جابدی فروده دنی اولونجی اراضینه نیجه: افکار عمومی: واسمه صاحبی اولونجی امر صریح اولونجی افکار عمومی
سولعهده واسع ایمانده موجود اولونجی ایچ دکر بقدری حدوددن نالی ایلیکجه مشهور اولونجی جبال شاهقه نیک دبه لرینه دیکر محمد و مستطیل اوله رده
ازوجی و فرایقه ممکندینه قریب و متبانی دیکر و افکار عماله جانبدار کینه اتمه و اشیا نیک نقل و ایصاله مدار نجات سلوک و اسوده بجز و کید ایروکی
اشکار اولونجه وجه ترویج اوزره قوال جابدی نیک تحت حکومتده اولونجی ممکنده عموم و وضع تجارت اولونجی کون علیه رعایای و سفایه بعضی
سواصل مذکوره نیک اسکله لرینه امدت شایر کلوی طرف کونجی دونه دنی نصیه ببولونجی شهیدر مامور لری قبول قوال منارایه طرفنه اصلا ترو اولونجی
فادیکله ایکی دولت ارانده عهد بر روابط قویه غیره معقود اوله طریقه نفعه نیک تجارتی کسب اشاع و اولونجه امین و الهیانه جانیه مراد و فوائد
و منافع مشترکه افزونه و متدی و نفعه شایر طریقه وسیله اولونجه دنی قوال منارایه نیشمه درک و اشیا ایروک بطرفنه دنی قوال منارایه
مقر قاضی اولونجی بیه مونت تعمیر و نفعه ایالت هیله اهالی کمال زحمه و شایسته نیک شهرت با و فایده مرثومه فرایدی ضریض و بصیرت و فرط رشید
وزکات ایلیک عماد اوله رو همواره حرب و قوال اولونجی ایلیک کمال زحمه و شایسته نیک شهرت با و فایده مرثومه فرایدی ضریض و بصیرت و فرط رشید
منازعات و معارضاتک مطمانه دفعه واسطه اولونجه کلوی وصل نصایا ارانسن نوریندی صاردینا دوتی بیله الدول کامل و رعایا کار و سید و در بنکار
وصافیه موصوف و محار اولونجی سفیر و مامور لری هد فائز نیک کادین اولونجه اولونجه اولونجه اولونجه اولونجه اولونجه اولونجه اولونجه اولونجه
مشکل نازعات و تنظیم عظیم مصلح نیک بیخانیله خوب غیره: صیحه ده هول معطیه دونه محضانه آخدا م اولونجه کلوی ایلیک اولونجه کلوی ایلیک اولونجه کلوی ایلیک
سلطنتیه طرفنه متمم صاردینا قالی نیک استیفات دولته سینه ساعده بیوری قول اولونجه کلوی ایلیک اولونجه کلوی ایلیک اولونجه کلوی ایلیک اولونجه کلوی ایلیک
انگیزه دولتا استیفات سینه بالکلون وبالوجه نفعه و مسدور اولونجی بیانه و فیصله سینه سفیر قالدیم کلوی کلوی ایلیک اولونجه کلوی ایلیک اولونجه کلوی ایلیک
دولت لرینه عتد ایلیک وجه اوزره بود فعلیله ده تعمیر عظیم و خطایعیه المصلح نیک خصصنه اجازت و بیرویه معاهده مسوله مرثومه نیک قوتیه نفعه کینه
باعث و با و اولونجه کلونجی اولونجه کلونجی اولونجه کلونجی اولونجه کلونجی اولونجه کلونجی اولونجه کلونجی اولونجه کلونجی اولونجه کلونجی
و خطایع صائبه: قدیمه نیک کفایتی و عمار معالجه بوجه ایام و عموم تدور و تکرارینه و نفع اولونجی سفر دور دور ملک فایده: غیره: موصیه ایلیک عیاد اولونجی
بی سبب و مؤثر و نظریه سیکورده مظهر دور

تاریخ
ایمانی حادی و بی بی ایمان ازین قلم
کتابت نمود سید
تاریخه ایمنه
بسم الله
بسم الله

دولت علیه امیرالوزراء و سلطنت سینه رموی القیام الی صتملو صادرنیا ولی جنابدی عقد و زبط مولودت و مصافاته فلهذا ولینتی ضمن انقدرة دولت
و سعادت بقیم رضی بولک اجمی صالک و ویرستون و تفرک تقد خافها و ذوق اولاد افادهی و مؤخر بابا یح نقیم ایدی زخمی تفری نال و مولودت
موی معلوم عن اولش درون عدلتک انقدرة دینی ففقد و کور کور بزمی بیدر اولادون صفین کامله و مولودت کامله نقضا جویضه شایان
ذوق اولادون استیلتاماس و مؤخر و دستا سینه رعایه و ذوال شایان اولاد اولادان فلهذا و مؤخره بنه تا اولی موی اولاد قدره صرفه بوندن اید
وامور دینیة فلهذا سبوتک و درون فطری و بولک تذکره و صورت ظلمه مساعده و درغیب سینه شایان بوی بیدر صفین ضمن استون فخره عالی
و امدد اولی موی لیه و تفرک اعطا فلهذا

بهداشتم

تجدد بزم

هنرمندان تبرک و وفاداری در خدمت انجمن میراث فرهنگی و عمارت آستان قدس رضوی
تجربیه و با اهل این امر و مستحقان

توکله کرمانه ملاجو قدردان در خدمت انجمن

معلوم می‌گردد ملاحظه نمودیم که انجمن میراث فرهنگی و عمارت آستان قدس رضوی در مدت زمان طولانی خدمات ارزنده و ارزشمندی را در جهت احیاء و نگهداری بناها و آثار تاریخی این شهر انجام داده است و این امر را در این بین باید از همه مردم تبریک و تشکر کرد. بدین جهت در این جلسه با حضور جمعی از هنرمندان و معتمدین و با اهل این امر و مستحقان در خدمت انجمن میراث فرهنگی و عمارت آستان قدس رضوی در مدت زمان طولانی خدمات ارزنده و ارزشمندی را در جهت احیاء و نگهداری بناها و آثار تاریخی این شهر انجام داده است و این امر را در این بین باید از همه مردم تبریک و تشکر کرد. بدین جهت در این جلسه با حضور جمعی از هنرمندان و معتمدین و با اهل این امر و مستحقان در خدمت انجمن میراث فرهنگی و عمارت آستان قدس رضوی در مدت زمان طولانی خدمات ارزنده و ارزشمندی را در جهت احیاء و نگهداری بناها و آثار تاریخی این شهر انجام داده است و این امر را در این بین باید از همه مردم تبریک و تشکر کرد. بدین جهت در این جلسه با حضور جمعی از هنرمندان و معتمدین و با اهل این امر و مستحقان در خدمت انجمن میراث فرهنگی و عمارت آستان قدس رضوی در مدت زمان طولانی خدمات ارزنده و ارزشمندی را در جهت احیاء و نگهداری بناها و آثار تاریخی این شهر انجام داده است و این امر را در این بین باید از همه مردم تبریک و تشکر کرد. بدین جهت در این جلسه با حضور جمعی از هنرمندان و معتمدین و با اهل این امر و مستحقان در خدمت انجمن میراث فرهنگی و عمارت آستان قدس رضوی در مدت زمان طولانی خدمات ارزنده و ارزشمندی را در جهت احیاء و نگهداری بناها و آثار تاریخی این شهر انجام داده است و این امر را در این بین باید از همه مردم تبریک و تشکر کرد. بدین جهت در این جلسه با حضور جمعی از هنرمندان و معتمدین و با اهل این امر و مستحقان در خدمت انجمن میراث فرهنگی و عمارت آستان قدس رضوی در مدت زمان طولانی خدمات ارزنده و ارزشمندی را در جهت احیاء و نگهداری بناها و آثار تاریخی این شهر انجام داده است و این امر را در این بین باید از همه مردم تبریک و تشکر کرد.

تجارت زمانك مؤظ اجرا واعدنمه كبفت قنكله شكس اورنقنق كل المنكزه زهبا فوسم حذت دبكه كوكزمه شهكه برش ابنتك از جهه اهل اسلام قه كلزمه كونه حملوي نورد
بوده مشاهه سفيزنه دور دنا رعه ابلرنيه رخصت وهورن افلا شيدود ووبجه اوس سارونبا اورنق قه وكنه مانقده اولياد طالعده اولدود. بوشنوق وكن مانقده اوليادكه اعدرتنه
النجونك وهورن قه سارونبا اوكور بودو هض دوز عتدم هوسوزنه برجواب ورسه وهكه بجزه نذكره قه شمري بوضون بوزنوب جوزده هلك وحق اويم جئني اكلودنود بوزنوب سارونبا
دوسه اونك تجارن كيدى افوقن اولوب فا دور اول دنندوب رعابسه بانبره ويروب تجارن ابتركونه كنه شمري بوضون بوزنوب جوزده هلك وحق اويم جئني اكلودنود بوزنوب سارونبا
قولى ووقته تجارنه قوناي كيدى دوسه سنجيبي ولا ووزده اوجيوقند وقاد كاغدى كوزنم اولغنه سمرى دننندوبه سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى عهده ليره وديقه حقه
بانبره سبه قه وكنه موشه اكلودنوب اولقنده النجولك ووشك بوش اول اكلوكدرمان اچونه شمري دننندوبه سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى عهده ليره وديقه حقه
منديا او رهنه بناز سوكجه سنى بوجو بوزنوب حذت رياسته نمنه ووقته بوشناده كوزنوقامات واهتبي افوقن منده اولدودره اهل اسلام تجارن قه سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
بوزنوق قه وكنه كنده حركي حورنك وكريلا سبه وديركلنه همانديه جوزديشى عيلا اولدوده نيره سيني نينه داخل اولدو حقه سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى عهده ليره وديقه حقه
قاليك سارونبا اولوب عهده ليره اتمس اولغه تجارن ساهاهسى اولر اولر سمرى مقدم وكوندننق ووبجه جوزده قه وكنه مانقده اولدودنه بقارن ساهاهسى عهده ليره وديقه حقه
قه وكنه رخصت مادداى ساهاهسى تجاره داخل اولدو قونم كلور اهراليسه بوضون اولغه نراض وديقه سارونبا اولغنه قه وكنه رخصت حورنق ساهاهسى بوجو اولدو نينجى ورجوه سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
بوجوبه اولر سارونبا سفيزني روضه لوره روضه لوره قوناي ووزنوق حذت اولغه اهراليسه بوضون اولغه نراض وديقه سارونبا اولغنه قه وكنه رخصت حورنق ساهاهسى بوجو اولدو نينجى ورجوه
عهده ساهاهسى تجارن اتيك جانده حق دوسه بوزنوب اولر سوزنوب اوقه قسطنطين اولغنه سبه اولر ووجهورت وديقه سارونبا اولغنه قه وكنه رخصت حورنق ساهاهسى بوجو اولدو نينجى ورجوه
بوز وقت اولقنده شمري كوزنوق بوزنوب اهراليسه سارونبا اولغنه قه وكنه رخصت حورنق ساهاهسى بوجو اولدو نينجى ورجوه سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
اشقق وقتابه موعود اولغه عهده ليره حوضي وحق برالغنه النجولك اجه بانكره برصه حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
اولر سبه ساري عداومده معدود اولر ماسعه اولر اور دورن النجولك اجه بانكره برصه حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
نقريك جوزيه سوزنق ايمالوج اولغنه سبه حادده منقم اولر قى ووزده النجولك اجه بانكره برصه حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
جه طلب روضه سوزنق كوزنوق بوجوبه بوساهه وحق مرم طفا قه وكنه رخصت حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
سارونبا اولر ووقته رخصت بناز قه وكنه رخصت حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
ديشى طلب قوناي اولقنده ووقته رخصت بناز قه وكنه رخصت حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
دول حظه قوناي اولر ووقته رخصت بناز قه وكنه رخصت حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
سودا قوناي اولر ووقته رخصت بناز قه وكنه رخصت حورنق اولر ووقته كزه رخصت حورنق بوجوبه روضه لوره روضه لوره سارونبا روقن نينه بقارن ساهاهسى
سوره نكوره نك سبب وعبادهى داود ووجه تفضلي وعبادهى مؤظرا ووشنه ها نري بوبولر اوس اولدودره
باشقم حظه نكوره

كوشو
نوكو

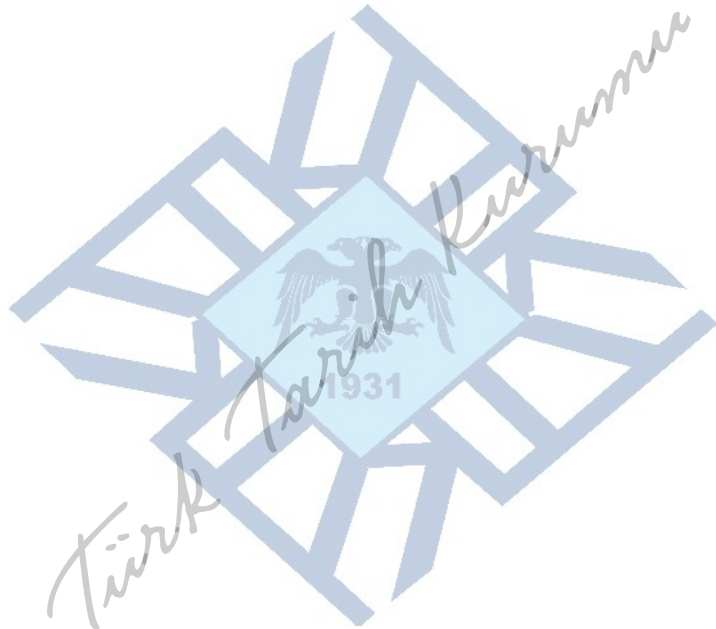
بیم و بیم
 شنیدیم اوچ ندرتور بیلیم ایمان نامور اینک نوروزی و همیابنا ایچینک برفله نقره سیملیک زولم نظوم ایلیکم ایلشردیم جومادین اولمسی رفقاق و ضد مدکره اولمسی ایله سادیم
 نقره کده باد ایله بیک و جهله نجهت و بیلدون بیزی هرود صوف اولدوش اولدو بیز کاهلدر سادو اینالیه قوتنه ماندره میله و دیگرنه ذقی کدره ماندره اولدی قودوره و یغنی
 دهنم و برسون

کوشلو مریانو قدرنلو و نغزقلم
 مقدم هماینه ملککاری سوزلیقی اوزره اونه دیزو قده دیز چخاندن عهدا مادون اولون اکلندن و نچر دوسبه دقتنه رولدی چار سفایزند ماعدن اسپانیاجین
 درو سبازیم شکر دورلنجه به دمی مقدمه طرف دولدندین ساعده بقد سزولبله دخت ویش و نوزول دوسبه لایله شرفورعه سنی قده درو بخاری حمله
 درل اونیبه سفینه سزولدی اکرجه ساعت سابقلمنی کله کویب لایصلالردی فقط اسحیح هیلینک واقع اولون ایشلته درو نیچینک شعاع و ایشایق
 اولوق کلس تیزده نیک ویری مذکره و مددده اولوزق پالافره جرسیدر سیاهه آمدننک چک اسحیح خاری سفینه هر مدده یوزلومه دوروش اشای کمنه بلدیله
 اخراج اولومه و کوزوب کوزوچی هولدنگ نیشازن لوزی وارایسه رایجه فروت اولومه شیعی اسحیح کیمین قبول ایدیریلرک برسوب اراده سینه فقط اسحیح خاری سفینین
 سادون ساهر بقا بلدی دیکری سکوت و یونانی اولوب انجه اومقیل ماندن اولمیاندر سفینه زین دن نچر چاندن مادون اولون دوروش نیک باندی یقین
 دالرو نکل یقی و مکلاری طفره نقره نغزیکله ازین سفینه اولوی یقین ابدلک اولدوله قده دکره کویب کلس لایره یوزون اوزمیه قوشون قینه ماسورلا قازبله بعدتر
 مرور و عبور این کافه سفینک حال و کیفیتکی قوی و قویله ایچینک دعایا و نوری اولوب اولون نه ایدوکی غنچه قنچه و سفینک کرک کرک و کزل یقینه
 دوزن و عین سنی دوزنک همایین یقینلر نه اول دورنگ بایغله مویریب احرولت همایینه کیم ربه رک نغله ایدوکی دیکر بائزده یه اعیان اولوماه اوزره و ییله
 نظامی سوزلنه قده دکره کتلک اوزره دروزین نظام اسپانیاجین کوزی اولوکچی سارا ماندن اولون دور خراج طفره بائزده ایدوکی دروزن فاش
 اولدورون اسپانیاجین سفینه کله کله کوزی دوقطه نقره سفینه سفین مکرده نکل قده دکره مردانیه دخت ویش لای اولوماه ایدوکی دروزن احرولت بائزده
 امرت ایزین شری ازین نزع اولون کندو بائزده ییله غنچه دخت چخالندن دمی مایین اولوق نغزیده بلکه کوزک نه اصول بائزده اوزره و عیالمان اولون
 دورل مویری باجماع ییزی مکل و نغز ایدوکی احر بائزده نغزیده و سفینیه اولور لایس اولمان ییزی کوشوب نقریه و غنچه اوغرا نغده دمی قیل و قال کند ابرک
 نظام مذکورک ایدورون قاره حاصل اولماس اولوقی ملاظه سنی برونک سزول سابقه مکره اوزره کوزوب کوزره چکلی هوادرلن خود اولون مکل رنایه
 روزی اولون اسپانی و افصلح اولوزیم دکره و رک سار اوزن حوکمی رایجه در سازن بیچ ایشک و سفینه زینار اشای کمنه کلس ایچنک دور و عبورلن
 کوی کی بوزلن موعادنه نه برونلر بس اصرح ایدر بیک شطر نه مطلقا ساعده بختن اولوق دخت اعظم و باضوه ملا و جواب و یزدرن سفینه مذکورنک
 نه اوزره اعاده سنی اولوق با نقره خانیای هماینه شاهانوزن روزان لیدن و سبایه رفی اوزن حد در اولون اراده سینه ملککاری ییزی خصوصاً
 قنچ و سر سینه قنچ خویس کوزی ییزن مذکره اولون سفین مکره و یزدرنک قده دکره غنچه شیخ کاهله کرک دخت و یزدرنک کرک و بیداملک سفین خاطره
 هماییز و معتز و متعابله ایزر و سفید اولوق نایت تمیلک خدمت دیبا ستن بیزدره دهن عبدنگ صالح رایغیر مستوفی بوزلو موزک اجتماعیه ماعدن دکره
 جواب اعطیلد سواوشیمی صورتی بیمه ایضای یقین و دوجده خانیای هماینه شاهانوزن مابون سزولر اولون خط هماینه شاهی اری ییزی خدمت دیبا
 اولوریدر جزب رافع ویش ایدی

اولدیفدن ماعدا ششامه سفینه لایک جیسا هه کتت اوزده عیلمونلک اصل مفرق سفیلایله سفروفونکی ائشاندی اولوب سفولوا عدوت حرب ایلیگی وقره وکی سففرده اولدیفنی وقره وده کوز برغانای جمیع دولا سفیدیه سلامه عفتدن بوچوید اول کتوردی طبعیه بطف اولوه نونم کلا کلکدن عیرق ایتو سار داینا واسیانا و جیباو دلا بخار فیه هر قیارسخیزک سفندن استویان اولمان عدوت کیدن اقداره وخت دایک اویسیب ایمان نظا منقر اقره وده رضعی اولان دول با نوره سیله بلیغیه لک کیدر لایک دفعه کوردی تری با نوره په جزق ابع ماملندن دانیه وضع اوله سفیری بلکندن وده کوز کازندن عیوم اولما سفیوینا درایا لولک سفو با نوره سنه کماندی و سفولوا عیونک سفی بید سار دایا لوی سفو با نوره سنون قورنار یوینجه برجه شروع اسه و شروعی اوزده سار دایا لولک ایل اولول فرانسه با نوره و دیلاری وکی کورد با نوره لید وده وده سفید وخت وریلک هب الوقت و حال اهنه اولدیفنی بیه لایقی ندر و شیب اولمش اول و لور بو صومک اقر جیمه جاده سی ملاحظه کولمشیم ده بونون عیرق اهنه صرف بویشامش اولدیفندن بو بیان بوچوید ااده سینه معلو کاردی معلو و لور سه ارفوزانه

مبارکهم
حفظه کوردی

کوردی
کوردی
کوردی
کوردی

تاریخ امور دولت عثمانی در قسطنطنیه

سارونیا بخار سفینه ازینک جرسباهه مروده خاوندیندی اولدیغی بزمیندی فرایجه با ندی کت دایدی و فرایجه ایچیزلیک تقریرله اؤد سفینه
 اری الدی جرسباهه مرودایره کتلی ایکن بودغه اجراض و لهاد نظامده با ندی تبی مع و هر صنف کندو با ندی لی کتا دا جمل ائنده نظام دیق
 اولغی اولدیغی سارونیا سفینا یه فرایجه با ندی کتا ابدلک درسمانه کول کما فی السابق جرسباهه مرودایره اؤد سفینه اوامری اصدابی
 فرایجه ایچینه تقریر ائتمکده سارونیا سفینکی اولدی لهاد طرفند فری و غیر اوله رف نقاد بر مکرده توقیف و ناخبر اولدیغه تا بوتقیب
 جرسباهه عزمینه بدل اوله مبه رف بوزد فریجه دو سعادت لهادی بوزد قریج اولون سارونیا سفینا قودلری هرا کونه با زوان سکا یه ائدار
 ائتمکده ده نهایت کندولریک جرسباهه مرودایره دخت و بریک کچم کوزک اولدی کوزک کی جرسباهه عودت و برانزه دول ساره بجاری املی اوله رف
 بیضا و عرمله لری بوزد فری افرجه سارونیا سفینه افرجه سارونیا سفینه افرجه سارونیا سفینه افرجه سارونیا سفینه افرجه سارونیا سفینه
 برقیب جرسباهه مروده جاره بولغلی ایچور ایاق سوزکده اولدی کوزکده زبر نظامده صکره برجه با لافره دکه امدارینه دخت و برلیان
 صحیح سارونیا کتله لرین بی قطعه بو کونفرد روسیه با ندی کتا روسیه لود ائدا ایچیش اولدیغی سارونیا سفینه سنائی
 ابراز ایچکده اولوب شویرکه بودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک ائدا ایچیش اولدیغی سارونیا سفینه سنائی ابراز ایچکده اولوب
 سارونیا سفینه لرند بری جاده بقوله بیضا قودا رکاب اولدی سارونیا سفینه لودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک ائدا ایچیش اولدیغی
 فرانس با ندی کتا سارونیا سفینه لودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک ائدا ایچیش اولدیغی سارونیا سفینه سنائی ابراز ایچکده
 مرودینه دخت و برلیان اولدیغی بودغه قودا مرسم اسمی ائتمکده بیضا ائتمکده روسیه لودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک
 ایچینو نام قودا سوار اولدی سفینه فی اوص کچه لوسفینه اولوب بوزد بر قاج سنه مقدم فرایجه لودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک
 فرایجه با ندی کتا کوزا ایچیش ایکن بوزد اقم هرجه که خرمینه کوبا قودا مرسم مقور خا ندی با ندی کتا لک طرفند دکا لزه هرجه کوزم روسیه
 قالدول بیضا با ندی کتا فرودت ایچیم دبه دلک بودغه روسیه با ندی کتا ابدلک درسمانه لودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک
 جوزه به با وا قودا رکاب اولدی بریق نا نای تقریر اولدی بر قطعه سفینه لهاد نظامده مقدم سارونیا دم عرمله و فرانس با ندی کتا
 ائتمکده سعادت دود و بیضا جانه عزیت ایچیش و سفینه فی اوص کچه لوسفینه روسیه لودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک
 کتله ائتمکده روسیه با ندی کتا دکلیم به لودول روسیه لویه تریل با ندی ابدلک ائدا ایچیش اولدیغی سارونیا سفینه سنائی
 بر قطعه سفینه ایچکده ائتمکده در عمله دردی فرانس با ندی کتا ائتمکده به دود ایچکده بیضا ائتمکده روسیه لویه تریل با ندی ابدلک
 تقریر ایچکده ائتمکده سفینه ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده
 کتا و فرایجه ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده ائتمکده

ایشنا: شوعه عملی و روسیه باندرکله ایما راستانه: سعادت و دودا ایروب چاشمچ ناریکزه کرسبا هه غمچنایکود تقریر ایتدوش ایسه ده ساد دنیا لو
 ضعیفی اولدی قیقن ایلنه دق ایقوش اولوب ایچ بودی روسیه دو قالدی ابراز ایتدی و بری دئی دومینفور الو قودام سوار اولدی نیلسن
 سینورا دشارینه نغیر اولدور بر قطعه ضعیفه چاشمچ ناریکزه ساد دنیا ددوله ددنی روسیه باندرکله ایستانه: سعادت لمانه دودو با بولور
 دشار دنجین ایروب چاشمچ ناریکزه کرسبا هه غمچنایکود تقریر ایتدوش ایسه ده ضعیفه: مرفعه ساد دنیا لوس ضعیفی اولد ایتدو ایقوش اولوب بودی
 دو قالد ابراز ایتدی دبی بند مادیج قودو رکب اولدی برقی میوری شحبه اولدور بر قطعه ضعیفه چاشمچ ناریکزه هولده ددنی و فرانسو یازدی
 کرسبده غمچن ایتدو چاشمچ ناریکزه روسیه باندرکله ایستانه: سعادت لمانه دودو ده قالد ابراز ایتدی ایسه ده ساد دنیا لو اولد ایتدو نغیر ایتدو ایتدو
 ددکار اولوب ایچ ایتدو بری قطعه ساد دنیا ضعیفه لی با بورد کیم بر و بار اولدی و دودو بر ترتیب مواضعه طریق ایله کوبا روسیه لور بر با زد کانه
 وقت ایش و فرسخنه بنا دو قالد ایتدو روسیه لور با زردی کتا د ابر اولدی کتی وتی بعضی د سعادت لمانه طود دئی حالده بر ترتیب روسیه دو قالد
 جب و تار اولدی ایش اولدورند ای لانه هده بعضی تی بعضی اموال کما یازد کمال اولدق کرسبا هه غمچنایکود روسیه ضعیفه دبه دلی ایتدو غمچن ایتدو
 اصداری کرله طرفدو تقریر ایتدوش ایسه ده کسبندلی بالقیق تقریر لی ایما اولد سفده نوقیف و غمچن نکرده ایوم ایما راستانه: سعادت ه
 اقامت ایتدوش اولوب کتی بو ماده نلی کور کور سز لسی اوتقنده و غمچن مرفعه قوداندی الحاح و اصدوره ایتدو ایتدو اولد قریبه نظر کرله و
 بودی قطعه ضعیفه دکرله قصور ساد دنیا لوس ضعیفه لی ایما نزه بو حال ایله موقوف قالمه دق هفتدزه اوج حودونلی برسی ابر ایتدو یوزم کور کور
 عرض و استیانه جبار اولدی

اولکی سعادت
 ایتدو بری قطعه ضعیفه لرفوداندی بر لرنه اولدو دو قالد نغیر اولدو روسیه سندنه و قیقن ایتدو روسیه بر ایتدو قطعا اعتبار ایتدو دق
 دوس ضعیفه لوصحیح ساد دنیا کتله لی اولدی معلوم سز لیه در بولله در دین اولدو هاد مقدم ساد دنیا ضعیفه لی هفتدزه ایما اولدی شلونیه طاقله ه
 هتدزه و نا هتدزه کرسبده سعادت ایتدو لکی سعادت اولوب ایچ روسیه لونلی برفقنی هفتدزه ایما ایملری سز لیه نظر بوکوره معامله نلی هتدزه
 دعدم هتدزه مطلقا زای کالیه منوط بو ادر ایتدو

ایچنی سعادت
 مفرقا ساد دنیا ضعیفه لی اولدقنی بنامش کتی ایمنی دو قالد لینه اعتبار ایتدو کوبا روسیه ضعیفه سبده کرسبا هه امر اولدینه دغضت کتله
 غنی اولوب ایچنی بصورته مساعده بودیق یوزم کله بوزد بولله کرله سز لجه ساد دنیا ضعیفه لی وکرله بودقوله شادود اولیا د سار لیل کتله

صفای جلا بر نفیب و فاکه نازل و دوسبه باندرسی کشا ایدرله آمد شده باشو جغری امرانکار و بو نقد برجه وضع اوی در بیا د نظر شای
دنی بوزد بویه بر کونه خیر و نمرسی حاصل اولیه وق نزل و نظیر اونی بوزم کله کچی نمودار و بو صورتله درجه محاذیر و مغزنی دنی سفینی تعریف
و اشعار اینه بودنی مطلقاً منوط زای عالم اولور کبفا نزد اولرینی

ایچینی صورت

چونکه بوسا دینا صفای قبولانری بعد از اقم برایت نظام اناسنه فره دکنه غیر مجتهد وضع اولور فیزی وقت دلدور دلو نیاز و استقامت به انبار ایدرله
از جور و سولور مقدما و پیشی اولور و حضرت مشروطه منلو دینی کنو بیز قدرله آمد شد برله سفینه لری هر دفعه ده یوقمنق و کوله لرزه منوما توت
ایشا بولنور ایه اهراج ایشور بلک و دورون لرزه د سعادت لری اولور اوزاق و اشیا بولنور ایه رایج وقت افنده بو طرفه مابایمه اونی شرط بر
د حضرت اعطاسنه راهی و خوا هکر اشکیک نه منع اولور فیزی منی بود دفعه دوسبه د فاکه سی اوب دوسبه باندرسی کشا دین بول لری اولور لرزه
شمری اسولو منلو بوندره دنی شرط منکرده ایه د حضرت اعطاسی اهدود عدا و لینی حانده مرسلای نه بو استقامت به نزل ایشور کجه فدایاق باصیرت
بوکته نه اول استقامتی کنور ایدر ایه اوچر مشروطه د حضرت اعطاسنه برصورت و بلک شنی اولوب ایچنی بو صورتله دنی اگر چه بو قدر صفای
مقبولاندر کجه آمد شد و قوتنا ووب شرط منکرده جمله دنی اهرتین و کجا رایسه نه هر بار کج سیاه کتیلو مناس صفای بلک آمد شری
محاذیری باقی و برقرار و کجه شمری بویه مشروطه د حضرت و برسه دنی با دین مسفوی ایچینی د سعادتله کلر کرد صکره دوسبه برانخلای سینه تیره حاصل
منافعه طما نه دوسبه باندرسی کشا دنی منلو صنایع و ادکجا با نه نمیدی انجیری کمن اوله وق بود دفعه ک و بویه جلی د حضرت اینه لینی و بویه
شمری حاصل اولماسی خاطر کزار اولور فیزی بنجه بوندره و بویه جلی د حضرت سارنما زون اولیاد دوندنه دینی شخصی امرضا لویه دنی
سردشت استقامت اولر جفته نظرا بوندره نولر ابره جلی محذورات دنی واضح و بربر و دلی حاصل شقوق تته منکرده نلک هر بریزه بر کونر محذور هر
د حضرت و کجا و بوندره د خادج صورت آخر شیار خاطر اولرینی برقرار اولمقدرد ناشی فقیهناک زنجیر و اجراسی موافق اوده سینه بو بویه
و بویه و هر حاله امر فخر د حضرت محمد لایم کرد

عزیز و مقیم ایسایا ایلی طرفینده بورنوم مقام ریاسته تقدیم اولغان برنقطه تقدیر کیمیک زجر سردار

ایسایا تجار غایبی خصوصده دولت علیه طرفیندن اظلام اظمان معامله ایله ایلی سوی ایلک تقدیم ایلیکی تقادیر کیمیه صواب اولردو ترجمانه
 نشانها جور بولون افادان حاله ایزینده تضار و قوی خایمه مذکوره ناک هر طرفه عیار و عادت سابقه اعتقادا بوزنر مقیم عزیزی
 درود و وصول و صوب مقصد ریخ عزیمتیه زجر و نوح اولردی بارضه اصحابک مشرد اولدقوی صالحه کیر و مکملدینه عودن لرین
 سنان ایدوی دولت علیه ایسایا دولتی میاز لرده منفذ اولون عود و شروطه کمال درجه موافقت اولزه اولون ایسایا ایلی حضرت
 زجر و زینده صورت تعدی کون ایلی سوی ایله خاموشی مفضالجه بلا سگاه کرا و مزرا تقدیم ایلیکی تقادیر واسطه بله انواع اولون
 اضمندانک تقدیمی رجا ایتمی اولدی و حاله ایز او با کامور حضرتک مفادوت مرهه لری سببه ایسایا ایلی طرفه محفل اولد شیره
 و ایزینه ناک اولدی کون بر وجه بضای اناه و ماره معونه مذکوره کیری کیمس و دنف کات و الزیم ایله اصلاح مایه جور لینی استعا
 و قالیکه ایسایا ایلی دولتیه طرفینده لوزم کلون رعایت متبارله م نایب قم اولوب اصل کلون عیوض افضک ضدی دولتیه نواع
 دولتیه حقوق مشترک لرینه مفار و منافی اولردی کس و منفعت خاصه اوز سنده اولد یقینه صرف نظر اتحاد و اتحادت و تجارتک
 و تاپینه ضوا هکت کلون ایلی کلون میان سنده سارنک اجلی قولیه کیکه و عدالت مقتضی سنده و مساوت مذکوره ذمی لفظا و معنای نایله
 هما بونه موافق اولغله سار دولتمایه سنده اما جور بولون اعتبار و معاضات بعضا ایسایا بانه سنده ذمی اعطای جور لینی اولد یقینه دولت
 متا ذیل احس مساوت اولزه مؤمن اولون عودک اجلی اری اعا و استعا ایدوب شو کیم دولت علیه طرفینده استعا اغراض جور لینی
 تقدیر دولتیه جنبه معقود و معا و لزه تجارتک شرط اولی نقص ایله تقدیم دروست سنیم اولون بر دولت همه ناک عدا کس فاطرینه قصد
 فلسف ایدوی کل جمع اولد و یابه اعتماد بیان ایش اولغله دولتیه جنبه حیاتی لوزم کلون معافان و صبر استراحتک بقا و تقویه ک ضمیمه
 اولد ایلی سوی ایلک ایشاق صمیمی ایسایا ایلی طرفینده معلوم عابلی جور لینه ایشاق دوستانه ک حصول نذیر
 اولد و شاموش ایدوی ک زجر در

سادنيا معاھدہ سنك عقد ونظمني طبقه نذر الكفندة لھجسہ مقدم ذفع اولاد محاباقي مقصدہ تقديم عتہ على اى ملوكا ذى قضاة تقرع عباين عرض و بيان اولادى اوردہ
 انقدہ بھاقى اولوقتا خدمت ديابتہ ذفع اولاد افادۃن معاھدہ نكوتہ نك رعنا نظمني قضاة ونگمرد تريح مزم داعيبہ عقد معاھدہ خطوى بقطر نبرا وندونى
 سادنيا قزلى طرقتن هدايا نقدينہ ايلچى مرمع ماددى ومامور اولشتى لى البيان خدمت ديابتہن بوسقول لقرى قان وقلانورنى اولدغى نقصدہ مظالم ملابست
 وجمع بونبہ ايلہ تريح مزم ارم موگارى اولوقتا لى روسیہ لو وبقابت لقرنيزن طوبى اياق يا طرعى وضاغفہ صونديز سولك ايدلك هلايہ اھندن وغلوش
 وقت وھالكون موقت ايجاييتمش بچارہ اولوق ملابست لھ نك زى واقابلہ بوجہ بالا صونق عقد ونظمني قزلى وئوش اولوب انھى ايلچى مرمع طرقتن سقى وى
 نكراولمان هدايا مازسى رديان اولنہ بق كويا سادنيا قزلى دولتي غير عرض خلصہ خوھتكر ولوشلو معاھدن غفندہ هدايا نقدى مقدار اولدغى قان مشارا طرقتن
 ايروز وقت وھال نظر اخذ قورنى بوجہ جان اولدغى خدمت ديابتہن حرامہ سميرن تقديم ارم لى خدمت ديابتہ برفاق وخدمت اھبار وھال انھدہ
 حاكماي تھازيہ مقام حسدتہ وباب على و مكالمہ ناموزينہ على مزينم هدايا نيزيلہ همامه سميرن تقديم ارم لى خدمت ديابتہ برفاق وخدمت اھبار وھال انھدہ
 ايسوز وقت وھال نظر اخذ قورنى بوجہ جان اولدغى خدمت ديابتہن حرامہ سميرن تقديم ارم لى خدمت ديابتہ برفاق وخدمت اھبار وھال انھدہ
 هدايا نقدى مسوق وھال نظر اخذ قورنى بوجہ جان اولدغى خدمت ديابتہن حرامہ سميرن تقديم ارم لى خدمت ديابتہ برفاق وخدمت اھبار وھال انھدہ
 نظايت سادنيا قزلى بوقضوى دولتي عليه اولاد خلوقى اظيارہ وسيله اتخاذ ارم لى حالک بوزن حصرہ طرفہ نقدى ايزنك سار بيلہ قان ش و بيليزن
 درعادتہ ايلچى وياھود صلحہ ارضلو برامور کوھورلدين سار دولنجيا سقزلك جید وودوزن عتہ عليه هدايا نقدى نخلو بودى ولایتی ما عندن عننا هدايا تكميل ترين
 ذارل ايسہ اولدور بوزن شتہ صورت اولمير ليلو صواب ايلہ صاوسلوھه صواب اولدغى وطلعم خانلدى جوردقم اولدغانه عطف مس ذلام وكر

Türk

بودنم دونعلیهله سارونیا قرالی بینه انکله دینی توشلیله انقادی مطلوب اولونه معاهده ناک شرطیدر

بعداضمه

اولکی ماده قون عبد عثمانه ایله قران سارالینین بودنم سازون خایه مملو طرح انجه دوستی ومولون اولنیش اولغینه نیابریه
لوزم ج ومضافانیه اولموا ذرره قران سارالیک تجاروتیسه و تجارت سفای مالک محروسه به امدت و کمال مه وسلطه
مرور عبور و تجارت ابروج حیات وصیات اولدر و بالمقابله لوزعلیه نیجه و تجاری و تجارت سفای دخی سارونیا قرالی
سارالیک مملکتین تجاروت و مریدامه وسلطه کت و کنایرالموج حیات وصیات قلدر

اینجی ماده طرفیه نیجه و تجارت غیر از مجموع الوب کونوروب و کونورکاری ائمه دینه سارونیا تجاری بوزره اوج اس
ده دینه سازستاملو و قون علیه نیجه و تجاری دخی کونک بوزره اوج حسابله رسم کون و بروب زیاده طلب اولنجه

اینجی ماده مالک محروسه بوزره غیر از مجموع و لزوم ائمه و اشیا ناک نقل و اخراجی خصوص سارونیا تجارینه دخی ساز
ستاملو رخصت و برله

در دنجی ماده مالک محروسه سارونیا نیجه نه کون موقع تجارت اولوب امور و خصوصیاتک رویتی فئمه قونلوس و قونلوس
و کی بونلک لوزمی تبیه ایره مملکه کند و بونلرینه قونلوس و کیلر افامه اولوب بونلر امتیازت و معافیاتی حاوی بر معاد
لوزم مملکه بروان و اومرعه عطاقلنه و بالمقابله سارونیا مملکتین دخی قون علیه جانینه لری ایویکاب شهنیر لر و کیلر لقب
و نصیه اولوب امتیازت لویقلمه نماز اولدر

بیشتر ماده ۱۰۰ علیه طرفین ساری بماند از آنجا که اولاد و غیره شهبدر در وکیل برنده اولاد نرفته اوزره ۱۰۰ علیه بخاریک
سینه بر به ذکر اذینمانه نقل و اخرج ابره جکاری اینه در شهبدر لک رکنی اذین بر و ساری بخاریک اید ساری بخاریک
دقی ممالک محروسه اسکله بر به نقل و اخرج ابره جکاری اشیا برنده ساری فونسلو سینه و فونسلوس وکیل بر به معاد دولت
فونسلو رکنی ادا ابره ل

البته ماده ساری بنده سی فونسلو ساری ممالک محروسه در لاجل ازیان و السببه بر جمله وار و اسناد کلرین اضا و
کدی کلوب مرور و عبور بر به مناف و نیوج حیات و صیات الذمه با بر به ادر علیه اعطا اوله

بیشتر ماده ساری بنده سینه بری ممالک محروسه ده اتای فائده هالاک اولدره ترکی در نه سی طرفه اصال نیمک
اوزر اولدره بر طاقه فونسلو خند و فونسلوس بر نه سی ماده هاکم بر طاقه ترکیه فرج فرج بر قطعه معنی دفتر به جملاتی
مرد که قبیلک بقیم فونسلو ساری اوله و ساری بماند که بر طاقه ۱۰۰ علیه سینه در عابای خضن دخی بعینه اولدره بر طاقه

سکرتی ماده ساری بنده سی بلین فرج بر رخ دعادی و ساری عافا ایچی و یا خود فونسلو ساری معرفتله رویت اولوی اگر ۱۰۰ علیه
سینه در عابای ساری عابای بنده ترغ و عوا واقع اولوی بر نه جمانی حاضر اولوی ماده شرعه کوریلوب در نه بلک ایچی
زیاده به رسیح اولدره دعوا ری اسانه حاره حواله قلدره قضای شرع شریف اوزره رویت اوله

لحقویشتر ماده ممالک محروسه به کلاب کیده ساری بولور کند و هالدره بخاریکی ابله مشغول اولوی بکوز نیت و قبا حاری
متصف اولدره حکام و ضابطه و ساری طرفین بلو موب دخل و نفوس الخیب و نه سی و فونسلو ساری ساری ساری حفره معامله
اولدره بر جمله ایچی و فونسلو ساری انضمام معرفتله قضای تیا و باری اجرا اوله

اوچجوده طرفيك بنك خاني بربريله لى انصارى قاعده جريده اوزره بكيك اماراتى ايدر وكونك طرفيك تجاركة ليزه راست كلكارخ معامله بالجله اجرا اولنه طرفيك تجار خاني بكيك ليمان وسواحله درودوخ جانبك نظامت ملكه سنه موافق ابر لر

اون برنجي ماده ساردينافه سنه برى دين اسلامى قبول ايدىكله تجارنى موافقه سنه استظهار الله افر دوزن قنبله سى اولدنى صورتى بر مقتضى شرع شريف رويت و تنظيم اولنه

افرنجى ماده ممالك كورسه ده مقيم ساردينالونك قونلوس و قونلوس و كيلارى و بوجل انجاس كلج كينخ بالجله ساردينافه جزيه و باج و تكليف ساغوده معاف و مسلم اولر

افرنجى ماده ممالك كورسه ده بوجل انجاس امستد بيه ساردينالونك تجار خاني كند و بيزغيله بويجوب قولساره بيرنجى اخذ و استمال انجامك و سارول و صلح عرضيه ليزه و كرك رعابانك ليزه ساردينالونك و برمانك و بيجي قونلوس و قونلوس و كيلارى لرفلزده دن عليه رعابانه باغنه اعطا و نفي و نفي و حجاب و انعام اوزره قارور بلكله اشواصوله مانى وضع و مركه قطعاً جواز كور سربله

4
افرنجى ماده بعد ليزه زدن عليه ده و ممالك كورسه ده قارور ساردينالونك طرفنده اقامه مامور اولدنى بيجي قونلوس و مقصد و دستلفه بويه امتيازات و حقوق و معافيات ساردينالونك كايه مامور اولدنى طرفنده اولدنى چيله كاملا اجرا اولنه و مقابل بالمل اولر و اشوا امتيازات و حقوق و معافيات اصولى ساردينالونكده اقامت ابر بلك سنه عليه نك سربدر و كيلارى مقصد و نفي جارى اوله

افرنجى ماده بالاده مذكور دوشنده و تجارى حاوى مواد طرفنده امضا و تصديق اولدنى قزقره خلاص وضع و مركه جواز و بريس بكيك نفي مرعى و معتبر و على اولدنى مستور العمل اولدنه

قامت و نفي عليه ايله قارور ساردينالونك عمدا نظره معاهده مذكور بلامصل حفظ و مراعات اولدنى اوزره تصديق خصوصنه ورت ماه ورتا تبين

شهره مجیشی در بیان اوزره قوادره تقیریه حقی مسویره

بودنمه سلطت سینه بده مجرداً عنقرصا هده وموالو ایچون نمکلمش اولو سارونیا دولتی تجار سفینه لربنک قره دکن تجارنه مازونینک
 خصوصه مساعدۀ وخصت سینه اوزان بیورسنی دولن علیه ناک دوست احب واهضی اولو انگلتره دولنک درسماندره مقیم شخص
 بیولنجیبی امان اولورد استر نفقوروت ووتغز شملو سارونیا قرالی جنابدری طرفدن بالواسطه دجا واستعا ابروب بر مومع بود
 وشروط قره دکن بوغازدن دوسبه اسکله لربنه امدرسه مازون اولو دول معلومه دن ماعدا ساز بعض دولت تجابه تجار سفاننک
 مضما طرف دولن عیدون مساعدۀ مسوق اولو دخصدری طرفنک حصول منافعه شامل اولریقتدن بعد ازین اندکدن قره دکنه دقره
 دکندن اندکزه امدرسه بده جاک سارونیا تجار سفینه لربنک نتیجه هب درودلرزه حملاری کبضنی مامورلر معرقله بلنوب دروندره غبار
 ممنوعات کوتوروب کوره جکی حمله سنک لری لوقضا دولونه لزومی اولریقی حاله طرفدن بیج جاری به مخالف تکلیف وقوعه کله
 آنچه سبله اهدواشتا اولغق اوزره بینه تعالی تصدیقنامه لرمبادل سنک اعتباراً امدرسه لربنه مساعدۀ وخصت سینه اوزان بیورلر
 بیانله ایچی موی الیه دستره ذاتا دوکار اولو حرمت اعتباری نایبمنده اشوتقیر بر رسمی سطر واعطا اولنک

اجتماع اوله خلاصه و نامورده قنای بنده صورت حال صعبه بام و حکایت دوباره یعنی آنچه سرسنگ بدارم خودی حضرت طرف درون عیدوم برش و تنگ اجاب ابروی بترک
 وجهه نیک زای و مدو طرفی زربوبله ایراد و استجاب اولدورده ایچی سرسنگ ساروشا و کلمت کی اصداری قبول اولوروشی ایلدی شمشیر قوسا زاده دره اختصاص نظر منورتنک برنجه
 کوردی کی شاکو شموی اکتدی بمنوم کیم کیم دورن عید ناک اینه بایرم و بی رضی بخرافه و کندو طریقی قصیدیم عبادت اقلعه بجا بنه اولکی کبی اویزه صوبوب ویران اولوم کلک کلک
 بدلولیاتم قانیکه ایچی سرسنگ درن عید بده درسه دورنی بنده رویشا ازجه و طبعه سواره وارن شمس خندری اولدورنده شموی نیم صحرای کلبور کیم اجرا ایتمکسنه کیم کلک کلک
 بربوع صنبه و صید زکانه بننده و بیوض صفا دورنی کوبیر اغفال یعنی اولرینی ارضای زره اقلعه شموی برده بره سرسنگ عورتنه و رفت و بر بوزن اشجور کیمی اولدو قونای یغنی
 برک اکتدی دورنی لایله بار نیب صوابی کلنجی قدر رسم لولایون کنت و توفیق فتمی کیمی بنده خاطر کلورایره ایچی رسم لولایون و راه دورده سمانا نوموم اولدورده نیم زانم کلنجی صلاب
 فیهلات مذکوره دورنک خودی اولدورنده بر ادرسم یعنی دورتم ایچی طرا ایدر درسته و بوقصور دورلها دورای هرلوت نبه عداک طایفه زانم اوزوب و مانوسه عینیه عورت ایچ کلک کلک
 صورتی حیدر توفیق صورتی صبور و کاز ایلر نغزللا طدر کیمه و بیزوب کلک لاهه ایچی سرسنگ بودلام عورت و رفت طبع ایسی کیمه کیم فرقت و نیکای چارون شاه زده
 خصه اولمش اوله صدارت کافز نیک زور کور اولرینی طرا دور ایچی بی سعاده کمدون رسم کلنجی زردیام و اکتدی ایچی بی سعاده غیبیتا بی بی قوروشی باید بربوب هرلایه
 جمع رفاه و نکلان طایفه اوله صورتی دورنی زوق ایچ طرا جمیل و صنبورده عبادت اولوم شموی سرسنگ کتمی یعنی بچونوزن هرلایه بیستی بر صلا برنوع و سببه بننده اولرک
 بره ای و باهر اولدورنده و بیع مایه شموی بو عورتنه منعی اولر بیب کوزوشی یعنی مدونات طبع کیم یوم زوق اوله اصلیه نغزللا دوری و غرضت ایلدورنده بونم بونم بکوم قی صبور کیمی
 قنای ایچی رسم بده مدونات بوزن سوزنک باسماغ اقلعه کوره مقابله و ایجاب بر اریس اعلای امور ناره اولنده صیدیه انبند تعظیروشموی زایص سرسنگ و بر کل
 و سوز کلک هرلایه بر کل کلک کیمه منبیا ارضی بولصا زورک و نانا اولمش دورلور مذکوره و نظورش هرلایه بیستی ایچی خصی و قدیم قلمش اقلعه اطلاب نظیر اولدورنده سلا نکل
 صورتی سوز بوزن اولورلام نکلند کراندن مویانم فوزه و بیختم قلم باز نکلیم
 صورتی سوز بوزن اولورلام نکلند کراندن مویانم فوزه و بیختم قلم باز نکلیم

باشم

بم و ذرم

شهنشوی تفریح و قلم‌نشان مسوده قطره بی‌نوم و قلم در سبک و طیاره کوزلدر اولور جمله تبصیره اولوب جاوانه خیر اولوبم کئیده قلمده
اوزده طرعه و تقدیم و بعدره قلمور کوزلدر اولدور قلمده قلمده اولک باده ایجا اولد

قلمم اتم

قردناو

ملا باجو

کراشلو

شکناو

سلام هابود ملاکاری بورورنجی اوزده بوندر اتم سارینا اولوبه جمیعاً عقد معاهده بخافت اولدورم بالذکره و ذکر اولور موار معاهده بیخبر طریفین
ایجاب واقعه ایدره قلمده کوزلدر اضا بیه کیم ماه صفر طریفین کونجی جمیعاً قلمده کونجی طریفین معاضدی باو جمیع مبادرتی ایجا اولورم و طریفین معاضدینک
مبادرتی بجهت دوت ماه مدت تصحیح قلمده و لایقانه مدت مذکوره ده برزوقت دخی کجی اولورده بودورم سارینا و انک تصدیفاتی درودنمی اولورم
روضی اولورم انکله ایچینجهانی رساطینه مایع الیله اضا و نرفورم بورورجهو تصدیفاتی همایوناری دخی نزهت بیه برکوم تصحیح اولورم اتم مبادرتی ایجا
اولورم اضا و نرفین و سارینا و انک دخی ماموری درودنیه کجس مبادرتی بیه اولورم اول مجسده حنرت دینسه اولورم اعتماد ناسی نسیم و طیف جا کوزلدر
اعتماد ناسی دخی صکله تقدیم ایچکینی افاده و سیایه ایچم و تصدیفاتی مذکور مقدم مبادرتی و نضاد شکلاک حرف جوف عینی اولورم مبادرتی اول معاهده
اولورم اری انکله ایچم تصدیفاتی مذکور عینا دریا بیه و خاتمی سرچا نزهت بیه مایع الیله کوزلدر مقدم مبادرتی و نضاد شکلاک حرف جوف عینی اولورم
ولایقانه طریف درودنیه و بیه جک تصدیفاتی همایوناریک صدراتی اتم کلمه کوزلدر مازون و نضاد کوزلدر مقدم مبادرتی و نضاد شکلاک حرف جوف عینی اولورم
برقصد منب مقدمه و خاتمه تیجه افضا ایدره مسوده قلمده ایچکینی ایچم تصدیفاتی همایوناریک صدراتی اتم کلمه کوزلدر مقدم مبادرتی و نضاد شکلاک حرف جوف عینی اولورم
مؤلفه اولورم سینه ملاکاری بورورنجی ایدره اولورم بیه بدلیش کوزلدر اضا کای همایوناریک صدراتی اتم کلمه کوزلدر مقدم مبادرتی و نضاد شکلاک حرف جوف عینی اولورم
بورورده صکله برکوم تصحیح بیه رئیس اوزی قلمزینک فایزده صدر دوم ایچکینی ایچم عارف بلک و سعیدی دخی حاضر اولورم ایدره ایچم مامور سوم جلب اولورم
تصدیفاتی اولک مبادرتی ایجا قلمده ایچم مایع الیله کوزلدر امروضا بیه
باشم
حضرت لیکره

۵

یادش

بیم دریم

هستند تقرب وجود نقد قضاوت نمودن جانان از غلام علی بن زیند و قنبر از کف او سال او نشد
بعد از بر بودن
تخصیصه ذلک خوانند و کم مبادله اجوا ایدریم

و تخم از غم

در زانو

زبانو

کرنلو

سوزنو

مقتضای اراده نسبتاً آنها زری اوزره سارو بنالو بله عهد نظام معاهده تجار و صنعتی از قضا ایزه نصفی و هم ایزه سمول لافله معالی
افاضه آنها زری بر یزیه مسوره و پیچیده بیض ایزه یزیه نقد غایب های همایونه ماکا زری فتح اولمله ساریض و اریله به کسیره یوزنی
دبجه نظری غزی جرایب زری اوزری پیچید طرف ها یوزن زنی نصیبی و نشد جو مبارک خط همایون شکوفه سرتا هدیه تویج بر در زنی
با عاید زره بر معاد خیز و اوزری جا کر کن زنی اولوه هر همایونه جرایب یزیه غم از نه بعد بر کنه فیصله پیش ذی قود بزک فایزه سم صاده
اجرایب زری به کی هیم عالم ابدی بود زنی اوزله شکله کرنلو زبانو در زانو و تخم از غم

عظمت کرد

یادش

بیتیم

بیتیم
بیتیم

اوچ قلمه دهنتمانه هر یوزون باروری خطا هر یوزون قلوب طرفه کوندرشده وساهده اندوز ایمی اوسوله اقلینه کوره هابره و مواد و شراطی مذاکره و لوبوب بوزون بوزون صدهت قراری لوبه هر یوزون عوصمه و شینه اوده اولنه

شؤکتو کراتلو هابانو قدرتو وضعتم اذتم
 مقضای اراده شینه شاهانه لری اوزده مکالمه مامور صدور و روم ایمی سابه عارف بک اذتی داعیلدی مدیس لوزی وسید اذتی
 قوزدنیک سارونیا و ساهده سنی الکلمه ایلجیسیله بالذکره عقد و تنظیمه ماموریندی بی مقصده اوچ قلمه رخصتنامه هابونلری سابقه بینه
 واقضای حال و صلحنه تطبیقا قلا الیریلرله ربه اصدار وبالالیزیک سوچیه و خصت هابونلری بیودلیغی شعر خط هابوده شؤکتوقدوت
 بهابانیلدی تزییه و نوشچی ضمنده حضور لومع التور ملوکانه لرینه عرصه و شیار فلذنی و معاهده مذکوره ایچی مرسومه اققانسه کوره
 محابره و مواد و شراطی بالواسطه مذاکره اولمقده اولدیفنده بوننده بوبله صورت قراری خنکای هابوده شهر یاریلرینه عرصه واستیذات
 اولدیفنی حکاط علم عالیبری بیودلوقده اموز فریاده شؤکتو کراتلو هابانو قدرتو وضعتم اذتم بارشام
 هابونلر کوندرشده

بیم وزیرم

— شنبو تقریرک و بود فرقی ایله کوی هدا یا ذک و قدیم هدا یا ذک مذکوره قلمور و معان اولدیم اولس در بر یوب و قد
 هدا یا ذک مذکوره کله نه ایله اولنه ایله بوستلو معاهدت تقدیم یقین اولنک مبادا سندن هکله هدا یا ذک رسیده ذک ایله
 مسوده اولدی یی کوی مقابله اولدی یی دخی مسوده اولدی یی دایر بوگون سکلله معذکره سبقت ایتمدی سئو دخی
 کتدک و برسی ایله بالذکره اقره سئو ایله فرقه اولدی یی اولدی یی اولدی یی اولدی یی اولدی یی اولدی یی

شکله - کرامتو مانیلو قدرناو دخی عزم اذیم

معتم هدا یا ذک ایله کوی جود لینی اوزده بود فرقه سادینا لایله عقد اولانه معاهده ذک بو ذرخ اذیم بیات مذکور و بخاری
 انا سئو انگلیز ایلمسی بر فاج دفعه خدمت ربانسه فی را یا بلله سادینا قرانی ایله عیده عرض خلوصه خواهشکر و بوستلو معاهدت
 هضمده هدا یا ذک ایله معاملا اولدی یی قران سادینا لایله فاکایا هدا یا ذک ایله مقام صادرده و با یا عانی و مکالمه مأمورینه
 علی مرتبم هدا یا ذک ایله هدا اولدی تقدیم ایله یی بیله برله قبول و موافقت طلبده اولدی ایله عقد معاهده به معین مایه
 اذ و جرفی افرمنا به شامل اوله هضمده کویزا و نجبه ره فاکایا هدا یا ذک ایله ملک کوزنر بلا سئو نه و برلا دیواره کوه بودله
 معاهدت عقیده هدا یا ذک ایله مسوده و مضابکی ایله ایله عیده ذک بو معاهده بی عقد موافقت جود انگله و ذک
 فایزیه رعایت ایله اولدی یی هدا یا ذک ایله کویزا و لایه سادینا قرانی بو عرضی ایله به اولدی خلوصی لایله و بیله
 اذ ذک ایله کویزا و لایه سادینا قرانی بو عرضی ایله به اولدی خلوصی لایله و بیله معاهدت کویزا و لایه
 به مأمور کوزنر ذک سادینا قرانی ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 هدا یا ذک ایله سحیحه نریب و ایال ایله اولدی یی بود فرقه صورت اولدی یی هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 مذکور به با نریب به ایاله و با نریب وقت و حاله تقیضا عقد و تنظیم بود فرقه هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 ایله و تمیمی قلمی اولدی یی هدا یا ذک ایله سادینا قرانی لایله اولدی یی هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 فاکایا هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله معاملا و سادینا قرانی لایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 اولدی یی ذک کوزنر کی صحتک ایله تصدیق نامه لایله معاملا ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 معاهده مذکوره تکلی ایضا ایله مرخصیه کتدک عیده ایله معاملا معاهده به دایر خدمت و مأمورینه اولدی بعضی بو ذرخ
 سئو هدا یا ذک ایله و تقیم اولدی یی ایله نریب به ایضا ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 تصدیق نامه لایله سادینا قرانی ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 جرایه نریب ایله کوی هدا یا ذک ایله به با یا عانی تقیض فاکایا هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 و ازاده هدا یا ذک ایله ایله کاکور اقتضائه با یا عانی تقیض فاکایا هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 با یا عانی ایله ایله ایله ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 مذکور ذک قبول و تقیضه معاملا ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله هدا یا ذک ایله
 ملک کوزنر معاملا ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله ایله

دولتم عليه ساردين دولتي بينده انقاد بيز اولده معاهده ناك بوردن بيقانم بيري مبادله سني
ساردين با تلي طرفنده انقاد دولتي ايجلسي واسطيله مضمير دولت عليه حضرتت و سار اقضايه مامور طرفنده
تبيع و تقديم اوظه هداياتك دفتر بورد

دولت و نيس اللسان اذري و نظري
طرفنده بر عدد كوه ساي
مع كوستك

عقد معاهده مامور دولتي
نقدى حضرت صدر خيالي
هابنه بر عدد كوه قوطو
دو بر عدد كوه ساي
مع كوستك

مقاله نظري قضيتار حاضار
عمارى باق اذري بر عدد
كوه قوطو

بطل اذري سر اذري
اذري بر عدد
روزه بوزك

دولت و نيس اللسان اذري
حضرتك كبر دارو اذري
بر عدد روزه
بوزك

اصدى اذري بر عدد
كوه قوطو

بطل اذري بر عدد
كوه قوطو

دولت و نيس اللسان اذري
بر عدد روزه
بوزك

یادشاه

بسم ودریم

شربو تقربک واداره سزا فطرت و معلوم معلوم اشد تقیر کرد ایله بیک وجهله جوارینه ابتدا و ابد کسه

توکند کرمانلو مرابانو قورنلو ولی نعمت انیم

معاذهم بود ملوکا زری بوردلینی اونده سارونیا دولتی طرفنه ماورک زده وی غود بالو نامخص اورنه ایچلیک ایله در سعادت و افاضه اوردی
 بکسینه بوغانینه وانده در سعادت و رود ابرویکی و دولت علیه ایله سارونیا دولتی بنیده در کار اولون مولودت اقصا نجامی مرسومه
 برده انداز تعیینه وارسالی شخصی در سعادت اولون سارونیا معینداری بر قطعه تقریرله انیا ایتیم و خاکهای همایون شاهان زنده بالنده
 مکتوبه خاصه دده مطقی اغا قولدی ایچی مرسومه همانند تعیین و بوغانه و دودنزه حقهده مسلم در همانوزینک ایچکجه بوغاز قنای
 مطقی پاشا قولدینه طرف جا کریده مکتوب تقریر وارسالی اونیسیدی بودنده مشارالیه قولدی و رود ابدینه قائمسی مانده ایچی مرسوم بوغاز
 ورود و راک اولدینی بکلاک سفینه دن بخارکنه سنه نقل ایسوزک مرمازار مویالیه رفاقینه در سعادت عازم اولدینی انیا ایتیم
 و ایچی مرسوم ذی تنکته مذکور ایله در سعادت ورود و بعده سرکاتینی باب عالیله ارسال ایله و رودینی اخبار ایش و سعادت اوزده
 بعضی شکوفه و شکرله ورسالی رسمی ذی حد ایش اولدیه کچه کون ترجمانی و ساطینه کوزردی خبرده و سعادتاً تقدیم ایچی
 تقریری مانده سارونیا قالی و باش کی طرفلرینه مقام صداتر عامل اولدینی اعتماد ماماری تقدیم ایچی برکود تخصیصه عالی
 کلینی انیا واستعا و ذکر اولانه اعتماد نامه لک بر قطعه ترجمانی ذی تقدیم و سدر ایش اولغله بوغاز قنای مشارالیه قولدینک
 سالف الکر قائمسیله ترجمه و تقریر بکود مسؤل لحاظه معالی افاضه ملوکا زری بوردی ایچکجه عرض و تقدیم قذی انیم و بود
 برکود تخصیص اولدیه ایچی مرسوم باب عالیله طلب و صانه تطبیقا حقهده لازم کلاسه مسلم عقلمه ایچ اولدیه تقدیم ایچی
 اعتماد نامه لر بر سعادت دیوان همایونلری طرفنه حفظ ایشکوی و ایوم بو طرف اولون سارونیا معینداری مقدمه در سعادت و دودنزه
 مصححاندر لقله در سعادتیه اقامتیه مامور شیخجه معیندی مقام صداتر سارونیا قالی و باش کی طرفلرینه عامل اولدینی اعتماد نامه لری
 تقدیم ایش اولوب بودنده ایچی مرسوم و رود بیه مصححاندر مرسوم دولتی طرفه عودت ابدیه جکند اعتماد نامه مذکور معناد اوزده
 طرف جا کریده جوانانه تقریر و مکتوبه معیندی اعطا اونیسی شخصی ذی طرف اداوه سنیه ملوکا نه لری بوردی ادر ابر ایشقنا لریک
 جراسه ابتدا اولدینی محاط علم عالیله بوردی امر و فایده توکند کرمانلو مرابانو قورنلو ولی نعمت انیم

یادشاهم حفظ بکود

ساروينا قونلك درعبدوه شيم فوزه لماره مرضي شخب الجي اوزه غوره بالور دابعد نيك نقره بر حاصره

بورق ضحكوا ساروينا قونلى جنارو مرقونه فوزه لماره شخب و مرضي لبيك باه سبه بورا بيلدي روساوت صلده شرفا فاسنه
شرفا لفره ناموه و ناموه اولدغه بناء باب عاليه شخا موقا قيه فزالهيب ساهان اولموزه اوده: عبدعلقي بسوم سايم مالو قونله
اولمغه عنوان عظمت قوناه و ولت بده سده لايه و جبار بولم موقا مرقوم خصم ليدرا ليله اولده اوله سعد قوناه سايم لر زنت
يزنه اقم نقيه ببولمه كوك بورا عبد نيك ورك كاقون نقره به سيزه كلاه سفده كوزا كانه ثنا و لر نيك اخن ايتاي
و كاه منت و سرور يديز باو اي لر جيني معلوم علم علوندار قونقوندار خذ بونقاري بيور لوزه اوروزنه حفت موم اولمكده

سارونیا دولتی باج و کبی قوزدوه لاطوره نیام و کجک مسزولای صدرنه بازولبی نامه و داد عومدک نزم سیر
دوقو حادناه مکملوا صدقلم ووزیر قلم ووزیر صحیفه قلم

منای خالصانه من اولدیکه دادنه نامه خالصطوره و عابیلو مارکزه و فالیر و کججه و غوبالو داعیلک صاهیت من

نسب حمتا ویم سارونیا قلی جنابک طرفه عینه عله عثمانيه زونده قوزدعه وده و منجب و مرضوا کجیلک پایله

استانبله جایتنه عاتم اولدیفینه بناد غریبی خصلتی عند خالصکارین و قواعات مرغوبه خبره و نه بر طرفه

عداوتمنجه ارسن طرف عطفوت انصاف عکیریز و دارنامه صلاحت و سجه تجزیله ذات سایدیزه دروغ

واقع اولدوه کمال توفیر و همت و اقصای کرم و مودتیم عذر یعنی نفیر و انوار دیشته باج و کالت نامور بی

عرق صافخانه مد اولدجه و وندیزه بنیده عقود رسمی: ظاهره ایله معقود و موعود و بین و سلوت ایله

مربوط و موجود اولدوک مصافات کامله و تفاوت جزیه: موافقه و وقت عیله اید و مالک و کئی تخفیف

هناج جلالت نصایک نه مرادی واقع اولدو ایچ ابراسنه بیک مایه سخی و اذیم ایلک مندم خالصانه م

اوره یعنی عرض و انبایه نعم المناسبه اتخاذ اولمشد ذات عالیله کجیل و مشترا اولدوک کمال موقوف

و عاطفت و انبای کبایت و کفرق مزاجانه قلم جینا بدینک واقع اولدوک و توفه نام و نوس صدفوت

بناد موئی ایله مارکزه غوبالو داعیلک و رغبت و انصافه لوبه اولدوک سعادت و سالتی اخسی طرفه

نقدی و تقصیه اید ذری مسجود مارکزه غوبالو داعیلک حقیق قلم طرفه مسالده اولدوک

صد نوجیه شراور و صوب و دفترند دخی رغبت و اعتماد نظر اولفه دیاقتی نمودار ارضی وصولنه

شهره و معلوم و دولتی اولدو و قلات مشارایه حقیق بیک ذات عجمه صفات و وزیرانه لرینه و کار اولد

کال اعتبار و و دولتی است تعالی ایلی موئی لهدله شفاها تعریف و تکیه اولدو و بوشنا و دریلک فی

صوب شیارنه لرینه حرمه و کجک و انجذاب و مودتی نه درجه درده ایدوک دخی مرسوم داعیلک

صاحب سارونیا دولتی
باج و کبی و امور اصله
قلم و ده لاطوره
خلوصکار قلم
م

مکمل
نوریه ۱۲
۱۸۴۰

بالقصر خاده ایدر

بوده همسوار دنیا قلی طرزه سند ولای صدر جنابهای کلاهد
نامه فلو معلومه نیک عینی ترجمه سپهر

عمود و عنایت باری و فیض و مشیت جناب کردگاری به بزرگوار و فلیج که سارونیا و افشار شی قلی سارونیا
و جنوه و سار بوردک و دوقه و بیرونه ایالت معتبره سازه عالمی از طرف خاص و نصافزوده ها اولاد
سند و کانت کبری و فلو ساد فلو هیدر فلو صدر اعظم و وزیر اکرم حضرت بزرگوار فرساده نام امانت رفیم مزور

دردناو ساد فلو هیدر فلو و وزیر اعظم و صدر اکرم و وزیر حضرت
و عدان صحت و عاقبت و دوام دولت و استقامت خجانی اهدایه صوب قزلبت نصافزوده کال صفوف و کوی
و انصای و داد و اخلاصکاری و تصدیقانی تقدیم و راسته بنای کجایه از اولاد که بینه نعلی هالوزینت نجح
اورنگ سلطنت کبری عثمانی اولاد شوکت و قدر و عظمت و سلطان محمود خانه قانی حضرت بزرگوار و عینه عمیه
و اولاد لاری صوبه برجاوی ریا اولاد و حرم کاسه صریحه و محبت صافیة خالصه از حقا بقنده عمیک
البعوم ایکی دولت راسته تینما واقع و بایدار اولاد و خادمت و آشتی و اخذ و عطا خصصی و سلمای تجارتی
امدندی تری بی محنتک بودنه بوجه جانبیه لطیفه شاملان ره فایده و اسکالی و وسع صالحانزده
اولاد بی مرتبه و صحت و خلد و وفایت و استقامتی امرنگ در کار و بایدار اولاد نیت خالصه و طوبیت سدیده
صمیمیه نری مثبت و لویده بر دلیل علی و شاهد بدیعی عذوبت مزیدی اولاد بوده بودقه سارالبه
شونو در فلو و عظماد پادشاه خلوت صفاه حضرت بزرگوار سده سید لری اجماعاً بنده از اشخاصند نماز
و معتبران ماوریکجو و لوزار و ربه: نظمیتی حابری و کتاب عیت سید قزلبت سبزه هندی رنجیلو
رعایتلو مارکره و پنججو غر و بالونام شخص ذی الحسب و الویشار طرزه فوره الماده شخب ایچی و حصی
نصیب و نصیبه و نفعه ایچی موی الیه و عبدینک حمده معلوم اولاد بی نعلو اخلاق پاکیزه و اوصاف
لیسه حسنی صیقلیندن بالانتخاب مرسوم طرزه نامه و نامزد قلند بی کرک نزد مکتب پیوند
ها بونده کرک جناب دولت نصاب عالیک عننده فیه احتیاط و تحبیه اولاد بی منوع خاکه سار
اولاد بیه جائ دولت علیه ابد دوام ایله بو مجاری راسته اتحاد قوی و دو و وفایه صمیمی و ایطنتک

نزدیک و تشبیه موی ابروی احمد طریقه و عهد صفتی بینه بدل مایه سعی و غیرت ایدیه بی جو ریب اولوب
 جناب جلالت نصاب دولت انسابک دخی خصیصه معززه فالوقه ای اولد کمال عظمت و مودت
 و مجامله برکت و صفوق مزایای دغنا معلوم و مجزوم اولغنه موی لبه دایمینی هوالده و بر اصره اولده
 طیب معامله، نظر و بود و سنک محرم صداقتی اولده اوندی اعتبار ایلمی منوع و معتقد
 خالصانه مزد و بالفذالعهاده فایز اولدیغیز و کالت کبری و امانت عظمی حسیبه سایه شاهانه
 بد موی درنده موجود اولده و جوده به بود و وسایل استطاعت نمود بر کینه کندیه تقدیر و ایداع اولغ
 ناموریت واجب الرعایاتک اسعاف و اجرائی لوزرینی فسیله همت یورملی انتظار کرده قلب خصوصی
 انساب اولغنه اولیاده طرف زهر اشرف عالمی درنده نه صدود و تقان بدر ابر حریبه، خاطر صفتی
 نگاشته بر اعمه شکر و سپاسی اولغینی شک و شبیه ده عاری ابروی اشعار و بیان فنانده هر گده
 و هر زمانده هایه سفده ربانیه ده مکبیه و کامران و منداقبال و ارتفاعه عید و شادمان
 اولملی جناب قادر مطلق جل شانده دن نیاز و تمنی ایدیم بو طرز سرد و فلو سعادت ناهو اولدو
 دوستوز معلوم و مجزومی اولده درخواستدر جنوه بده و سنده تاریخ محسوب نیک بیک کز یوز
 بکری ایتمی شهر نیا نیک اون النبی کونی و مقام فالینه انصاریک شیخی سنهی تحریر اولغندر

محطوب
 قار اولغنه
 دوستدر
 ه

دغه باش و کبک اصحابی
 ده لافوره

بوغازنى قىلى مېھرىبانى تاغدىنلىك قانغىچىل

دوئو غايىدو نىزى عاھىت مېھرىبانى تاغدىنلىك قانغىچىل

دوسا نىزى عاھىت تاغدىنلىك اوئىزى سادىنا دولتى طرفىزى اوئىزى تاغدىنلىك بىلەن مامور و تېشى قىلىشى اولونى مادىكە دەرىكى
 غزىد بىلەن تاغدىنلىك بىلەن بوغازنى دەردى بىلەن اوئىزى دوسا نىزى عاھىت بىلەن جەننەت بىلەن جەننەت بىلەن تاغدىنلىك بىلەن بوغازنى
 كۆپ اولدى بىلەن بوغازنى مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك
 طرفى جەننەت مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك
 دىنا خۇبىزى عاھىت بىلەن تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك
 دوسا نىزى عاھىت بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك
 دىنا خۇبىزى عاھىت بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك
 بىر قىلچە مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك
 سەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك بىلەن مەھرىبانى تاغدىنلىك

اینجوماه شوالک اون برنجی یوم جمعه اورتی داک اولدینی بکلاک فرقیی ایله بوزجه اطه بینکاهنه کلدی خمری
 مامورین قولدی طرفین صوب عا جزئه سه اخبار اولدینی انزه در حال آدم قولدی ایلمی سوی ایله طرفه ارسال فنوب
 فرموده سینه لری بورد دول بکلاک سفینه لریک بوغمازونی مرود و ضولع عرزاوشند طامنع اولدینی دوستانه و فاداکار
 افاده اولدندی سواد اولدینی بکلاک سفینه دی حقوق مناسرتیجا سفینه سنه داک اولش و مساکله اولدینه
 بی بالاد جبار اطه مذکور لیانده مکتبی ایجاب انتمون ابروکی در کاد اولغین اول طرفین تحریکله قدر مراسم هماخوانی اریان
 اولغی خصوصه لری بزل و سح مقرون فنوب موافقه اولور بوزجه اطه مذکور لیانده حرکت ابرون قلمه حطاینه هر
 بینکاهنه در روزنه حقنه حرمت لریه نلک ابر فنون داعیه سینه سوال خاطر و نوازش و تطبیق فنونه سفینه در
 اخراجی مزاجا کی اولش ایسه ده ایام هوانر مساعده در یون توقیف اتمیوب داک اولدینی تجار سفینه سینه ماه مذکور
 بود سکرینی جماعتی کوی هماندر موئی ایله قولدی و فاقیتله در سعادتله عمارت اولش ابروکی افاداتی شهر اعمال بند کانه
 خیر و برکت و تقیم خاک کای واجب انظیملری فریغی آذانه نالی محاط علم عام ارای جها بنی لری بوز لوق بو باره هر
 حاله امر و مقام دونو عنایلو مزینا لطف رحمت اولغی کیند لطف و کرامت طمع حضرت زینتدر

بنم ودریم

هشتمین تقریر و معتمد ادرسونک تقریر و در کل داوطلب اولون کاغذ نظر اولیم ایشده تقریر که باید اولدن فی اوزده سلطنت اولون کاغذ
مصلحتی اید ایتمی اولسون عهده نصیب و برین بیریده منجبتی مقدار خوجه اولون دیول اولون ایشده اید بو عده اولون و اولونده اولون فی نظر
منارجه منسوب خیر اولونده عهده ایتمی اولسون و در غیر و دو دون لازم کون اولسون عادی ایشده اید اولونده

شونکو	کرشایو	مهابانو	قردنلو	ولی نعمت اوقم
در عادتده مقیم ساردانیا مصطفی کزایو بودغه باج عایدینه بر قطعه تقریر نصیب اربوب خانده ساردانیا دولتی طرفده مادکزه وی اولونده	نام شخص اولونده انجلیک ایلده در عهده لوزه اقامتده ناموزانیمان ایشده طوغری بحر سفید بوغازه و انده بر دواتده و دو دایره ای و اولونده	ساردانیا دولتی بندده دوکار اولونده در و هوای اقسا بنجه ایتمی مرسومه دکه عالی قوجه باشیر لوزه بر همانده نصیب اولونده	و شاهای کیفی ترغبات طرفده لری السؤل بویشلو اولونده انجلیک دولته کلیکی اخبار اولونده سخنودانه خاصه وی ایشده و عادی بیجی همانده نصیب اولونده	اولونده دکل کوفتکده سابقاری اولونده اجری تم لفته قاعده قریبه دره اولوب ایتمی مرسوم بجدنا دابطه کیر اولونده معاظه عقبنده بصورت اولونده
جنبله سابقاری بوغیسه ده بروسا واسیج انجلیکده تطبیق اولونده سخنودانه خاصه دره وی ایشده و عادی بیجی همانده نصیب اولونده	دوکار اوغوش اولونده منظرده هابوده ملوکازاری بو دواته بچیده عرض و تقسیم اولونده ایتمی مرسومک بوغازه و دو دونه حظه مرسوم همانده نصیب اولونده	اجری بچوده بوغازه مصلحتی باشا قردنینه طرف جا کیریده منسوب خیر و ایشده قیاس سخنودانه خاصه دره مصطفی اعاق اولونده همانده نصیب اولونده	و جانب میریده صاحب مقداری خوجه اعطا واقفانه کوره بول فرمای ایشده اولونده بوغازه نصیب اولونده بعد ایتمی مرسومک دواتده	و دو دونه لازم کلونده مرسوم عادی اجرا قضی خصوصیه نوجه اولونده سیه ملوکازاری مصلحت اولونده امر اولونده
مهابانو	قردنلو	ولی نعمت اوقم	بادشاهم	مهر نازیکور

۴

بنفوسك روڤون دو طرفه لادنه بويي ليد كلكاره لقمه قله لادنه نسيه
 لفظ ويكي كلمه لادنه لطيفي صحنه ليد طرفه رسي نقره ليد لفظ لفظه
 نظر و نقره لادنه لفظ ليد كلكاره طرفه قله

بوسكو اوزنه بيجيرك در سماره نواز بويي اهنار اوزنه كخوره خانه ده و يا خور و نماوه برسي ملاقاته نصيه اولنه در سماره
 و روزن نسيه سابقه اولنه اجراي نسيه نغمه قيه در اوليه اشانه عليه كلكاره سارونيا اوزنه بويي كجودا زانطه كلكاره
 ساهو عطينه سمينه اهنار ليد سابقه بويي برو سارونيا بويي نغمه اولنه كخوره و يا خور و نماوه برسي ملاقاته
 نصيه ليد در سماره كلكاره نسيه نغمه اولنه ساهو عطينه بويي نغمه اولنه كخوره و يا خور و نماوه برسي ملاقاته

بادنم

قائم باشا

مشهور تقربان نظردون و نه معلوم هونوم اولسد رسكاه اعد بود بر عرب بگيئت سارونباو ادعای خلومی و مغوتره كز ايكه بومارونك بو جهله
دوقه كلنده فركارون دوقه عده مرهغه فعل دوست اولد قرق معلوم اولدور تقريكره بايه و شيدلم اولدورني و جهله سفينه ندرتون
مورد اولدم شيئا هماهيه ديريوب نرسه عورده هلكه رسا وايجه اولدمه من نظري جزا رسبه كاورلرنه دانكدره بنه سنوم اولدورنيم
اكره دفع اولوب ققط قبودان مستولو اولدورنيم اردو دفع اولدورنيم اير سر سارونك بانه قوغمه اوزره اهره كورنيسا

شونلو كراملو مهابلو ندرنو و نغم افتم

كچن خاكباي همي بونه شاه نرزن استين اوليني اوزره انا زهن و رويكدرن باغ و نيم و حط و اهره شلو اوزون و شيا همورسبه
درعانه نغمدرني و سارونباو مشاهه سفيني كلاديركرك و ليمان ندرنيد قبودن ايله بو طوزون دقي عددي عددنجه بصره موعه خنك
وهر و سارونباي بيمه موعه همورسبه اولدور مشاهه بجا كز نرين قوه كزه عزيمته رخصت و رنكه اولدورنيم بوانا ده سارونباو هموني
جهله نام قبودان بوني قزني نغمدرني و نوز دكبا اوليني سفينه خيل ايركي اجناس اشيا هم سبه بو طوزون حيله كرتنن نظاي و جهله بمانه نوزي
سفينه مذكوره بي بوقه و ندرنيم و نوز بوظان طاندرنك همدي جزا رسبه كاورلرن اوليني احسن قنورن سفينه مرقومك كيفنق
لدی التحري بوزون اقرجه قوه كزون همورسبه و كوانه كلون دولتمه سفينك هموردي بو طوزون اخرج و اشبارله بومورد بصره طوزون
دوسيه بجا رسا ندرن اوليني تيبه نيش و بعد سارونباو نغمدرني ايتي كز قيو بمانه و اولونه و ادوب بو سفيني بزم قبودن تيره جزين سنه اقرسبه
با ليا بيمسدي دقي همدي و بوشيش ابرده سفينه مرقومه استا كلوي جزين سنه مال ايتليرن بره بونديك قبودان مرسوم ايله بندن ظهور
ايرن سارونك طووي ايز نيش اوليني كا غده سفينه مرقومه دوسيه لواحفا نوبودانك اسمه مرقومني و جهله مرسوم اول ائاده
بمانه و طسنع بونش اولدورنيم بوني كورديكباي بمانه بره جاك بولوبونجي بو خصصه با عالى اقا و كسرين بغيره رابط و بره لم و برنك
اطلاع حودنه صاحب ايره بونجي كا كرا و ريبه حقيقي اكلوب كفتش و بعد نيمه ايمان اكلوب سفينه مذكوره نك مرويه رخصت و بيلدي حاله
دورنيز اولون استبانك كركي و ريش اولدورنه با اهره سفينه دور اولوني لدی ايتون برسيفه دن اهره سفينه پاشا دودي موع اوليني
و مارد صبي تيبه بونك نغمدرني اقتضائه با فتمه لازم كوكباي حوني و بيلون ملاطيله نيات سفينه مرقومه سارونباو قبودانك اولدورني نغم
مرسوم دقي اكلوب بلاخره دورنيم سارونباو قبودان اخرج و اوزون اولون سارونباو باندركه ايتي ايتدورن سفينه مرقومني
دولت عوبلك زي بوزده ستران ايتش اولدورني بمانه سفينه مذكوره حقيق نوجهد نما اولوني لازم كوكباي بمانه ماموري قودلي استين
ايتش و تيارون اولدورني حقيق نغم ايتش اولدورنه سفينه مرقومونك طاندرني جزا رسبه كاورلرن و اكلظه بيسون اولدورن اكره
دفع اولدورني اولون اشيا سارونباو مالي اولدورنه نظرًا صاحبته و بيلون اوزره فقط سفينه مذكوره ترانه عامره نيمه كورنيم
صاحب اولون دوسيه قبودان مسود دقي كوركه هنج و با خود ايرج اولدورنه با قوه كزه اردو دفع حقيقه خصصه نوجهد ايره سبه بوندي
موع و جهله بولوب اهره مرقومان شونلو كراملو مهابلو ندرنو و نغم افتم بادنم همورنيم

بادشاهم

فاتحنامه پاشا

حسب تقریر دایمی رسو ملک تقریری منظور معلوم می بودم و ایضا واقف ایچو رسو ملک فنوت و غلامی دو کار و غنچه در حقه
عید از طرفه دخی بالقا ج معامه اولغند لازم دندر تقریر کرا بام و گنیزده اولغنی و جهل ایچو رسو ملک ذو جهل رسو ملک
در ملک اوزره دقداد مشرفه بر هفت سال اویر بر سوا اعطای ایچو ایچو رسو ملک قنئی در دوم ایچو رسو ملک
عید از کوره کوسد شیخی بویر زره ایچو

نوکنو کرانو درانو قدرانو و ق نعمت اقم
در عا دندره مضم سارنیا ایچو سی باب عالی برینه بر فطه تقریر تقدیمه مکنده عیال اوو دینی ایتالیه ده کانه میلده شهرت اولغ
اقربانه کوزر ملک ایچو از میره واقع سارنیا و نمانه ایصال وار کابا ایچو اوزره کندوسی دخی بالرفاقه از میره قدر کیدوب
به کلکله دولتی طرفه مازونیت بیانده او بوجه حرکت و غریبی خمنده لازم کندره خنچه با بر فطه بول حکم سنی و کابا ایچو
اعطای استعایض اولوب ایچو رسو ملک بوجه شروع دولتی طرفه مازونیت بیانده ایچو ایچو اولوب از میره کیدوب کلکی خمنده
بر عا دبول امر سنی اعطای سکه بر کوه باس و ایچو ایچو سارنیا بزجافی اختیار کریقد ایچو تقریری تقدیم صدر رسو ملک سارنیا در
دایمی رسو ملک اده زنده سلطنه سینه لینه صداقت و خلوص در تحت ایدرک ایچو رسو ملک ذو جهل رسو ملک ایچو از میره قدر کیدوب
بسی اولدی که طرفه به در عا دت عورت ایر صلی و کلکی قدر کندوسی و صلی کندر صورتده و کس برانجه جفنی و قبل العزیم سید ملک
سویجه در ایچو ایچو نینجه خدمت ریاسته دخی کله کلکی بعد ایچو رسو ملک ذو جهل رسو ملک بر دندر بر و دیار تیره اقامت ایدوب بودله ماقونا
ولایتیه کس جک اوطه سنی طرف دولت علیه لرزه ایچو رسو ملک تطیب خمنده ذو جهل رسو ملک برشی عنایت و شکر جفنی ای
احسنه و اعطای بودله ایچو ایچو رسو ملک کای افتخار و سروینه باری اول جفنی ایما و بیانی ناز ایچو اولغنی ایچو رسو ملک
سبب هم او برش هانه زنده برشی دیملک و کلا ایدر فیکجه بندیز بر نوع موجب افتخار اولوب مقدمه کلکله ایچو رسو ملک ذو جهل رسو ملک
بودجه احسنه عالی و قومی مسجود اید کندر بر نوال کدر بر فطه بول امر ای صدر و قدر دار ایدی فوطه معرفتده بر فاقه بلک غرض
بر هفت مناسب ای اویر بر سوا اعطای اولغنی خصوص صدر نوجه اراد ایچو رسو ملک ملوکانه سر صدر بویر ایچو رسو ملک ذو جهل رسو ملک
اولغنی و تقریر مذکور دخی منظور معابو فورس هانه زری بویر ایچو رسو ملک عرض و تقدیم قنئی موطوع عالم ارای شهرت بودله
مرفوعه ایچو کرانو درانو قدرانو و ق نعمت اقم
بادشاهم

آرمان سعادته مقيم سارونيا الجبجي واهل بيته كقصيده

سارونيا الجبجي واهل و عيال التي ارتال اليه في سبيلون شهيدته وافجع اقربا له كوندرك ايجون انلر ابد رفقات
ازيرك و فوج سارونيا و نخله ايمصاله اركاب ايلكم سارونيا قراخي طرفدن مازون اولدري حبيد ايجي بوي
واهلي در حزن عيرون بوانه دكي مطهر و مفتي اولدني حيايه كالمه سندن نشكرينه قاد اولد سبب شونكون فدنلر
عنايلور شهنشاه اوندرك و اسي عنايلو باه ضرورانه لرينه ايريله مديقدن ناشي نه بسواون كون طرفنه آسنانه كسانه
عودت ايلك مرارا نخله وجهه لا يقوايم بو غاز حار لرينك و جوفيم اكله ايلك و ازيرك هانا ضض ندرينه و فاهيلرينه
خد ابا بر قطعه حكيم شريف و مكاتب ساميه افهان بير حسن باينه ايجي موي ابلر رحا و ياز ايمد

بادشاهم

فاتحام باشا

هسبعلی بنده تقدیرک دودوسیه و ساینبا ایچیری طرفدارنک دیریدون تقدیرک زجه و تقدیری نظیر دوقدی معلوم و نوبکم اولمشه بنزادله
 بیان و همینه اولدنی و جهله سارونیا ایچینه داوغنی ایل زجه روسیه اوخنده برقوقی باغودا و براده برسکی دفتره او مرفئیه
 بانقیلم اعطای هسبعلی بنده تقدیرک بیان اولدنی اوزک کون ایچی روسولک و کون و دوسیه کینیک مشوکونده جهوابع
 شیریندره و کالی سرزیر سفارت من قبله کومدی منقلب کورنی کله هرده و سوسه پیر نعلیقاً اوکی کسدریس منقلب کورنیور فالدیک روسیه
 ایچیبی هند کهنس و درهم علیه زله دوسیه دولتی خیزده کوله بوله نزاریکی قولون منقوت و موالاتک دوام و استقامتی منقوت منقوت
 اولم رشه بوتملو سیرک ایچی روسوم هیزده و ریف اولم یعنی من هرده دیندرک جهوابع افاضه ایلد جهوابع افاضه ایلد
 سرکله من ایلد باقی بره اکل کورن سببی افسانه کون جهوابع و روسولک
 شکرانده کرانده ملائکه قدرند
 درختم افع

در حدائق معجم سارونیا دولتی اوسه ایچی باب علیه برنقطه تقدیرک منقبله مالک بود و سفارت مستاری و زجه اولانن قولیرده بعد نام بکاده ه
 دولتی طرفدن منقلبه نصب انجمن اولورجه کدرسی غریبه مازوده اولس اولیفندن کنه نخصص بویله بر اهل الوداع اولونش کلاویه خدمت منقله
 ملاقات ایچی و کدوسلک در حدائق و رود و قاضی بسج سبب بخار اولورده کون علیه بله سارونیا دولتی منقب و کلا اولانن مصافات کامله افاضه
 خدمت واقع اولانن حوت و رعایتین بلک منقده اولیفنی عرض کنکره ایلد و انجا انجمن و زجه ایلد منقله شفاه کوندره کبی خبرده دخی حسب المصلو
 بعضی دول ایچیری سرعیرتیم خاکای همایونن شاهانه لایحه رسوده اولمخ اولیفندن کدوسلک دخی بود و در حدائق منقده و سبله ابراف
 لایحه نکر و ذراع ایچینه مبارک فیکی کیمبای ملک زینه در مال ایچی واقیبه واقیبه کدوسیه و سحایه مباهات اولمخ ایچینه بعضی کون عیانت
 راه سارونیا هیزه مظهرتی عظیم انجمن و منقبتی مستقیم اولمخ منقب اولمخ منقبله مناسب هسبعلی شاهانه لایحه کون کدوسلک و کون عطف علی مشول
 بار شاهانه لایحه حصره دار عاقبت و عیانت بیرسی ایچی مومنی بلک الفاسکرده ای اولیفنی و زجه ایلد روسولک کدوسیه فی الاصل تبعه کون علیه زله اولان
 دویم و نیکلی اولورده اونه بنبر کوندره کون علیه منقب ایچیک اولیفندن منقله بوسه کدوسلک دخی انصاف عالی شابانه و سارونیا بیرسی نکر علی انکار
 افاده و نیا بلکس وضعت بیاسنده بو مضموله اقامه مامور دول سفارتنک عدوتنک خیکلی همایونده شاهانه روسای و ذراع ایچی مسوده اولمخ
 جلدیه و بر بله رک اول رعایت فراغت ایند رس ابره بعضاً بو مضموله دولتی جانده عدوت مازوده اولانن سفارتنک لاجل الوداع خدمت بیاسنه ملاقات
 طایفه اشرف سارونیا اولورده کدوسلک حال و صیبتیه کور مناسب فقط بیرسی مسوده الاصل اولورده معقبه عدوت ایند فلان ایچینه دخی بری
 موجودنن بعضی شال رعایت و احسانه بیرس ایلد کون سابع و نیک قیاسا بیلک دخی هسبعلی اعطاسه ساعه سبب شاهانه لایحه شابانه چیر ایچی حالک
 بسج ایچیک خورنده بیلجه برقوقی ایچی مومنی ایلد و اویسک غریبه برقوقی اوغله بیلک بشیرنک برنقطه قوطی دخی زجه ایلد روسولک کون بو مضموله
 و باضوره بو باره میری موجودنن شال اعطای شکرانن قلمی موفوراده سبب ملک لایحه بیلد لایحه سوسه سارونیا کون حوت بیاسنه حبه و اعطای ه
 طایفه لایحه سبب زله اولورده اعطای قلمه اوزک دفتره افاضه قولیرده ایچیک تنظیم و سوسه مبادرت اولیفنی مومنی مومنی مومنی
 امر و احسانه شکرانده ملائکه قدرند
 درختم افع

زجهام ورسولك مطوّراً واقع الالام افاده سنه دخی طی مویله فقط اباصدغه جامع شیفنی زیارت ارزوسن اولینی و ساعضینه ازین بیگی
 نازنه ادوکی اخبارالحج حورسینسی بیوسه دخی رضاده شریفین بقطعه تقریرنقیضه دول نماز ایلیرنه بعض ضاهه کارلارح حقاوت طابله
 سلاطینه عظام جمیع شریفنی زیارت نامازی مسبوه اولیغنه بکله کنوسی دخی معتقن لولانه سعادت خدمتله سلاطینه عظام جمیع شریفنی
 و ساری اهل بیتنی و سابعه غنا اولاده مملک مشاهه: رضف بنه شرف اهدی ارز بیزینی تازار سندنعالیح و بعد العبد اقصا بنه بانلورطه
 جداب وریله سحری زوسه زجهامه زنی دخی ایللی مویله ایلک استونبازنی تکرار ایلرک رضف بنه ارز بیزینی ایللی مویله ایلکین اخبارالحج
 اولکاه تقریر مذکور دخی منظومه هابونه ملوک لاری بیورطه بیزینه عرض و تقدیم فلذین و دافا بوسلاد وول نماز سطر سناک سلاطینه عظام جمیع شریفنی
 زیارت ایلکری مسبوه اولوب انکلیف ایللی دخی طوبه فوسا هلسری اهل بیتنی و ساری اهل بیت اولیغنه و سینه ایللی دخی بویله
 استیعاده نسبت ایلنج ایلر ساری اهل بیتنی غنا سناک صمد سناک صمدی صدوره نسبت اولدرده اندره صفا نظایله مولوداره بنه سلاطینه عظام جمیع
 عسکریس نقلیه میله اولدرده ره سینه سناک صفا نظایله کولانه سلاطینه عظام جمیع شریفنی زیارت نامک و سارونیا ایلینه دخی بالک
 اباصدغه جامع شیفنی کورولک ارزه رضف وریله می محترم جیاشمول شهید یاری بیورلرن امروز فاه حضرت مه لالار اقرقره

فانقام باشا
 مشهوره ایله ذکر و ظلم ترمج نظر و معلوم بیونم اولمشدر مسوده مذکور اولوبله تکییده و قییز بادشلم
 ایدر بیلوبا اولوب اولمشدر اولمشدر اولمشدر اولمشدر اولمشدر اولمشدر اولمشدر اولمشدر اولمشدر اولمشدر
 منق اولمشدر

سوخ کراند و پاتو قوند و نعم اتم
 معوم همایونه ملک نری بورلیغی اوزره سارنیا و زلفنگ بجدی جینه فال جدید طرفنه خاکبای مکاری شاهارینه
 و طرف جاکی اولدور و درود ایچ ناملری لاجل تقدیم فال موی ایلهک در سعادت لری مقیم صیقل نری مقفای
 اراد ایسه شاهازی اوزره کیم جمه ایرشی کونج باب علیکینه جلب اولدور و ذکر و قضا ناملری تقیم ایتمش و صیقل
 معوم حفزه رسومات معاضه بالوجرا اعاده اولمش و طرف اسرف سنخ هیدینه اولدور نامه سنک مسود قی ترمجی
 کینج نظر همایونه شاهازی بیوش اولدیغنه بالک طرف جاکی کور نام ترمج ایدر لری اولدی و جانب معاینب
 ملک کار لری یازغ اوزره برقرار قلم الی بلای جواب مسود سی ایله برابر مستول نظر معالی ارشدر بار بیلدی بوشه ایجه
 عرض و تقدیم قلمتی اولغنه مسود مذکوره تک سبک و عبارتی موافقه اراد ایسه خلد قینا هدی بیجوده ایسه
 بیض و تجیز ایدر لری اوزرنیک بارک مر همایونه شاهار لریه تغییر قلمده عرض و تیار اولدو جیف
 و ذکر و قضا ناملر برقرار جوده همایوندی قلمده حفظ ایدر لری ایلم و علم مستول قلم الی بیلدی بوشه ایجه اولدو
 بادشلم نظر لریکده
 و نعم اتم
 قوند
 سوخ و پاتو و پاتو

رؤف زلفه صفت فاقع قامی بک کلید اور برشته عیسوی شکر شکره اولک بکرم اوجی نایله بوخ اور سنا قرطی مله نه ارال اولناه نایله بره

بعد الاصاب
 سادینا قرطی و ساد و وضو اولمرت و وقتی و سینه برنجی و سینه بیله و بقاعلک حاکمی شامل فلیق صبا بده بود فظول اجل برید
 وفات ایوب ذکر اولناه سادینا قرطی قرطی بلورث و لا کفاه عهده اولطیمخ اولدینده اوقم فکایر سینه اولدولیت
 جاری اولوه رد لطلعم وصفه مطوف اولدر خاندنیز حقیق سینه و نه بود نورا فزایر و بریلوه مودت شاهانه بالمعنه برید
 شیخ محامدینه و صاحب قدرت عظیم اولدی ذات شکرستان شاهانه و درکار اولدی رعایا حالصانه نزل بالفا بلر اولدی
 ایجاب الی اولدینه تار اولیاره بظهر نام و سنا ذرا عبات قلنج اولدینی و لغنم متدی قران ضالدرن ملله رد نیه بیله اولد
 ضراط صافا ذک تایدی و ضافع متقابل مندرم اولور اصلک اختصاصه وقتا بر حکم بی شاه و دیو باره افکار ضری بریزدی
 ایرو نکل بایلاتها اولمده دیو مطود

علیها
 ساد
 ایوب
 والد

بادشاهم

قائم مقام پاشا
مستند تقریر کے بیان اور لطیف اور ذوق نامہ میری نثر اور ذوق میری با اختیار طرقتی اعادہ اور شکر

تو کوئی کرانہو مایانو قریانو
 معلوم تھا یوں ملک کاری بی بی دورہ سارو بنا و لافنگ خرد و نہ طو لویا ذال جید طرفند طرف اسرف نا ہا نرینہ و رویہ
 نامہ بہ جوانا فخر النوب مقدر طکارم بوفور ملک کاری بی بی اور ان مسور بیض و قرینہ او کسح او صغہ اور نیک بارک
 مہر گاہیہ تکلفن سز جید قرینہ قرینی صغہ صوفی صغہ طبع النور ظن الیہدی قدیمی حکم اراک
 جہان بینی سورفہ اور ظلام و کفہ کرانہو مایانو قریانو و حکم اراک بادشاهم پادشاهم

